

Република Србија
МИНИСТАРСТВО

ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Број: 001197927 2026 14850 004 002 017 001

Датум: 12. јун 2026. године

Немањина 22-26

Београд

На основу члана 41в став 1. Пословника Владе („Службени гласник РС”, бр. 61/06 – пречишћен текст, 69/08, 88/09, 33/10, 69/10, 20/11, 37/11, 30/13, 76/14, 8/19 – др. уредба и 106/25), Министарство заштите животне средине објављује

ИЗВЕШТАЈ О СПРОВЕДЕНОЈ ЈАВНОЈ РАСПРАВИ

О ПРЕДЛОГУ ПРОГРАМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА ПЕРИОД 2026–2031. ГОДИНЕ, СА АКЦИОНИМ ПЛАНОМ

Влада Републике Србије, на седници 30. априла 2026. године, усвојила је Закључак 05 Број: 353-4179/2026, којим се одређује спровођење јавне расправе и утврђује Програм јавне о Предлогу програма заштите природе Републике Србије за период 2026-2031. године, са акционим планом (у даљем тексту: Предлог програма). Јавна расправа о Предлогу програма спроведена је у периоду од 5. до 27. маја 2026. године.

На претходно обављеним јавним консултацијама за прикупљање коментара за основне информације о Предлогу програма, које су одржане у периоду од 23. марта 2026. године до 4. априла 2026. године постављањем Предлога програма и Обрасца за коментаре на портал „еКонсултације” <https://ekonsultacije.gov.rs/> и интернет странице Министарства заштите животне средине www.ekologija.gov.rs представници привреде, институција, научне и стручне јавности и остали заинтересовани субјекти доставили су 97 коментара и сугестија који су размотрени од чега је прихваћено 25 сугестија (Табела 1.).

Коментаре, примедбе и сугестије, у поступку јавних консултација за прикупљање коментара за основне информације о Предлогу програма, доставили су до назначеног рока:

- 1) др Владимир Филиповић;
- 2) Друштво за заштиту и проучавање птица Србије;
- 3) Привредно друштво за газдовање шумама „Србијашуме”, Београд;
- 4) Млади истраживачи Србије;

- 5) Зелени лист Србије, УНЕКООП, Пољопривредно газдинство „Пријатељи масон пчела”, Архус центар Нови Београд-МИС;
- 6) Јована Ђулибрк, „Пројекат приступања у области заштите животне средине, фаза 4 (ЕНВАП4)”
- 7) РЕРИ - Регулаторни институт за обновљиву енергију и животну средину.

Чланом 41б. став 3. Пословника Владе („Службени гласник РС”, бр. 61/06 - пречишћен текст, 69/08, 88/09, 33/10, 69/10, 20/11, 37/11, 30/13, 76/14, 8/19 - др. уредба и 106/25) прописано је да рок за достављање иницијатива, предлога, сугестија и коментара у писменом или електронском облику траје током трајања јавне расправе.

Чланом 41б. ставом 4. наведеног Пословника, прописано је да јавна расправа траје најмање 20 дана.

Чланом 41в. став 1. наведеног Пословника прописано је да, након спроведене јавне расправе, надлежни предлагач сачињава извештај о спроведеној јавној расправи и објављује га на Порталу „еКонсултације” и интернет страници предлагача, најкасније у року од 15 радних дана од дана завршетка јавне расправе.

Програм јавне расправе о Предлогу програма са прилозима утврђеним Пословником Владе, објављен је на интернет страници Министарства заштите животне средине www.ekologija.gov.rs, као и на порталу „еКонсултације”. Јавним позивом за учешће у јавној расправи о предлогу документа јавне политике Министарство заштите животне средине је позвало представнике државних органа и организација, јавних служби, привредних субјеката, пословних удружења, стручне јавности, међународних организација, организација цивилног друштва као и друге заинтересоване учеснике у области заштите природе, да предлоге, сугестије и коментаре доставе Министарству заштите животне средине, на адресу Омладинских бригада 1, 11070 Београд или електронским путем на е-mail адресу: prigoda@eko.gov.rs са назнаком „Јавна расправа - Предлог програма заштите природе Републике Србије за период 2026-2031. године”.

У оквиру јавне расправе одржано је јавно представљање Предлога програма заштите природе Републике Србије за период 2026–2031. године, са акционим планом, дана 20.05.2026. године, у периоду од 10,00 до 14,00 часова, у просторијама Министарства заштите животне средине, Омладинских бригада 1, Београд, у Зеленој сали.

Јавном представљању присуствовали су:

- 1) Гордана Јанчић, Привредно друштво за газдовање шумама „Србијашуме”, Београд;
- 2) Наташа Сарих, Завод за заштиту природе Србије;
- 3) Милош Радаковић, Завод за заштиту природе Србије;
- 4) Александра Шилић Томић, Програм Уједињених нација за животну средину (UNEP).

Јавно представљање је отворила Драгана Остојић, државни секретар, уводним обраћањем при чему је присутне обавестила о раду радне групе на изради Предлога

програма и изнела информације о отпочетој јавној расправи и коментарима пристиглим електронском поштом на наведени Предлог програма.

Након уводног обраћања, Јелена Дучић и Душан Огњановић су презентovali Предлог програма заштите природе Републике Србије за период 2026 – 2031. године а присутни су били позвани да изнесу своје примедбе, сугестије и предлоге на текст Предлога програма, односно да дају сугестије и предлоге за унапређење документа јавне политике.

Учесници јавног представљања су активно учествовали у дискусији, изнели су усмено своје сугестије и предлоге. Представница ПД „Србијашуме”, Гордана Јанчић изнела је да ПД „Србијашуме” већ дало коментаре на презентовани Предлог програма, а који се односе на пошумљеност територије Републике Србије, у смислу да је потребно да се подаци о пошумљености ускладе са објављеном Националном инвентуром о шумама.

Представници Завода за заштиту природе Србије су поставили питање да ли се планира увођење нових појмова и механизма заштите природе представљених Предлогом програма у нову законодавну регулативу, као и на шта се односе коментари пристигли у процесу е – консултација. Душан Огњановић је обавестио присутне да ће нова законодавна акта обухватити нове мере и појмове као што су услуге екосистема, мере обнове природе, алохтоне инвазивне врсте и биће усклађени са Протоколом из Нагоје и Кунминг – Монреал глобалним оквиром за биодиверзитет. Јелена Дучић је навела да је већина коментара пристиглих у процедури е – консултација општег типа и да је главна замерка да су циљеви и мере представљени Предлогом програма недовољно амбициозни.

На јавном представљању је наглашено да процес јавне расправе траје у периоду од 5 – 27. маја 2026. године, да се коментари и предлози у овом периоду могу достављати електронским путем или редовном поштом и да ће по истеку овог периода бити разматрани, а о самом процесу јавних консултација биће сачињен извештај.

Све сугестије, предлози и коментари који су током јавне расправе изнети на јавном представљању као и они који су достављени путем електронске поште Министарству заштите животне средине до 27. маја 2026. године, када је јавна расправа завршена, у форми која се налазила на интернет страницама Министарства заштите животне средине и порталу „еКонсултације”, узети су у разматрање. Добијене примедбе, предлози и сугестије су размотрене и сагледана је могућност њиховог интегрисања у текст Предлога документа јавне политике (Табела 2.).

Коментаре, примедбе и сугестије, у поступку јавне расправе доставили су до назначеног рока:

- 1) Привредно друштво за газдовање шумама „Србијашуме”, Београд;
- 2) Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде – Управа за шуме;
- 3) Млади истраживачи Србије;
- 4) Милан Милошевић,
- 5) Мирко Билек;
- 6) непознати подносилац „Српски сељак”;
- 7) РЕРИ - Регулаторни институт за обновљиву енергију и животну средину;

- 8) SEKOR - Центар за екологију и одрживи развој;
- 9) БОШ – Београдска отворена школа.

Табела 1. Јавне консултације за прикупљање коментара за основне информације о Предлогу програма

<p>Општи коментари и сугестије / Члан, страна или тачно наведен део текста на који се односи примедба/сугестија /коментар/</p>	<p>Примедба/сугестија/коментар</p>	<p>Одговор на примедбу/сугестију/коментар</p>
<p>1. др Владимир Филиповић (достављено на обрасцу, дана 01.04.2026.) Контакт телефон: 062522642; e-mail: vladimir.filipovic@imsi.bg.ac.rs</p>		
<p>Мера 2.1: Деградирани екосистеми идентификовани и предузете неопходне ефикасне мере обнове за приоритетна подручја.</p>	<p>Додати: „У оквиру мера обнове деградираних екосистема предвидети примену агроеколошких мера, укључујући:</p> <ul style="list-style-type: none"> • сетву покровних усева и примену зеленишног ђубрења (сидерације) ради повећања органске материје и активности земљишних микроорганизама; • примену компоста, оплемењивача земљишта и малчирање у циљу побољшања структуре земљишта и задржавања влаге; • увођење поликултура, међуусева и трајних вегетационих појасева ради повећања функционалног биодиверзитета; • успостављање полинаторских (цветних) трака и изолационих појасева у и око приоритетних подручја; • примену биолошких препарата (биљни приправци, биоpestициди, микробиолошки препарати, ризобактерије – 	<p>Коментар није прихваћен. У оквиру мера обнове деградираних екосистема биће укључена и примена агроеколошких мера, без посебног навођења, како не би биле изостављене друге мере</p>

	<p>PGPR) у циљу смањења притисака од загађења и унапређења здравља екосистема.”</p> <p>Назив активности 2.1.2: Додати: „Примена агроеколошких мера у обнови деградираних екосистема, укључујући покровне усеве, сидерацију, малчирање и компостирање.”</p>	
<p>Мера 2.4: Успостављање праћења утицаја климатских промена на биодиверзитет и утицај биодиверзитета на ублажавање ефеката климатских промена</p>	<p>Додати: „Примена природе-базираних решења (nature-based solutions) кроз агроеколошке системе”, укључујући:</p> <ul style="list-style-type: none"> • увођење поликултура и међуусева ради повећања биодиверзитета и стабилности производње; • примену покровних усева и малчирања у циљу смањења ерозије, очувања влаге и повећања отпорности на сушу; • развој агрошумарских система (комбинација дрвенастих и пољопривредних врста) ради секвестрације угљеника и заштите земљишта; • успостављање трајних вегетационих и полинаторских појасева ради унапређења екосистемских услуга; • примену биолошких препарата (биљни приправци, биостимулатори, PGPR) у циљу повећања отпорности биљака на стрес изазван климатским променама; • смањење интензитета обраде земљишта и очување органске материје као кључног фактора адаптације.“ <p>Назив активности 2.4.4: Додати: „Примена nature-based solutions кроз агроеколошке системе: поликултуре, међуусеве, агрошумарство.”</p>	<p>Коментар није прихваћен. Агроеколошки системи биће једна од решења заснованих на природи, без посебног навођења, како не би биле изостављене друге мере</p>
<p>Мера 2.5: Ублажавање негативног утицаја загађења ваздуха, воде и земљишта на</p>	<p>Додати: „У циљу смањења негативног утицаја загађења на биодиверзитет и услуге екосистема, предвидети примену следећих агроеколошких мера:</p> <ul style="list-style-type: none"> • подстицање замене синтетичких пестицида и минералних ђубрива биолошким препаратима (биљни приправци, 	<p>Коментар је прихваћен и допуњен је текст у оквиру активности 2.5.2 Успостављање мониторинга опрашивача и дефинисање мера за унапређење стања њихових</p>

<p>биодиверзитет и услуге екосистема</p>	<p>биопестициди, биостимулатори, микробиолошки препарати и ризобактерије – PGPR);</p> <ul style="list-style-type: none"> • увођење покровних усева, међуусева и зеленишног ђубрења (сидерације) ради смањења испирања нутријената и ерозије; • примену компоста, оплемењивача земљишта и малчирање у циљу побољшања структуре земљишта и задржавања влаге; • успостављање заштитних (буфер) зона и вегетационих појасева дуж водотокова ради смањења дифузног загађења; • увођење полинаторских трака и еколошких коридора ради ублажавања индиректних ефеката загађења на биодиверзитет; • подстицање локалног компостирања органског отпада у циљу смањења притиска на депоније и враћања хранљивих материја у екосистем.“ <p>Нова активност: „Подстицање примене различитих врста агроколошких мера.“</p>	<p>популација уз примену различитих врста агроколошких мера.</p>
<p>Мера 3.1: Интеграција заштите природе и очувања биодиверзитета у друге секторе</p>	<p>Додати: „У циљу ефикасне интеграције заштите природе у друге секторе, предвидети:</p> <ul style="list-style-type: none"> • системску интеграцију агроколошких и органских пракси у сектор пољопривреде, укључујући примену покровних усева, међуусева, поликултура, малчирања и компостирања; • увођење полинаторских (цветних) трака, изолационих појасева и еколошких коридора у пољопривредним пределима ради повезивања станишта и очувања биодиверзитета; • подстицање примене биолошких препарата (биљних приправака, биопестициди, биостимулатори, микробиолошки препарати – PGPR) као замене за синтетичке инпуге; • интеграцију природе-базираних решења (nature-based solutions) у секторе шумарства, водопривреде, урбаног планирања и управљања земљиштем; 	<p>Коментар није прихваћен. Смернице за примену органских и агроколошких мера могу бити израђене и без посебног навођења како не би биле изостављене друге мере</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • успостављање међусекторске сарадње између институција надлежних за пољопривреду, заштиту животне средине, водопривреду и просторни развој; • усклађивање националних мера са инструментима финансирања (субвенције, подстицаји, јавни фондови) који подржавају праксе повољне за биодиверзитет.“ <p>Назив активности 3.1.2: Додати: „Разрада смерница за примену органских и агроеколошких мера (цветне траке, међуусеви, компостирање).”</p>	
<p>Мера 3.3: Повећана улагања у заштиту природе из свих извора на ефикасан и транспарентан начин, уз смањење штетних подстицаја</p>	<p>Додати: „У циљу повећања улагања у заштиту природе и обезбеђивања ефикасног и транспарентног финансирања, предвидети:</p> <ul style="list-style-type: none"> • увођење финансијских подстицаја за примену агроеколошких и органских пракси (покровни усеви, полинаторске траке, међуусеви, компостирање, агрошумарство); • развој и примену механизма плаћања за екосистемске услуге (Payments for Ecosystem Services – PES), посебно у пољопривредним и шумским екосистемима; • преусмеравање постојећих субвенција са пракси које имају негативан утицај на биодиверзитет ка праксама које доприносе очувању природе; • подстицање green financing инструмената (зелени фондови, зелене обвезнице, јавно-приватна партнерства) за пројекте обнове екосистема и примене природе-базираних решења; • увођење јасних критеријума и индикатора за праћење ефикасности улагања у заштиту природе; • јачање транспарентности кроз јавну доступност података о финансирању, корисницима средстава и постигнутим ефектима.“ <p>Назив активности 3.3.5: Додати: „Финансијски механизми за подршку агроеколошким мерама (субвенције, green funds, PPP).”</p>	<p>Коментар није прихваћен. Финансијски механизми за подршку агроеколошким мерама нису предмет документа јавне политике који се односи на заштиту природе. Увођење финансијских подстицаја за примену агроеколошких и органских пракси се уредђује документом јавне политике који се односи на пољопривреду и рурални развој.</p>

<p>Мера 3.4: Јачање капацитета институција јавног, научноистраживачког, образовног и цивилног сектора, уз подизање свести јавности</p>	<p>Додати: „У циљу јачања капацитета институција и подизања свести јавности, предвидети:</p> <ul style="list-style-type: none"> • спровођење обука и едукација за примену биолошких препарата (биљних припремака, биопестициди, биостимулатори, микробиолошки препарати – PGPR) и агроколошких пракси (покровни усеви, међуусеви, компостирање, малчирање); • развој саветодавних система и демонстрационих поља за примену природе-базираних решења у пољопривреди и управљању екосистемима; • јачање сарадње између научноистраживачких институција, јавних установа и пољопривредних произвођача ради преноса знања и иновација; • укључивање тема биодиверзитета и агрокологије у формалне и неформалне образовне програме; • подизање свести јавности о значају одрживих пракси за очување биодиверзитета кроз кампање, радионице и информативне платформе; • развој програма континуиране едукације за управљаче заштићених подручја и доносиоце одлука.“ 	<p>Коментар није прихваћен. Предложене активности нису предмет документа јавне политике који се односи на заштиту природе и оне се уређују документом јавне политике који се односи на пољопривреду и рурални развој. Развој програма континуиране едукације за управљаче заштићених подручја и доносиоце одлука је већ предвиђен овим документом.</p>
<p>Мера 3.5: Унапредити доступност информација о заштити природе и биодиверзитета, као и учешће свих заинтересованих страна у процесима доношења одлука</p>	<p>Додати: „У циљу унапређења доступности информација и учешћа заинтересованих страна, предвидети:</p> <ul style="list-style-type: none"> • успостављање јавно доступне националне базе података о стању биодиверзитета, примени агроколошких пракси и њиховим ефектима на екосистеме; • развој дигиталних платформи за размену података између институција, научноистраживачких организација и корисника природних ресурса; • укључивање пољопривредника, локалних заједница и организација цивилног друштва у планирање и спровођење мера заштите природе (партиципативни приступ); 	<p>Коментар није прихваћен. Предложене активности нису предмет документа јавне политике који се односи на заштиту природе и оне се уређују документом јавне политике који се односи на пољопривреду и рурални развој. Успостављање јавно доступне националне базе података о стању биодиверзитета и подстицање грађанске науке</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • подстицање грађанске науке (citizen science) у праћењу стања биодиверзитета, посебно у области опрашивача и стања земљишта; • обезбеђивање транспарентног извештавања о резултатима спроведених мера, укључујући јасно дефинисане индикаторе и редовно објављивање података; • унапређење доступности едукативних и стручних материјала о одрживим праксама (агроекологија, биопрепарати, природе-базирана решења).“ <p>Назив активности 3.5.1: Додати: „Успостављање базе података о агроеколошким праксама и ефектима на биодиверзитет.”</p>	(citizen science) у праћењу стања биодиверзитета су већ предвиђени овим документом.
Еколошка мрежа / коридори	Додати меру: „Успостављање полинаторских трака, изолационих појасева и агроеколошких коридора.”	Коментар није прихваћен јер није јасно назначен део текста на који се коментар односи
Индикатори (хоризонтално)	Додати: површине под покровним усевима, број фарми са биопрепаратима, број полинаторских трака.	Коментар није прихваћен јер је за предлагање показатеља неопходно е одредити почетне вредности и дати податке за период трајања акционог плана
Око заштићених подручја (buffer zones)	Додати: „Органски/агроеколошки изолациони појасеви око заштићених подручја.”	Коментар није прихваћен јер није јасно назначен део текста на који се коментар односи
<p>2. Друштво за заштиту и проучавање птица Србије (достављено на обрасцу, дана 01.04.2026.)</p> <p>Контакт телефон: 0641307802; e-mail: slobodan.markovic@pticesrbije.rs</p>		

2.1.7. Подручја од међународног значаја, страна 26.	Изоставити коришћење података старе ИВА мреже, подручја од међународног значаја за птице у Србији. Неопходно је користити само нову ИВА мрежу из 2020. године.	Коментар је прихваћен
2.1.11. Систем мониторинга биодиверзитета, страна 31.	Да ли уопште постоји тренутни систем мониторинга биодиверзитета? Да ли се ишта ради систематски?	Коментар није прихваћен јер је достављен предлог измена текста.
2.1.11. Систем мониторинга биодиверзитета, страна 31.	У унапређење система мониторинга биодиверзитета морају бити укључене организације цивилног друштва. Сведоци смо да организације цивилног друштва последњих година имају највише пројектног успеха за мониторинг биодиверзитета неретко без икакве подршке МЗЖС.	Коментар је прихваћен
2.1.12. Законодавни оквир за заштиту природе, страна 33.	Стратегија развоја и одрживости ловства мора бити једна од приоритетнијих активности МЗЖС. Стратегија је неопходна на мултисекторском нивоу. У оквиру овог документа потребно је инсистирати да ловочуварска служба добије службена лица.	Коментар није прихваћен. Министарство заштите животне средине није укључено у рад радне групе за доношење овог документа јавне политике за који је надлежно Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде
2.1.14. Међународни споразуми, конвенције и уговори на регионалном нивоу, страна 37.	Да ли је уопште могуће поштовање директиве о учешћу јавности у документима везана за заштиту природе? Већина управљача заштићених подручја је у претходном периоду трансформисано из јавних предузећа у ДОО предузећа, што може ускратити одређене информације од јавног значаја за заштиту природе.	Коментар није прихваћен јер је достављен предлог измена текста.
2.1.14. Међународни споразуми,	Да ли су и где доступни споменути протоколи о поступању институција и организација са циљем побољшавања сарадње на националном и међународном нивоу ради адекватнијег и ефикаснијег спровођења	Коментар није прихваћен. Наведени протокол је био у изради међутим у складу са новом

<p>конвенције и уговори на регионалном нивоу, страна 39.</p>	<p>преузетих обавеза на основу прихваћених међународних уговора ради сузбијања нелегалног убијања заробљавања и трговине дивљим врстама животиња и пружања заштите појединачним јединкама које су угрожене?</p>	<p>препуком број 205 (2019) овим програмом се планира израда и спровођење Националног акционог плана за искорењивање незаконитог убијања, хватања и трговине дивљим врстама птица кроз сарадњу и поступање надлежних органа и организација</p>
<p>4.3.6. Ризици спровођења и мере ублажавања (управљање ризицима), страна 47.</p>	<p>Једна од мера ублажавања би требало бити укључивање пројектних ресурса организација цивилног друштва у активности програма заштите природе.</p>	<p>Коментар није прихваћен јер је није могуће да буде интегрисан у део текста на који се односи.</p>
<p>4.4. Посебни циљеви, страна 48.</p>	<p>У посебан циљ 2, додати борбу против нелегалних активности усмерених ка дивљим врстама.</p>	<p>Коментар није прихваћен. У Предлогу програма је наведено у оквиру мере 1.5 <i>Унапређење система заштите дивљих врста и типова станишта</i>, да ефекти мере укључују: смањен обим незаконитог убијања, хватања и трговине дивљим врстама (посебно птицама). Такође, у акционом плану приоритетно је планирана активност 1.5.7. <i>Израда и спровођење националног акционог плана за искорењивање незаконитог убијања, хватања и трговине дивљим врстама птица кроз сарадњу и поступање</i></p>

		<i>надлежних органа и организација</i>
Мера 2.2. Успостављање одрживог коришћења услуга екосистема, страна 53.	Партнер у спровођењу ове мере би требало да буде и Министарство унутрашњих послова.	Коментар није прихваћен јер предлог није образложен.
Мера 2.4. страна 54.	Неопходно је да партнери у спровођењу ове мере буду научно-истраживачке организације и организације цивилног друштва.	Коментар је прихваћен
Мера 3.1. страна 56.	Ова мера мора да буде и регулаторна а не само информативно едукативна, како би имала икаквог ефекта на очување биодиверзитета	Коментар је прихваћен
Мера 3.2. страна 56.	Партнери у спровођењу ове мере би требало да буду Министарство унутрашњих послова и Јавно тужилаштво.	Коментар је прихваћен
Мера 3.3. страна 56.	Неопходно је да партнер у спровођењу ове мере буду и организације цивилног друштва јер су се показале као јако успешне у обезбеђивању средстава како из ЕУ тако и из други фондова.	Коментар је прихваћен
Активност 1.2.12. страна 65.	Средства за ову активност се могу обезбедити и из пројектних активности пре свега организација цивилног друштва.	Коментар није прихваћен јер није дат конкретан предлог за измену.
Активност 1.3.10. страна 67.	Средства за ову активност се могу обезбедити и из пројектних активности пре свега организација цивилног друштва.	Коментар није прихваћен јер није дат конкретан предлог за измену.

Мера 1.5. страна 68.	Због чега је планиран пад бројности строго заштићених врста?	Коментар није прихваћен јер није дат конкретан предлог за измену.
Мера 1.5. страна 68.	Требало би избацити очекиване трендове врста птица одређених станишта јер то не приказује директно ангажовање МЗЖС већ само тренутно стање у животној средини и није меродавно за програм заштите природе.	Коментар није прихваћен. Наведене показатеље користи агенција за Заштиту животне средине и објављује у годишњим извештајима који су и извор провере података
Активност страна 69.	1.5.5. Органи партнери у спровођењу ове активности морају бити Научно-истраживачке организације и организације цивилног друштва.	Коментар је прихваћен
Активност страна 69.	1.5.6. Органи партнери у спровођењу ове активности морају бити Научно-истраживачке организације и организације цивилног друштва.	Коментар је прихваћен
Активност страна 70.	1.5.7. Органи партнери у спровођењу ове активности морају бити Научно-истраживачке организације и организације цивилног друштва.	Коментар је прихваћен.
<p>3. Привредно друштво за газдовање шумама „Србијашуме” Београд (достављено на обрасцу, дана 02.04.2026.)</p> <p>Контакт телефон: 0648155559; e-mail: gordana.jancic@srbijasume.rs</p>		
Поглавље 2.1.12.	У поглављу 2.1.12. Законодавни оквир за заштиту природе у трећем пасусу наведено је “Закон о заштити природе уређује заштиту и очување природе, биолошке, геолошке и предеоне разноврсности. Овај закон дефинише и обавезе управљача заштићених природних добара у доношењу планова управљања” предлажемо следећи текст: “ <i>Закон о заштити природе уређује заштиту и очување природе, биолошке, геолошке и предеоне разноврсности као дела животне средине. Закон,</i>	Коментар је делимично прихваћен и текст је прилагођен

	<i>између осталог, уређује управљање и коришћење заштићених подручја, као и обавезе управљача заштићених подручја”</i>	
Поглавље 2.2.	У поглављу 2.2. Идентификација и објашњење обима и природе проблема, узрока и последица које проблем изазива у пракси (страна 42), у првом пасусу наведено је “Посебно су изражени негативни утицаји климатских промена, ширење инвазивних алохтоних врста, деградација водених и влажних станишта, као и притисци из сектора пољопривреде, шумарства и енергетике. Обим проблема је националног карактера, али је његов интензитет просторно неуједначен и често најизраженији ван формално заштићених подручја, где су механизми контроле и праћења најслабији” предлажемо следећи текст: <i>“Посебно су изражени негативни утицаји климатских промена, ширење инвазивних алохтоних врста, деградација водених и влажних станишта, као и притисци из сектора пољопривреде, грађевинарства, рударства и енергетике. Обим проблема је националног карактера и његов интензитет је просторно неуједначен.”</i>	Коментар је прихваћен и текст је прилагођен
Мера 2.4.	У оквиру мере 2.4. Успостављање праћења утицаја климатских промена на биодиверзитет и утицај биодиверзитета на ублажавање ефеката климатских промена (страна 75), где се наводи удео површине под шумама у односу на Републику Србију, циљне вредности у 2026, 2027 и 2028. години преузети из Нацрта програма развоја шумарства Републике Србије за период 2027-2036. године.	Коментар није прихваћен. Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде - Управа за шуме, у својству члана радне групе за израду Предлога програма и надлежни орган за издају Програма развоја шумарства Републике Србије за период 2027-2036. године, није имало коментар на овај део текста
<p>4. Млади истраживачи Србије (достављено на обрасцу, дана 02.04.2026.)</p> <p>Контакт телефон: 0113111314; e-mail: office@mis.org.rs</p>		

<p>Уопштен коментар на текст</p>	<p>Програм није довољно амбициозан, не садржи довољно активности везаних за савремене токове - од дигитализације, преко употребе вештачке интелигенције у заштити природе, до иновативних приступа у заштити.</p>	<p>Коментар није прихваћен. Предлог програма заштите природе Републике Србије за период 2026–2031. године садржи реалне потребе садржане у предложеним циљевима, мерама и активностима које су оствариве у периоду за који се доноси овај документ јавне политике. Обим предложених интервенција у области заштите природе и очувања биодиверзитета резултат је рада радне групе која је сачињена од представника свих релевантних органа и организација државне управе, као и представника организација цивилног друштва.</p>
<p>Уопштен коментар на текст</p>	<p>Акциони план је потребно дорадити, унети недостајуће податке, ускладити и која је година базна за показатеље.</p>	<p>Коментар није прихваћен. За све показатеље (индикаторе) у акционом плану овог програма приказани су подаци из година које су релевантне за њихово посматрање као и подаци из година када је започето праћење наведених индикатора.</p>
<p>Уопштен коментар на текст</p>	<p>Основ доношења Програма: не садржи објашњење зашто је направљена пауза од 2023. године када је истекао претходни програм. Потребно је додатни објашњење.</p>	<p>Коментар није прихваћен. Тражено образложење је садржано у тексту. Министарство заштите животне средине образовало је Радну групу за израду Предлога</p>

		<p>Програма заштите природе Републике Србије за период 2025-2033. године са акционим планом, уз подршку пројекта Програма Уједињених нација за животну средину (UNEP) из средстава Глобалног фонда за животну средину „Подршка за рано деловање за глобални оквир биодиверзитета” (GEF/UNEP GBF Early Action Support). Ради спровођења овог пројекта, Влада Републике Србије донела је Закључак 05-Број: 337-10727/2023-3, 3.11.2023. године којим се утврђује Основа за закључивање Споразума о сарадњи на пројекту Програма Уједињених нација за животну средину (UNEP) за пројекат Глобалног фонда за животну средину „Подршка за рано деловање за глобални оквир биодиверзитета”, између Програма Уједињених нација за животну средину и Републике Србије. Такође, једна од полазних основа за доношење Програма је Кунминг - Монреал глобални оквир за биодиверзитет, који је усвојен у децембру 2022. године.</p>
--	--	---

<p>Уопштен коментар на текст</p>	<p>У уводном делу не наводи се веза, нити се спомиње нацрт Стратегије заштите животне средине Републике Србије за период од 2024. до 2033. године - Зелена агенда за Србију која представља кровни документ јавне политике у области животне средине, а која је дуго припремана у сарадњи са различитим актерима, и укључује и област заштите природе и биодиверзитета. Објаснити везу са овом кровном Стратегијом (иако још увек није усвојен).</p>	<p>Коментар није прихваћен. Стратегија заштите животне средине Републике Србије за период од 2024. до 2033. године - Зелена агенда за Србију која представља кровни документ јавне политике у области животне средине, у тренутку израде овог документа и тренутку постављања на портал „еКонсултације” није био усвојен.</p>
<p>Уопштен коментар на текст</p>	<p>У уводном делу се наводи „Министарство заштите животне средине образовало је Радну групу за израду Предлога Програма заштите природе Републике Србије за период 2025-2033. године са акционим планом”. Програм који је дат на увид јавности је од 2026. до 2031. године. Објаснити зашто је дошло до промене временског оквира.</p>	<p>Коментар је прихваћен. Текст је допуњен следећим текстом: „Са циљем усаглашавања овог документа јавних политика са Кунминг - Монреал глобалним оквиром за биодиверзитет, релевантним циљевима ЕУ Стратегије за биодиверзитет до 2030. године и Декларацијом из Софије о Зеленој агенди за западни Балкан, радна група је изменила период на који се доноси Програм заштите природе Републике Србије на период 2026–2031. године. Последња година овог програма усаглашена је са ступањем на снагу будућег Стратешког плана УН Конвенције о биолошкој разноврсности, који</p>

		се по правилу доноси на период од 10 година”.
Уопштен коментар на текст	Генерално, као партнери за спровођење мера се недовољно наводе НИО и удружења грађана, па је потребно додати их.	Коментар није прихваћен. Законом о заштити природе („Службени гласник РС” бр. 36/09, 88/10, 91/10 – испр. 14/16, 95/18 - др. закон и 71/21) је веома мали број надлежности или јавних овлашћења поверен организацијама цивилног друштва и научноистраживачким организацијама.
Уопштен коментар на текст	Обзиром да смо организација која има доста искуства у промоцији волонтеризма, организовању волонтерски акција и међународних кампова у заштићеним подручјима, мислимо да је битно да се у делу акционог плана Мера 3.4: Јачање капацитета институција јавног, научноистраживачког, образовног и цивилног сектора, уз подизање свести јавности, унесе као активност развијање сталних програма волонтирања у заштићеним подручјима. Верујемо да је волонтери имају велики потенцијал да помогну управљачима у спровођењу мера заштите.	Коментар није прихваћен. Закон о волонтирању у Србији правно је уредио волонтерски рад тако што дефинише појам волонтера и организатора, уређује обавезе и права обе стране (попис, писани уговор/споразум, обука, осигурање) и обезбеђује заштиту волонтера. Одлука о укључивању волонтера зависи од руководства или органа управљања привредног друштва/организације и њихове процене потреба, капацитета и безбедности за ангажовање волонтера.
Страна 7.	Додати информације о томе ко је радио ex-post анализу, и потребно је ставити линк за овај документ	Коментар је делимично прихваћен. Документ је допуњен следећим: „Анализа постојећег стања у области планирања јавне

		<p>политике саставни је део ex-ante анализе ефеката документа јавних политика и припремљена је у оквиру пројекта Програма Уједињених нација за животну средину (UNEP) из средстава Глобалног фонда за животну средину „Подршка за рано деловање за глобални оквир биодиверзитета” (GEF/UNEP GBF Early Action Support)”. Ex-ante анализа ефеката документа јавних политика биће објављена током поступка јавне расправе. Неопходно је узети у обзир да се ex-ante анализа ефеката не спроводи за документе јавних политика који се припремају и усвајају у процесу приступања Европској унији, као и ради испуњења других обавеза према међународним организацијама у процесу приступања Европској унији.</p>
Страна 8	<p>На страни 8.наводи се: До краја 2025. године овај проценат повећан је на 9,5% територије Републике Србије, док је заједно са заштићеним подручјима у поступку заштите укупно 10,73% територије Републике Србије.Потребно је навести тачан проценат и објаснити у ком тренутку је рађена ова процена – месец, година.</p>	<p>Коментар није прихваћен. Приказани су прецисни подаци, закључно са крајем 2025. године.</p>

Страна 10	У тексту се наводи „Влада Републике Србије усвојила је План управљања популацијама мрког медведа за период од 2025. до 2033. године...“, што је потребно обрисати.	Коментар је прихваћен. Текст је измењен и гласи: „У наведеном периоду Министарство заштите животне средине је радило на изради Плана управљања популацијама мрког медведа који има за циљ успостављање стабилних популација у Србији, и допринос регионалним и међународним напорима за очување ове врсте”.
Страна 13	У тексту се описује „Одлука о акредитацији Новог Сада за Град влажних подручја (Ramsar Wetland City)...“ која није релевантна за ово поглавље документа. Па је потребно брисати.	Коментар је прихваћен.
Страна 14	Потребно је реално проценити сарадњу са цивилним друштвом и кориговати текст, који почине са „У погледу укључивања јавности у доношење одлука, забележен је напредак у формалном смислу.“ Објаснити и шта значи напредак у формалном смислу.	Коментар није прихваћен с обзиром да није дат предлог измена текста. У наставку текста је дато тражено објашњење.
Страна 14	Од стране 14 па на даље Описује се напредак у постизању циљева, и користе изрази попут „ограничен успех, одређени напредак, видљив успех“. Објаснити која методологија је коришћена и шта заправо значе ове процене. Посебно је интригантан податак да је Посебан циљ 1.3. Унапређена јавна политика за заштиту природе и очување биодиверзитета и учешће јавности у доношењу одлука постигао је видљив успех. Навести податке који ово доказују.	Коментар није прихваћен с обзиром да није дат предлог измена текста. За израду сажетка налаза вредновања претходног документа јавне политике коришћена је методологија прописана Уредбом о методологији израде докумената јавних политика („Службени гласник РС”, бр. 20/25, 27/26 и 30/26)

		Уредбом о анализи ефеката прописа („Службени гласник РС”, бр. 20/25, 27/26 и 30/26)
Страна 23. и 24.	<p>Поново се понавља проценат заштићене територије, који је потребно ускладити са подацима који су у другим документима јавних политика.</p> <p>Потребно је додати и месец и годину за навод: „У поступку заштите (објављено на интернет страницама Министарства заштите животне средине је 108.429 ha или 1,23% територије Републике Србије“.</p>	<p>Коментар није прихваћен.</p> <p>Наведени подаци, дати су закључно са 31. децембром 2025. године.</p>
Страна 43	<p>Визија</p> <p>Потребно је прерадити текст јер се наводи превише елемената који су описни и који не дају јасну визију, не дају основу за добро дефинисање циљева.</p> <p>У визију унети и појмове „јавност и цивилно друштво“.</p> <p>Додатно, потребно је усмерити визију овог програма са визијом Стратегије заштите животне средине јер је она кровни документ.</p>	<p>Коментар није прихваћен с обзиром да није дат предлог измена текста. Достављени коментар није у складу са намером предлагача да на целовит начин утврди циљеве и мере за заштиту природе и очување биодиверзитета у Републици Србији.</p>
Страна 43	<p>Општи циљ је потребно боље дефинисати, променити га.</p>	<p>Коментар није прихваћен с обзиром да није у складу са намером предлагача да на целовит начин утврди циљеве и мере за заштиту природе и очување биодиверзитета у Републици Србији.</p>
Страна 48.	<p>Посебан циљ 2: Смањени негативни утицаји на биодиверзитет</p> <p>Додати у опис и илегалне активности и негативне утицаје из других сектора.</p>	<p>Коментар није прихваћен. Негативни утицаји других сектора обухваћени су Мером 2.5: овог посебног циља.</p>

Страна 48.	<p>Посебан циљ 3: Унапређен институционални и законодавни оквир, јавне политике, капацитети, финансирање и учешће јавности у заштити природе и биодиверзитета.</p> <p>Боље описати, додати информације које објашњавају како се унапређује. Посебно би требало дорадити део око унапређења учешћа јавности.</p>	Коментар није прихваћен јер није дат конкретан предлог измена текста.
Страна 49	<p>Мера 1.1: Обезбедити интегрисано и партиципативно просторно и урбанистичко планирање и ефикасно управљање, које укључује биодиверзитет и плаву и зелену инфраструктуру.</p> <p>Променити реч „обезбедити“ са „унапредити“.</p> <p>Додатно, у наставку објаснити појмове плаве и зелене инфраструктуре.</p>	Коментар није прихваћен с обзиром да није дат предлог измена текста. Достављени коментар није у складу са намером предлагача да на целовит начин утврди циљеве и мере за заштиту природе и очување биодиверзитета у Републици Србији.
Страна 49	<p>Мера 1.2. Повећање површине и унапређење управљања заштићеним подручјима</p> <p>Додати децентрализацију управљања заштићеним подручјима као битан сегмент, диверзификацију управљача, коришћење савремене технологије, дигитализацију и слично.</p> <p>Посебно је битно образложити сегмент финансирања.</p>	Коментар није прихваћен јер није дат конкретан предлог измена текста. Предложене измене нису образложене.
Страна 51	<p>Мера 1.6 – променити текст у уводном делу јер не следи метод приказа као у претходним. Избацити део који почиње са „Свака држава има суверено право над својим генетичким ресурсима“.</p>	Коментар је делимично прихваћен. Текст описа Мере 1.6. је допуњен.

Страна 54	<p>Мера 2.4.</p> <p>Навести како је овај програм усклађен са Програмом прилагођавања на измењене климатске услове за период од 2023. до 2030. године</p>	Коментар није прихваћен јер није дат конкретан предлог измена текста.
Страна 55	<p>Мера 3.1: Интеграција заштите природе и очувања биодиверзитета у друге секторе.</p> <p>У реченици „... кроз израду смерница за интеграцију у национално законодавство“ додати „у национално законодавство, политике и планове на националном и локалном нивоу“.</p>	Коментар је прихваћен.
Страна 57	<p>Наводи се: Такође, кључно је подстицање укључивања приватног сектора у финансирање активности из Програма.</p> <p>Променити и ставити: Такође, кључно је подстицање укључивања приватног сектора у финансирање активности заштите природе.</p>	Коментар је прихваћен.
Страна 57	<p>Мера 3.4: Јачање капацитета институција јавног, научноистраживачког, образовног и цивилног сектора, уз подизање свести јавности</p> <p>Предефинисати да гласи: Мера 3.4: Јачање капацитета институција јавног, научноистраживачког, образовног и цивилног сектора, и подизање свести јавности</p>	Коментар је прихваћен.
Страна 61	Постоји грешка код показатеља за посебан циљ 1.1. за 2028. годину	Коментар је прихваћен.
Страна 63	<p>Показатељ Удео заштићених подручја која редовно користе стандардизоване алате за праћење ефективности управљања.</p> <p>Потребно је променити базну годину на 2025. и напоменути о ком алату се ради.</p>	Коментар је прихваћен.
Страна 69	1.3.9. Успостављање система управљања и финансирања еколошке мреже	Коментар није прихваћен. Успостављање система управљања еколошком мрежом у

	Раздвојити на две активности, јер је превише захтевно за једну.	директној је корелацији са финансирањем еколошке мреже.
Страна 68	Показатељи за меру 1.5 Сматрамо да је потребно обавити консултације са стручним организацијама цивилног друштва и предефинисати како показатеље тако и циљане вредности.	Коментар није прихваћен јер није дат конкретан предлог измена текста.
Страна 70	Показатељ за меру 1.6 Додати бар још један показатељ, везан за генетичке ресурсе који се базира на подацима које има Министарство пољопривреде.	Коментар није прихваћен јер није дат конкретан предлог измена текста.
Страна 72	Показатељи за посебан циљ 2 треба да буду проширени, додати показатеље везане за станишта и врсте	Коментар није прихваћен. Предложени показатељи нису адекватни за мере и активности у оквиру посебног циља 2
Страна 78	Број формираних Савета корисника у заштићеним подручјима Повећати циљану вредност за 2028. годину на 50	Коментар није прихваћен. Предложена циљана вредност није образложена на начин да се са сигурношћу може очекивати њено испуњење у 2028. години
Страна 78	3.1.3 Формирање савета корисника у свим заштићеним подручјима Променити да гласи: Формирање савета корисника, са адекватном заступљеношћу жена и младих, у свим заштићеним подручјима.	Коментар није прихваћен. Предложена измена је могућа уколико се прецизно одреди заступљеност предложених категорија становништва (жена и младих) у савету корисника.
Страна 79	Мера 3.2: Недостаје показатељ за унапређен институционални оквир.	Коментар није прихваћен. За меру 3.2. дат је показатељ за унапређен институционални оквир - Број

		донетих прописа у области заштите природе и биодиверзитета
Страна 82	Мера 3.4. Променити базне године, променити циљане вредности. Додати показатељ везан за цивилни сектор.	Коментар није прихваћен јер није дат конкретан предлог измена текста. За предложени нови показатељ није дат предлог за назив показатеља и почетну вредност у базној години.
Страна 82	3.4.1. Подизање свести јавности и учешће у усаглашавању политика и прописа у области заштите природе и биодиверзитета Променити да гласи: 3.4.1. Подизање свести јавности и учешће у изради политика и прописа у области заштите природе и биодиверзитета	Коментар је прихваћен.
<p>5. Зелени лист Србије, УНЕКООП, Пољопривредно газдинство „Пријатељи масон пчела”, Архус центар Нови Београд-МИС (достављено на обрасцу, дана 03.04.2026.)</p> <p>Контакт телефон: 0113111314; e-mail: arhusnbg@mis.org.rs</p>		
Мере 2.1, 2.4, 2.5, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4	Потребно је допунити мере 2.1, 2.4, 2.5, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4 улогом јединица локалне самоуправе као партнера спровођења, када се ради о улози ОЦД и меру 3.1. Као субјекти заштите природе у Предлогу Програма заштите природе Републике Србије наводе се између осталих и јединице локалне самоуправе (тачка 3) и организације цивилног друштва (тачка 7). Међутим њихова улога није разрађена и наглашена у циљевима и мерама, на пример код финансирања заштите природе када се ради о локалним самоуправама, или за информативне и образовне активности подизања свести када се ради о ОЦД.	Коментар није прихваћен јер није дат конкретан предлог измена текста.
Општи циљ	Општи циљ треба допунити тако да се унапређење система заштите природе и очувања биодиверзитета постиже не само традиционалним приступом заштити већ и обновом екосистема, тако да гласи	Коментар није прихваћен. Предложена измена назива општег циља обухваћена је постојећим називом „Унапређење

	<p>„Унапређење заштите и обнове природе и биодиверзитета”. Слично се може допунити и посебан циљ 2.</p> <p>На основу наведеног сматрамо да треба преформулисати општи циљ.</p> <p>Кључно је питање да ли је за наредни период довољно задржавати се само на концепту заштите природе и очувању биодиверзитета, или треба смелије допунити овај концепт и обновом деградиране природе и биодиверзитета.</p> <p>У Предлогу Програма заштите природе Републике Србије наводи се на је најновији концепт заштите природе и биодиверзитета у Европи дефинисан посебном Уредбом 2022/869 Европског парламента и Савета о обнови природе и изменама ове Уредбе из 2024. (Закон о заштити природе ЕУ).</p> <p>У Визији овог Програма наведено је опредељења за обнову екосистема, а у образложењу Општег циља позивање на европске прописе о обнови природе. У Анализи опција у 4.2., препоручује се опција 2. (интегрисани пакет мера) која говори и о обнови деградираних екосистема (чак Опција 3 предвиђа обнову деградираних екосистема као искључиви приоритет).</p>	<p>система заштите природе и очувања биодиверзитета”</p>
<p>Страна 55 Мера 2.5 Допунити, додати као што је наведено у објашњењу.</p>	<p>Допунити, додати као што је наведено у објашњењу.</p> <p>Ублажавање негативног утицаја загађења ваздуха, воде и земљишта не може да се заснива само на мониторингу већ треба да буде допуњена и поступцима рекултивације, шумљавања, смањењем емитовања загађеног ваздуха, пречишћавањем отпадних вода, превенцијом и рециклажом, односно смањењем отпада и др. што све доприноси обнови екосистема.</p>	<p>Коментар није прихваћен.</p> <p>Предложени поступци негативног утицаја загађења ваздуха, воде и земљишта не могу бити предмет документа јавних политика који се односи на заштиту природе.</p> <p>Наведени поступци биће обухваћени другим, адекватним, документима јавних политика.</p>

Страна 23	У тачки 2.1.5. о заштићеним подручјима наводи се тачна оцена да се повећање површина под заштитом континуирано остварује али недовољним темпом. Зато је неопходно поступке заштите убрзати. Истичемо пример веома спорог рада на заштити Јужног Кучаја и Старе планине, где је процес претходне заштите покренут још пре неколико година. За ова два примера, као и вероватно још нека већа подручја, потребно је дефинисати посебну меру и Акционим планом предвидети коначно проглашење њихове заштите као националних паркова до 2028. године (или допунити меру 1.2.3 у Акционом плану).	Коментар није прихваћен. Појединачни поступци проглашења заштићених подручја нису предмет овог документа јавних политика.
Страна 26	У делу 2.1.8. који се односи на утицај других сектора на заштиту природе и биодиверзитет недостаје једна значајна област а то је комунална привреда, пре свега управљање комуналним отпадом и комуналним отпадним водама. Несанитарне и дивље депоније, испуштање отпадних вода у водотокове значајно деградира природу и биодиверзитет. Значајно је да је у последњем Плану превенције стварања отпада први пут наведен као проблем и задатак за решавање отпад у заштићеним областима природе (што је у директној вези са циљем интегрисања заштите природе у друге секторске политике и обратно). Ово захтева допуну текста и мере 3.1.	Коментар није прихваћен. У делу 2.1.8. наводи се утицај других сектора на заштиту природе и биодиверзитет. Како је област управљања отпадом и комуналним отпадним водама обухваћен секторском политиком заштите животне средине, где припада и заштита природе, достављени коментар који указује на реалан и присутан проблем није могао бити прихваћен као измена текста на страни 26.
Страна 32	У делу 2.1.12. Законодавни оквир за заштиту природе, треба у наслову додати “ и стратешки” а у тексту навести да је и у Плану превенције стварања отпада додат обиман део о потреби и задацима смањивања отпада у заштићеним областима очуване природе.	Коментар је прихваћен
Страна 48 Посебан циљ 2 – Смањени	У опис посебног циља унети да се смањење притисака остварује и кроз ширу примену решења заснованих на природи (НБС) у обнови екосистема, управљању водама, заштити од ерозије, прилагођавању климатским променама и одрживом коришћењу земљишта.	Коментар није прихваћен. Предлог програма заштите природе Републике Србије за период 2026–2031. са акционим планом већ

негативни утицаји на биодиверзитет		садржи Меру 2.4: Успостављање праћења утицаја климатских промена на биодиверзитет и утицај биодиверзитета на ублажавање ефеката климатских промена у оквиру које је планирана активност 2.4.4 Планирање и припрема пројеката за примену решења заснованих на природи у складу са међународним стандардима (енг. Nature based solutions)
Мера 2.1 – Деградирани екосистеми идентификовани и предузете неопходне ефикасне мере обнове приоритетна подручја	<p>Допунити меру тако да се експлицитно наведе да се приоритетно примењују НБС приступи: обнова влажних станишта, ревитализација обала и водотокова, природна ретенција вода, пошумљавање аутохтоним врстама, биолошка стабилизација деградираних терена и обнова земљишта.</p> <p>Мера 2.1 Додати посебан приоритет: обнова простора деградираних експлоатацијом камена, шљунка и песка, нарочито у речним коритима, приобаљу и зонама повећаног ризика од ерозије.</p>	<p>Коментар није прихваћен јер је предложено већ обухваћено следећим активностима:</p> <p>2.1.1. Идентификација деградираних екосистема приоритетних за обнову и израда планова обнове</p> <p>2.1.2. Израда и реализација пројеката обнове деградираних екосистема приоритетних за обнову</p>
Страна 48 Посебан циљ 3 – институционални, законодавни и финансијски оквир	<p>Увести нову или допунску меру: реформа система накнада за коришћење природних добара тако да накнаде за експлоатацију камена, шљунка и песка буду правичније и економски реалније.</p> <p>Прописати да се део прихода од накнада за експлоатацију камена, шљунка и песка наменски усмерава у заштиту, конзервацију и обнову</p>	Коментар није прихваћен јер није достављено адекватно образложење за предложену допунску меру. Коментар који се односи на прописивање да се део прихода од накнада за

	природе, укључујући рестаурацију деградираних локалитета, управљање заштићеним подручјима и обнову екосистема	експлоатацију камена, шљунка и песка наменски усмерава у заштиту, конзервацију и обнову природе, није могуће прихватити јер није прихваћен јер се тако наведене норме прописују законом.
Страна 48	<p>Посебан циљ 3 – финансирање заштите природе</p> <p>Предвидети да се део тих средстава усмерава и ка локалном нивоу, за јединице локалне самоуправе које трпе последице експлоатације и спроводе мере заштите, рестаурације и мониторинга.</p> <p>Посебан циљ 3 – интеграција заштите природе у друге секторе</p> <p>Увести јасније обавезивање на усклађивање са ЕУ стратегијом Farm to Fork, посебно кроз интегрисање принципа одрживе пољопривреде у мере очувања биодиверзитета и обнове екосистема.</p>	Коментар није прихваћен. Законом о заштити природе („Службени гласник РС” бр. 36/09, 88/10, 91/10 – испр. 14/16, 95/18 - др. закон и 71/21) нису пренета јавна овлашћења на јединице локалне самоуправе да спроводе мере заштите, обнове природе и мониторинга.
Посебан циљ 3 – секторска интеграција пољопривреда /	Додати посебну меру или подмеру која би обухватила: смањење притисака интензивне пољопривреде на биодиверзитет, очување полуприродних станишта у агроекосистемима, подстицање агроколошких пракси, трака биодиверзитета, агрошумарства и заштите опрашивача.	Коментар није прихваћен је није достављен у траженом облику, који је могуће интегрисати у текст Предлога програма заштите природе Републике Србије за период 2026–2031. са акционим планом. Предложене измене текста предмет су других докумената јавних политика.
Посебан циљ 3 – секторска интеграција пољопривреда /	Увести индикаторе који мере допринос одрживе пољопривреде заштити природе, нпр. површине под агроколошким праксама, број пилот НБС интервенција у пољопривреди, стање опрашивача, обим обновљених пољопривредних станишта.	Коментар није прихваћен је није достављен у траженом облику, који је могуће интегрисати у текст Предлога програма заштите

		природе Републике Србије за период 2026–2031. са акционим планом. Предложене измене текста предмет су других докумената јавних политика.
Општи циљ / Посебан циљ 3	У текст Програма унети формулацију да заштита природе не сме бити третирана као препрека развоју, већ као део модела одрживог развоја, правичног коришћења природних добара и дугорочне еколошке сигурности.	Коментар није прихваћен је није достављен у траженом облику, који је могуће интегрисати у текст Предлога програма заштите природе Републике Србије за период 2026–2031. са акционим планом.
Страна 65	Активност 1.2.11 „Успостављање методологије за идентификацију карактера и оцену предела (процену стања предела) и израда националне базе просторних података о предеоним вредностима“ планирана је тек за крај 2028. године, што је прекасно имајући у виду да методологија и база података представљају основу за све даље планирање и заштиту; препорука је да се рок помери раније (2026–2027), да се јасно дефинишу стандарди и индикатори оцене предела, да се обезбеди координација између министарстава, завода и факултета, и да се предвиди стабилно финансирање како би база била функционална и коришћена у просторном планирању и заштити природе.	Коментар није прихваћен јер је према процени Радну групу за израду Предлога Програма заштите природе Републике Србије са акционим планом спровођење наведене активности могуће у 2028. години.
Страна 53 Мера 2.2 Успостављање одрживог коришћења услуга екосистема	Потребно је прецизније дефинисати услуге, бенефите, притиске, стање и начине коришћења екостистемских услуга.	Коментар није прихваћен је није достављен у траженом облику, који је могуће интегрисати у текст Предлога програма заштите природе Републике Србије за период 2026–2031. са акционим планом.

Активност 2.2.1	<p>Активност 2.2.1 „Доношење прописа који уређује одрживо коришћење услуга екосистема“ има добар рок (2026), јер правни оквир мора бити постављен раније да би се обезбедила примена током целог периода програма. Међутим, на основу чега ће се уредити начин одрживог коришћења када се активност 2.2.2 „Дефинисање методологије за процену и праћење стања услуга екосистема“ планирана је тек за крај 2028?</p> <p>Препорука је да се рок за методологију помери унапред, да се јасно дефинишу индикатори (нпр. вредновање услуга екосистема у пољопривреди, шумарству, водопривреди), и да се обезбеди координација између министарстава и завода како би се прописи и методологија примењивали паралелно.</p>	Коментар који се односи на промену рока за завршетак активности 2.2.2 „Дефинисање методологије за процену и праћење стања услуга екосистема“ није могуће прихватити јер је према процени Радне групе за израду Предлога Програма заштите природе Републике Србије са акционим планом спровођење наведене активности могуће у 2028. години.
Активност 2.4.4	<p>Активност 2.4.4 „Планирање и припрема пројеката за примену решења заснованих на природи (Nature based Solutions) у складу са међународним стандардима“ планирана је тек за крај 2028. године, што је прекасно јер се ради о иновативним приступима; препорука је да се рок помери на 2026–2027, да се јасно дефинишу приоритетне области примене (урбано планирање, управљање водама, заштита од поплава, енергетска ефикасност, обнова деградираних станишта) и да се обезбеди стабилно финансирање и координација између министарстава, завода и управљача заштићених подручја како би се пројекти могли правремено развијати и користити као примери добре праксе.</p>	Коментар који се односи на промену рока за завршетак активности 2.4.4 „Планирање и припрема пројеката за примену решења заснованих на природи (Nature based Solutions) у складу са међународним стандардима“ није могуће прихватити јер је према процени Радне групе за израду Предлога Програма заштите природе Републике Србије са акционим планом спровођење наведене активности могуће у 2028. години.
Активност 2.5.2	<p>Активност 2.5.2 Успостављање мониторинга опрашивача и дефинисање мера за унапређење стања њихових популација. Треба дефинисати годишњи мониторинг у складу са ЕУ-ПоМС директивом и адекватну</p>	Коментар није прихваћен јер није достављен у траженом облику, који је могуће интегрисати у текст Предлога програма заштите природе Републике Србије за

	институционалну координацију. Финансијски оквир делује недовољно у односу на обим посла.	период 2026–2031. са акционим планом.
Активност 3.1.1 Активност 3.1.2	Активност 3.1.1 Израда смерница за интегрисање заштите природе и биодиверзитета у релевантно национално законодавство и стандарде – рок: 4. квартал 2028. и Активност 3.1.2 Израда препорука за укључивање заштите природе и биодиверзитета у друге секторе – рок: 4. квартал 2028. Потребно је променити рокове.	Коментар није прихваћен је није достављен у траженом облику, који је могуће интегрисати у текст Предлога програма заштите природе Републике Србије за период 2026–2031. са акционим планом.
Активност 3.3.5	Активност 3.3.5 Подстицање укључивања приватног сектора у финансирање активности из Програма заштите природе Републике Србије за период 2026–2031. године Треба јасно дефинисати мере и механизме укључивања приватног сектора да би се спречио “greenwashing”.	Коментар није прихваћен је није достављен у траженом облику, који је могуће интегрисати у текст Предлога програма заштите природе Републике Србије за период 2026–2031. са акционим планом.
Активности 3.4.1, 3.4.2, 3.5.1 и 3.5.2	Потребно је уредити и допунити следеће активности: Активности 3.4.1 Подизање свести јавности и учешће у усаглашавању политика и прописа у области заштите природе и биодиверзитета 3.4.2 Анализа програма академских студија у области екологије, заштите природе и заштите животне средине 3.5.1 Успостављање информационог система за природу и биодиверзитет, укључујући и успостављање националног портала за размену информација 3.5.2 Израда смерница за идентификовање и рано укључивање заинтересоване јавности (посебно ОЦД и осетљивих друштвених група) за државне органе надлежне за заштиту животне средине и привреду у процесима доношења одлука о питањима у вези са животном средином	Коментар није прихваћен је није достављен у траженом облику, који је могуће интегрисати у текст Предлога програма заштите природе Републике Србије за период 2026–2031. са акционим планом.
6. Јована Ђулибрк, „Пројекат приступања у области заштите животне средине, фаза 4 (ЕНВАП4)” (достављено на обрасцу, дана 03.04.2026.)		

Контакт телефон: 0603435807; e-mail: jovana@envap.eu

Стр. 10.	Стр. 10. <p>Други пасус у коме се говори о усвојеном Плану управљања популацијама мрког медведа за период од 2025. до 2033. после реченице: „Поред ресорног министарстава, спровођење плана прате и Завод за заштиту природе Србије у сарадњи са Министарством пољопривреде, шумарства и водопривреде, а управљачи заштићених подручја и подручја еколошке мреже, јавна предузећа за газдовање шумама, корисници ловишта планираће и спроводити мере и активности на терену”, предлажемо да се дода реченица: „У Плану није представљен финансијски план према активностима. ”</p> <p>С обзиром на то да је у овом пасусу дата кратка анализа Плана управљања популацијама мрког медведа, било би добро укључити и реченицу о недостатку финансијског плана, који би требало да олакша имплементацију Плана управљања.</p>	Коментар није релевантан.
Поглавље 5. Акциони план Посебан циљ 1: Ефикасан систем заштите и управљања врстама, типовима станишта, заштићеним подручјима и еколошком мрежом укључујући и Натура 2000	Предлажемо да се у активностима у Акционом плану (АП) дода 1.6.3. Развој интерфејса за Протокол из Нагоје ради подршке спровођењу захтева за праведну и равноправну расподелу користи које произилазе из коришћења генетичких ресурса. У оквиру идентификације потреба у области заштите природе, у комуникацији са Одељењем за биодиверзитет у МЗЖС, предложена активност везана за генетичке ресурсе, препозната је као потреба, и уврштена на листу компоненти једног од пројеката (уз напомену да развоју интерфејса за Протокол из Нагоје треба приступити након усвајања новог Закона о заштити природе, који ће прописати детаљне поступке за претходно информисани пристанак (Prior Informed Consent – PIC) и међусобно договорене услове (Mutually Agreed Terms – MAT)).	Предложена активност биће размотрена за наредни акциони план овог програма, у складу са приоритетима.

<p>Мера 1.6: Очување генетичких ресурса, приступ и праведна и једнака расподела користи од генетичких ресурса, као и од информација о дигиталним секвенцама генетичких ресурса и повезаног традиционалног знања</p>		
<p>Поглавље 5. Акциони план Посебан циљ 3: Унапређен институционални и законодавни оквир, јавне политике, капацитети, финансирање и учешће јавности у заштити природе и биодиверзитета Мера 3.5: Унапредити доступност информација о заштити природе и</p>	<p>Предлажемо да се после активности 3.5.1. Успостављање информационог система за природу и биодиверзитет, укључујући и успостављање националног портала за размену информација, додају као нове активности: 3.5.2. Модернизација централног регистра заштићених подручја 3.5.3. Успостављање интерне платформе за управљаче заштићених подручја 3.5.4. Увођење и примена ГИС-а у систем управљања заштићеним подручјима 3.5.5. Даљи развој и управљање информационом системом мреже Натура 2000 3.5.6. Развој новог софтверског система за заштиту природе. У том случају ће постојећа активност 3.5.2. Израда смерница за идентификовање и рано укључивање заинтересоване јавности (посебно ОЦД и осетљивих друштвених група)</p>	<p>Предложене активности биће размотрене за наредни акциони план овог програма, у складу са приоритетима.</p>

<p>биодиверзитета, као и учешће свих заинтересованих страна у процесима доношења одлука</p>	<p>за државне органе надлежне за заштиту животне средине и привреду у процесима доношења одлука о питањима у вези са животном средином, бити нумерисана под бројем 3.5.7.</p>	
<p>Поглавље 5. Акциони план Посебан циљ 1: Ефикасан систем заштите и управљања врстама, типовима станишта, заштићеним подручјима и еколошком мрежом укључујући и Натура 2000 Мера 1.1: Обезбедити интегрисано и партиципативно просторно и урбанистичко планирање и ефикасно управљање, које укључује биодиверзитет и плаву и зелену инфраструктуру.</p>	<p>Предлажемо да се дода активност под 1.1.4: Валоризација простора у циљу унапређења просторног планирања и очувања подручја од националног значаја.</p> <p>Приликом идентификовања потреба у области заштите природе, а након радионице одржане 10.2.2025, Завод за заштиту природе Србије је предложио следећи пројекат као приоритет: Валоризација простора у циљу унапређења просторног планирања и очувања подручја од националног значаја, са посебним акцентом на очувања заштите од националног значаја, а конкретно за ПП „Голија”, ПП „Златибор”, НП „Стара планина”, ПИО „Маљен”.</p>	<p>Коментар није релевантан. Валоризација простора у циљу унапређења просторног планирања и очувања подручја од националног значаја, са посебним акцентом на очувања заштите од националног значаја, планирана је Мером 1.2.4. Израда студија заштите за нова подручја и ревизију постојећих.</p>

<p>Поглавље 5. Акциони план Посебан циљ 3: Унапређен институционални и законодавни оквир, јавне политике, капацитети, финансирање и учешће јавности у заштити природе и биодиверзитета Мера 3.4: Јачање капацитета институција јавног, научноистраживач ког, образовног и цивилног сектора, уз подизање свести јавности</p>	<p>Предлажемо да се дода нова активност под 3.4.5: Успостављање инструмената за подизање свести јавности о заштити биодиверзитета и промоцији природног и културног наслеђа, укључујући унапређење инфраструктуре Завода за заштиту природе Србије и Покрајинског завода за заштиту природе, оснивање Националног центра за посетиоце, успостављање мреже центара за посетиоце у заштићеним подручјима и музеја пчеларства.</p>	<p>Предложена активност биће размотрена за наредни акциони план овог програма, у складу са приоритетима</p>
<p>Поглавље 5. Акциони план Посебан циљ 1: Ефикасан систем заштите и управљања врстама, типовима станишта,</p>	<p>Предлажемо да се дода активност под 1.5.13. (или да та нова активност буде нумерисана под 1.5.2. а да се остале у складу са тим пренумеришу): Израда планова управљања приоритетним типовима станишта за успостављање мреже Натура 2000.</p>	<p>Предложена активност биће размотрена за наредни акциони план овог програма, у складу са приоритетима</p>

<p>заштићеним подручјима и еколошком мрежом укључујући и Натура 2000 Мера 1.5: Унапређење система заштите дивљих врста и типова станишта</p>		
<p>Поглавље 5. Акциони план Посебан циљ 2: Смањени негативни утицаји на биодиверзитет Мера 2.1: Деградирани екосистеми идентификовани и предузете неопходне ефикасне мере обнове за приоритетна подручја.</p>	<p>Предлажемо да се дода активност 2.1.3. Израда Националног плана обнове природе</p>	<p>Коментар није релевантан. Предложена активност могуће је прихватити након што Република Србија пренесе одредбе Уредбе (ЕУ) 2024/1991 у национално законодавство приликом израде новог Закона о заштити природе а обавеза израде националног плана обнове односи се само на земље чланице ЕУ.</p>
<p>Поглавље 5. Акциони план</p>	<p>У вези са заштитом предела, осим активности 1.2.11. нису предвиђене друге активности, а које сматрамо да би било добро укључити:</p>	<p>Предложене активности биће размотрене за наредни акциони</p>

<p>Посебан циљ 1: Ефикасан систем заштите и управљања врстама, типовима станишта, заштићеним подручјима и еколошком мрежом укључујући и Натура 2000 Мера 1.2. Повећање површине и унапређење управљања заштићеним подручјима 1.2.11. Успостављање методологије за идентификацију карактера и оцену предела (процену стања предела) и израда националне базе просторних података о предеоним вредностима</p>	<p>Припрема и усвајање новог Правилника о критеријумима за идентификацију предела и начин процене њихових значајних и карактеристичних обележја</p> <ul style="list-style-type: none"> • Израда Националног програма управљања пределом са акционим планом • Израда каталога мера заштите предела на националном и локалном нивоу • Идентификација типова карактера предела у заштићеним подручјима. <p>Предлажемо да се у Акциони план унесе посебна мера Развој система заштите предела, са пратећим предложеним активностима како је горе наведено.</p>	<p>план овог програма, у складу са приоритетима.</p>
<p>Општи коментар</p>	<p>Било би пожељно на почетак документа додати листу скраћеница.</p>	<p>Коментар је прихваћен.</p>

Општи коментар	Потребно је уједначити фонт у читавом документу.	Коментар је прихваћен.
<p align="center">7. РЕРИ - Регулаторни Институт за обновљиву енергију и животну средину (достављено на обрасцу, дана 03.04.2026.)</p> <p align="center">Контакт телефон: 0114514528; e-mail: office@reri.org.rs</p>		
Мера 3.1	<p>Мера 3.1 - Интеграција заштите природе у секторске политике (Одсек о утицају енергетског сектора)</p> <p>Предлог: У Мери 3.1 додати нову активност: израда и усвајање оперативних смерница за просторно планирање пројеката обновљивих извора енергије (ОИЕ), у сарадњи Министарства заштите животне средине и Министарства рударства и енергетике. Смернице треба да утврде картографски и нормативни оквир за идентификацију зона искључења и зона посебне пажње за пројекте ветроенергетике и соларне енергетике, и да буду обавезујући анекс уз измене Уредбе о еколошкој мрежи. Рок: 2027. година.</p>	<p>Коментар није прихваћен.</p> <p>Предложена активност израда и усвајање оперативних смерница за просторно планирање пројеката обновљивих извора енергије биће спроведена доношењем Уредбе о оцени прихватљивости. Инструмент оцене прихватљивости је поступак којим се утврђује да ли неки план, пројекат или активност може имати негативан утицај на подручја еколошке мреже.</p>
Мера 2.1 и Мера 2.5	<p>Коментар 2. Мера 2.1 и Мера 2.5 - Мале хидроелектране и водени екосистеми</p> <p>Предлог: (а) У Мери 2.1 уврстити активност: ревизија утицаја постојећих МХЕ на еколошко стање водотока и популације заштићених врста риба (кечига, младица, липљен), са обавезом израде планова санације за објекте чији се негативан утицај потврди биолошким мониторингом. (б) У Мери 2.5 додати обавезу примене еколошког протока у складу са методологијом ЕУ Оквирне директиве о водама, као обавезног услова заштитних мера природе за све хидротехничке објекте. Рок: 2027. за ревизију; 2028. за планове санације.</p>	<p>Коментар није прихваћен.</p> <p>Предложена нова активност у оквиру Мере 2.1. обухваћена је активношћу 2.1.1. Идентификација деградираних екосистема приоритетних за обнову и израда планова обнове.</p> <p>Предложена нова активност у оквиру Мере 2.5. обухваћена је активношћу 2.5.3. Израда методологије и индикатора за праћење негативних утицаја на биодиверзитет.</p>

<p>Мера 2.4 и Визија / Општи циљ - Климатске промене и биодиверзитет</p>	<p>Предлог: (а) Мери 2.4 проширити активношћу: израда националног оквира за климатски адаптивно управљање шумским и мочварним екосистемима, усклађеног са НДЦ и Програмом прилагођавања, који ће служити као основ за преусмеравање финансирања из климатских фондова (GCF, GEF, LIFE) у мере заштите природе. (б) У Визију и Општи циљ Програма унети експлицитно упутиште на међузависност биодиверзитета и климатских циљева, уз референцу на заједнички извештај IPCC-IPBES (2021).</p>	<p>Коментар није прихваћен. Предложена активност у оквиру Мере 2.4. биће планирана у оквиру наредног акционог плана.</p> <p>Коментар који се односи на Визију и општи циљ делимично је садржан у постојећој визији и општем циљу програма. Међузависност биодиверзитета и климатскох циљева веч је наглашена у визији програма, као и у мери 2.4. акционог плана.</p>
<p>Мера 3.3 - Повећана улагања у заштиту природе из свих извора</p>	<p>Предлог: У Мери 3.3 унети: (а) конкретан циљ: повећање годишњег буџетског издвајања за заштиту природе на минимално 0,15% БДП до 2028. године; (б) активност: израда Националног плана финансирања биодиверзитета у складу са методологијом CBD BIOFIN програма, са роком до краја 2027; (в) препоруку да се приликом доношења подзаконских аката о зеленим финансијама у Србији DNSH критеријум (не наноси значајну штету) обавезно укључи као услов за категоризацију инвестиција као зелених, у складу са ЕУ таксономијом.</p>	<p>Коментар није прихваћен јер недостаје образложење предложеног повећања годишњег буџетског издвајања за заштиту природе на минимално 0,15% БДП до 2028. године. Такође, препорука да се приликом доношења подзаконских аката о зеленим финансијама у Србији DNSH критеријум (не наноси значајну штету) обавезно укључи као услов за категоризацију инвестиција као зелених, у складу са ЕУ таксономијом, није предмет овог програма и као препорука не може бити садржана у Мери 3.3. Предложена активност: израда Националног плана финансирања биодиверзитета у складу са</p>

		<p>методологијом CBD BIOFIN програма, са роком до краја 2027, већ је садрђана у активности 3.3.3. у оквиру Мере 3.3. са роком IV квартал 2026. године, у складу са пројектним активностима Програма Уједињених нација за развој.</p>
<p>Мера 3.5 - Унапредити доступност информација и јачати јавно учешће</p>	<p>Предлог: У Мери 3.5 додати: (а) обавезу обављивања годишњих извештаја свих управљача заштићених подручја у машински читљивом формату на јединственој платформи Завода за заштиту природе Србије, најкасније до 31. марта за претходну годину; (б) успостављање Саветодавног одбора за праћење спровођења Програма, у чијем саставу би били представници организација цивилног друштва, научне заједнице и приватног сектора, са обавезом достављања годишњег сенки извештаја Министарству.</p>	<p>Коментар који се односи на обавезу обављивања годишњих извештаја свих управљача заштићених подручја у машински читљивом формату на јединственој платформи Завода за заштиту природе Србије, најкасније до 31. марта за претходну годину, није прихваћен јер се тако наведене норме прописују законом. Коментар је прихватљив и могућ искључиво као предлог измене постојећих прописа који уређују област заштите природе.</p> <p>Предложено успостављање Саветодавног одбора за праћење спровођења Програма, већ је предвиђено Предлогом програма заштите природе Републике Србије за период 2026–2031. На страни 58. наводи се да за потребе спровођења, праћења и</p>

		<p>извештавања Програма и Акционог плана министар надлежан за послове заштите животне средине образоваће Радну групу. Радну групу води Министарство заштите животне средине, а у њеном раду учествују представници државних органа, организација и институција, као и организације цивилног друштва који су одређени за партнере у спровођењу активности у складу са својим надлежностима.</p>
<p>Акциони план - индикатори учинка</p>	<p>Предлог: За сваки индикатор у Акционом плану експлицитно навести: (1) извор података - институцију надлежну за прикупљање; (2) методологију мерења; (3) учесталост и рок извештавања; и (4) платформу за јавно објављивање. Препоручује се доследна примена SMART методологије при дефинисању свих индикатора. Такође, у Одељку 1.2 (Консултативни процес) унети тачне датуме спровођења е-консултација и јавне расправе, пошто у достављеном тексту ти датуми нису попуњени.</p>	<p>Коментар који се односи на индикаторе учинка није прихваћен јер је већ садржан у постојећем тексту Програма. Предлог програма заштите природе Републике Србије за период 2026–2031. са акционим планом је припремљен у складу са Законом о планском систему Републике Србије („Службени гласник РС”, број 30/2018), Уредбом о методологији израде докумената јавних политика („Службени гласник РС”, број 20/25, 27/26 и 30/26) и Уредбом о анализи ефеката прописа („Службени гласник РС”, број 20/25, 27/26 и 30/26). Коментар који се односи на</p>

		<p>консултативни процес, изуношење тачних датума спровођења е-консултација и јавне расправе, није могуће прихватити јер је у тренутку објављивања Предлога програма заштите природе Републике Србије за период 2026–2031. са акционим планом на порталу еКонсултације још увек трајао поступак консултација са заинтересованом јавношћу а Програм јавне расправе још увек није био утврђен.</p>
<p>Посебан циљ 1, Мера 1.5 (Унапређење система заштите дивљих врста),</p>	<p>-Нелогичност индикатора и смањење броја заштићених врста</p> <p>Предлог: Акциони план, Посебан циљ 1, Мера 1.5 (Унапређење система заштите дивљих врста), Показатељ резултата: Број строго заштићених врста.</p> <p>У табели за Мери 1.5, наводи се да је почетна вредност број строго заштићених врста 1784 (база 2023. година), док је циљана вредност за 2028. годину 1770. Овакав приказ индикатора имплицира да је стратешки циљ Републике Србије смањење броја строго заштићених врста за 14 таксона у наредне две године. Ово је у директној супротности са општим циљем Програма („Унапређење система заштите”), као и са међународним обавезама из Стратегије ЕУ о биодиверзитету до 2030. и Бернске конвенције. Захтевамо појашњење: да ли држава планира деституционализацију заштите одређених врста и на основу којих научних критеријума је постављен овакав (регресивни) индикатор?</p>	<p>Коментар није прихваћен јер није достављен у конкретном облику који је могуће интегрисати у текст (коментаром је затражено образложење Мере 1.5.).</p> <p>Применом ефикасних мера заштите планирано је да се унапреди систем заштите дивљих врста и на основу тога одређени број строго заштићених врста промени категорију у заштићене врсте, на основу утврђеног повољног статуса заштите популација ових врста.</p>

Табела 2. Јавна расправа

<p>Општи коментари и сугестије / Члан, страна или тачно наведен део текста на који се односи примедба/сугестија /коментар/</p>	<p>Примедба/сугестија/коментар</p>	<p>Одговор на примедбу/сугестију/коментар</p>
<p>1. Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде (достављено 08.05.2026.) контакт телефон: 011 3117637; e-mail: office.sume@minpolj.gov.rs</p>		
<p>Мера 2.4: Успостављање праћења утицаја климатских промена на биодиверзитет и утицај биодиверзитета на ублажавање ефеката климатских промена</p>	<p>Предложена је промена показатеља за Меру 2.4. тако да гласи: „Укупна површина шума и шумског земљишта у Републици Србији (ha)” и достављене су нове вредности показатеља на нивоу мере (почетна вредност и циљане вредности у 2026, 2027. и 2028. години)</p>	<p>Коментар је прихваћен.</p>
<p>2. Привредно друштво за газдовање шумама „Србијашуме” Београд (достављено на обрасцу, дана 19.05.2026.) контакт телефон: 0648155559; e-mail: gordana.jancic@srbijasume.rs</p>		
<p>Мера 2.4.</p>	<p>У оквиру мере 2.4. Успостављање праћења утицаја климатских промена на биодиверзитет и утицај биодиверзитета на ублажавање ефеката климатских промена (страна 75), где се наводи удео површине под</p>	<p>Коментар није прихваћен. Прихваћен је коментар за исту Меру 2.4. 1. Министарства</p>

	<p>шумама у односу на Републику Србију, циљне вредности у 2026, 2027 и 2028. години преузети из Нацрта програма развоја шумарства Републике Србије за период 2027-2036. године.</p> <p>Одрживост развоја шума и шумарства у вези је са принципом повећања површине и производности шума. У односу на прву Националну инвентуру шума, спроведену у периоду од 2004-2006. године, дошло је до повећања површине под шумама.</p> <p>Укупна површина под шумом износила је 2,252,400 хектара, односно проценат територије Србије под шумом износио је 29,1% у време прве инвентуре, док су подаци друге Националне инвентуре шума (2018-2023. године) показали повећање површине шума и шумског земљишта у Републици Србији, која сада износи 3.025.471 хектара, односно 39,01% територије Републике Србије.</p> <p>Шумовитост у Републици Србији је изнад светског просека (који износи око 30%) и у границама је Европског просека (око 39%). Шумовитост на нивоу Централне Србије износи 47,98%, док шумовитост на нивоу АП Војводина износи 7,97%.</p> <p>У Нацрту програма развоја шумарства Републике Србије за период наведен је посебан циљ, под редним бројем 8. Повећање степена шумовитости АП Војводина са 7,97% на 14% у циљној години - 2036.</p>	<p>пољопривреде, шумарства и водопривреде</p>
<p>3. Млади истраживачи Србије (достављено на обрасцу, дана 25.05.2026.)</p> <p>контакт телефон: 0113111314; e-mail: office@mis.org.rs</p>		
<p>Општи коментари и сугестије</p>	<p>Програм није довољно амбициозан, не садржи довољно активности везаних за савремене трендове - од дигитализације, преко употребе вештачке интелигенције у заштити природе, до иновативних приступа у заштити.</p> <p>На даље:</p> <ul style="list-style-type: none"> - превелик фокус је стављен на процедуралне активности; - нема довољно мера и активности обнове природе; 	<p>Сугестије и коментари су делимично прихваћени. Текст је допуњен предложеном реченицом: „Заштита природе не сме бити третирана као препрека развоју, већ као део модела одрживог развоја, правичног и праведног</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - финансирање у великој мери зависи од донатора; - нема довољно јаким механизма за ограничавање секторских притисака; - мерљивост стварних ефеката на биодиверзитет је ограничена. <p>Рокови за кључне системске мере су постављени прекасно, у многим случајевима недостају прецизни индикатори и јасна подела одговорности, а финансијски оквир делује недовољан у односу на потребе и обим посла.</p> <p>И даље недостају одговарајући индикатори успеха у акционом плану.</p> <p>Када се говори о извештавању, углавном се мисли на ЕУ механизме.</p> <p>Није јасно дефинисано како ће јавност бити обавештавана о стању природе и прогресу имплементације програма и акционог плана.</p> <p>У уводу - Основ доношења Програма: не постоји објашњење зашто је направљена пауза од 2023. године када је истекао претходни програм. Потребно је додатни објашњење.</p> <p>У уводном делу не наводи се веза, нити се спомиње нацрт Стратегије заштите животне средине Републике Србије за период од 2024. до 2033. године - Зелена агенда за Србију која представља кровни документ јавне политике у области животне средине, а која је дуго припремана у сарадњи са различитим актерима, и укључује и област заштите природе и биодиверзитета. Објаснити везу са овом кровном Стратегијом, чије се усвајање очекује убрзо (извор: објава на Facebook страници Министарства заштите животне средине: Субота, 9. мај 2026., државна управа нема викенд, јер желимо да што пре донесемо Стратегију заштите животне средине.).</p> <p>Веза са ЕУ политикама и иницијативама:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Аналитички део Програма недовољно укључује савремене приступе заштити природе који су у фокусу европских политика. 	<p>коришћења природних добара и дугорочне еколошке сигурности”.</p>
--	---	---

Посебно се уочава ограничено присуство концепата као што су решења заснована на природи (NbS), рестаурација екосистема и интегрисани приступи управљању земљиштем и ресурсима.

- Иако се ЕУ стратешки оквир (попут Biodiversity Strategy, Farm to Fork и иницијатива за обнову природе) делимично препознаје на декларативном нивоу, он није довољно преведен у конкретне аналитичке закључке и смернице за обликовање мера. Због тога Програм у одређеној мери заостаје за савременим трендовима у управљању природом и не користи у потпуности потенцијал ових приступа за унапређење ефикасности политика заштите природе.

- Недостају подаци о опрашивачима, изузев лептира који су покривени Црвеном књигом. Годишњи стандардизовани мониторинг опрашивача - пчела, лептира и осолених мува - предвиђен је у оквиру EU Pollinator monitoring Scheme (ЕУ-ПоМС), који је део EU Nature restoration regulation (НРР). Циљ је заустављање тренда опадања и стабилизовање популација опрашивача до 2030.

- У документу (активностима) се мониторинг опрашивача помиње, али није експлицитно повезан са ЕУ-ПоМС директивом – нити дефинисан као годишњи и стандардизован.

У текст Програма унети формулацију да заштита природе не сме бити третирана као препрека развоју, већ као део модела одрживог развоја, правичног коришћења природних добара и дугорочне еколошке сигурности. Ово је важно јер сам Програм констатује да други развојни сектори и даље често виде заштиту природе као препреку, уместо као интегрални део одрживог развоја.

Као партнери за спровођење мера се недовољно наводе НИО и удружења грађана, потребно је додати НИО и удружења грађана.

Број и обухват активности код неких мера превазилазе оно што је описано код мера и њихових ефеката.

	<p>Потребно је технички уредити документ, посебно у делу акционог плана где постоје непопуњена поља (нпр. тип мере, прописи које је потребно изменити за доношење мере и сл.).</p>	
Страна 7	<p>2.1 Сажетак налаза вредновања претходног документа јавне политике</p> <p>Додати информације о томе ко је радио <i>ex-post</i> анализу, и потребно је ставити линк ка документу анализе.</p>	<p>Коментар је делимично прихваћен. Текст је допуњен траженом информацијом.</p>
Страна 8	<p>Наводи се: До краја 2025. године овај проценат повећан је на 9,5% територије Републике Србије, док је заједно са заштићеним подручјима у поступку заштите укупно 10,73% територије Републике Србије.</p> <p>Потребно је навести тачан проценат и објаснити у ком тренутку је рађена ова процена – месец, година.</p>	<p>Коментар је прихваћен. У тексту је наведен тачан проценат и појашњено у ком тренутку је рађена ова процена.</p>
Страна 14	<p>Потребно је реално проценити сарадњу са цивилним друштвом и кориговати текст, који почиње са „У погледу укључивања јавности у доношење одлука, забележен је напредак у формалном смислу.“</p> <p>Изменити да гласи: У погледу укључивања јавности у доношење одлука, забележени су бројни недостаци, попут: непостојање комуникације, нетранспарентност процеса, непоштовања процедура избора у радне групе, приоритизација сарадње са неким организацијама и слично. Истовремено, грађани често немају довољно знања и капацитета да учествују у процесима доношења одлука, да коментаришу сложене документе, па и уредбе о проглашењу и студије заштите неког подручја.</p>	<p>Коментар није прихваћен. Изнети став да процес избора организација у радне групе није добар, да постоје бројни недостаци и често су укључене организација које немају знање и искуство за рад на политикама, није заснован на чињеницама. На основу члана 12. Закона о министарствима („Сл. гласник РС“, број 128/20 и 116/22) и на основу Закључка о усвајању Смерница за укључивање организација цивилног друштва у радне групе за израду предлога докумената јавних политика и</p>

		<p>нацрта, односно предлога прописа („Сл. гласник РС“, бр. 8/20 и 107/21)</p> <p>Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог у сарадњи са Министарством заштите животне средине упутило је, у периоду 19.7.2023-4.8.2023. године. јавни позив организацијама цивилног друштва за предлагање кандидата за чланство у Радној групи за израду Предлога програма заштите природе Републике Србије. Након разматрања пристиглих пријава на Јавни позив организацијама цивилног друштва за подношење кандидатуре за чланство у Радној групи за израду Предлога програма заштите природе Републике Србије, комисија је изабрала управо Младе истраживаче Србије, као члана наведене радне групе.</p>
Страна 14	<p>Од стране 14 па на даље</p> <p>Описује се напредак у постизању циљева, и користе изрази попут „ограничен успех, одређени напредак, видљив успех“.</p> <p>Објаснити која методологија је коришћена и шта заправо значе ове процене.</p>	<p>Коментар није прихваћен је није достављен у траженом облику, који је могуће интегрисати у текст Предлога програма заштите природе Републике Србије за период 2026–2031. са акционим планом. Наведене процене представљају сажетак налаза</p>

	<p>Посебно је интригантан податак да је Посебан циљ 1.3. Унапређена јавна политика за заштиту природе и очување биодиверзитета и учешће јавности у доношењу одлука постигао је видљив успех. Навести податке који ово доказују.</p>	<p>вредновања претходног документа јавне политике.</p>
<p>Страна 23. и 24.</p>	<p>Поново се понавља проценат заштићене територије, који је потребно ускладити са подацима који су у другим документима јавних политика.</p> <p>Потребно је додати и месец и годину за навод: „У поступку заштите (објављено на интернет страницама Министарства заштите животне средине је 108.429 ха или 1,23% територије Републике Србије“, јер није јасно у ком тренутку је овај проценат „у поступку“.</p>	<p>Коментар није прихваћен. У тексту је јасно наведено да је закључно са 31. децембром 2025. године проглашено је 469 заштићених подручја, укупне површине 840.752 ха или 9,50% територије Републике Србије. У поступку заштите (објављено на интернет страницама Министарства заштите животне средине) је 108.429 ха или 1,23% територије Републике Србије, што укупно чини 10,73 % територије Републике Србије под заштитом, на основу одредбаба Закона о заштити природе.</p>
<p>Страна 26</p>	<p>У делу 2.1.8. који се односи на утицај других сектора на заштиту природе и биодиверзитет недостаје једна значајна област а то је комунална привреда, пре свега управљање комуналним отпадом и комуналним отпадним водама.</p>	<p>Коментар није прихваћен. Предложене измене предмет су другог документа јавне политике.</p>
<p>Страна 43</p>	<p>Визија</p> <p>Потребно је прерадити текст јер се наводи превише елемената који су описни и који не дају јасну визију, не дају основу за добро дефинисање циљева.</p> <p>У визију унети и појмове „јавност и цивилно друштво“.</p>	<p>Коментар није прихваћен јер није дат конкретан предлог измена текста.</p>

	Додатно, потребно је усмерити визију овог програма са визијом Стратегије заштите животне средине јер је она кровни документ.	
Страна 43	<p>Општи циљ је потребно боље дефинисати, променити га.</p> <p>Потребно је продискутовати и боље дефинисати општи циљ.</p> <p>Из циља се не види јасно шта је намера доносиоца документа.</p> <p>Циљ Програм заштите природе не треба да буде унапређује система, то се постиже кроз различите мере, активности... Сам систем не треба да буде фокус, јер систем може бити одлично дизајниран, али је подложен утицајима политичко-административних промена/интереса које узрокују да заштита природе не функционише.</p> <p>Општи циљ треба да буде постизање повољног стања очувања станишта и врста и добро управљање природом и биодиверзитетом. Добро управљање значи да чак и просечан „систем“ може да произведе добре резултате јер укључује различите актере, механизме, праксе итд.</p> <p>Може се, као алтернатива, узети у разматрање Општи циљ 4, нацрта Стратегије заштите животне средине: Унапређење заштите природе, очувања биодиверзитета и одрживо коришћење природних ресурса, јер има више смисла од циља наведеног у Програму заштите природе до 2031. године.</p>	Коментар није прихваћен. Достављени предлог измене општег циља није у складу са намером доносиоца овог документа јавне политике да унапреди систем заштите природе и очувања биодиверзитета.
Страна 48.	<p>Посебан циљ 2: Смањени негативни утицаји на биодиверзитет</p> <p>Додати у опис и илегалне активности и негативне утицаје из других сектора.</p>	Коментар није прихваћен јер није дат конкретан предлог измена текста.
Страна 48.	<p>Посебан циљ 3: Унапређен институционални и законодавни оквир, јавне политике, капацитети, финансирање и учешће јавности у заштити природе и биодиверзитета.</p>	Коментар није прихваћен јер није дат конкретан предлог измена текста.

	Боље описати, додати информације које објашњавају како се унапређује. Посебно би требало дорадити део око унапређења учешћа јавности.	
Страна 48	<p>Посебан циљ 3 – финансирање заштите природе</p> <p>Предвидети да се део тих средстава усмерава и ка локалном нивоу, за јединице локалне самоуправе које трпе последице експлоатације и спроводе мере заштите, рестаурације и мониторинга.</p> <p>Посебан циљ 3 – интеграција заштите природе у друге секторе</p> <p>Увести јасније обавезивање на усклађивање са ЕУ стратегијом Farm to Fork, посебно кроз интегрисање принципа одрживе пољопривреде у мере очувања биодиверзитета и обнове екосистема.</p>	<p>Коментар није прихваћен.</p> <p>Законом о заштити природе („Службени гласник РС” бр. 36/09, 88/10, 91/10 – испр. 14/16, 95/18 - др. закон и 71/21) нису пренета јавна овлашћења на јединице локалне самоуправе да спроводе мере заштите, обнове природе и мониторинга.</p> <p>Други део коментара који се односи на усклађивање са Стратегијом ЕУ „Од фарме до трпезе”, није прихваћен.</p> <p>Предложене измене предмет су другог документа јавне политике.</p>
Страна 48	<p>Посебан циљ 3 – институционални, законодавни и финансијски оквир</p> <p>Увести нову или допунску меру: реформа система накнада за коришћење природних добара тако да накнаде за експлоатацију камена, шљунка и песка буду правичније и економски реалније.</p> <p>Прописати да се део прихода од накнада за експлоатацију камена, шљунка и песка наменски усмерава у заштиту, конзервацију и обнову природе, укључујући рестаурацију деградираних локалитета, управљање заштићеним подручјима и обнову екосистема</p>	<p>Коментар није прихваћен.</p> <p>Предложене измене предмет су другог документа јавне политике.</p>
Страна 48	<p>Посебан циљ 3 – секторска интеграција / пољопривреда</p> <p>Додати посебну меру или подмеру која би обухватила: смањење притисака интензивне пољопривреде на биодиверзитет, очување полуприродних станишта у агроекосистемима, подстицање</p>	<p>Коментар није прихваћен.</p> <p>Предложене измене предмет су другог документа јавне политике.</p> <p>Смањење притисака интензивне пољопривреде на биодиверзитет.</p>

	агроеколошких пракси, трака биодиверзитета, агрошумарства и заштите опрашивача.	Предложене измене делимично су обухваћене Мером 3.3: - Повећана улагања у заштиту природе из свих извора на ефикасан и транспарентан начин, уз смањење штетних подстицаја.
Страна 48	Посебан циљ 3 – секторска интеграција / пољопривреда Увести индикаторе који мере допринос одрживе пољопривреде заштити природе, нпр. површине под агроеколошким праксама, број пилот НБС интервенција у пољопривреди, стање опрашивача, обим обновљених пољопривредних станишта.	Коментар није прихваћен. Предложене измене предмет су другог документа јавне политике. Показатељи за предложене мере не наводе се у овом делу Програма. Оне су сатавни део Акционог плана.
Страна 49	Мера 1.1: Обезбедити интегрисано и партиципативно просторно и урбанистичко планирање и ефикасно управљање, које укључује биодиверзитет и плаву и зелену инфраструктуру. Променити реч „обезбедити“ са „унапредити“. Додатно, у наставку објаснити појмове плаве и зелене инфраструктуре.	Коментар је прихваћен. Назив Мере 1.1 је измењен и гласи „Унапредити интегрисано и партиципативно просторно и урбанистичко планирање и ефикасно управљање, које укључује биодиверзитет и плаву и зелену инфраструктуру.“
Страна 49	Мера 1.2. Повећање површине и унапређење управљања заштићеним подручјима Додати децентрализацију управљања заштићеним подручјима као битан сегмент, диверзификацију управљача, коришћење савремене технологије, дигитализацију и слично. Посебно је битно образложити сегмент финансирања.	Коментар није прихваћен. Није достављено адекватно образложење предложених измена и није дат конкретан предлог измена текста.

Страна 51	Мера 1.6 – променити текст у уводном делу јер не следи метод приказа као у претходним. Избацити део који почиње са „Свака држава има суверено право над својим генетичким ресурсима“.	Коментар није прихваћен и предлог није адекватно образложен. Предложена измена није у складу са намером за унапређење спровођења Протокола из Нагоје, као и стварању законодавног оквира за примену Уредбе (ЕУ) 511/2014 о мерама усклађености за кориснике из Протокола из Нагоје о приступу генетичким ресурсима и поштеној и праведној расподели користи које проистичу из њиховог коришћења у Унији и Имплементационе уредбе Комисије (ЕС) 2015/1866 од 13. октобра 2015. која прописује детаљна правила за спровођење Уредбе (ЕУ) бр. 511/2014 Европског парламента и Савета у вези са регистром збирки, праћењем усклађености корисника и најбољим праксама.
Страна 52	Мера 2.2 Успостављање одрживог коришћења услуга екосистема Потребно је прецизније дефинисати услуге, бенефите, притиске, стање и начине коришћења екосистемских услуга.	Коментар није прихваћен јер није дат конкретан предлог измена текста.
Страна 54	Мера 2.4. Навести како је овај програм усклађен са Програм прилагођавања на измењене климатске услове за период од 2023. до 2030. године.	Коментар није прихваћен јер није дат конкретан предлог измена текста.

	<p>Потребно је допунити мере 2.1, 2.4, 2.5, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4 улогом јединица локалне самоуправе као партнера спровођења, када се ради о улози ОЦД и меру 3.1.</p>	<p>Коментар није прихваћен. Законом о заштити природе („Службени гласник РС” бр. 36/09, 88/10, 91/10 – испр. 14/16, 95/18 - др. закон и 71/21) нису пренета јавна овлашћења на лединице локалне самоуправе да спроводе мере заштите. Коментар који се односи на меру 3.1. није релевантан.</p>
Мера 2.1	<p>Мера 2.1 – Деградирани екосистеми идентификовани и предузете неопходне ефикасне мере обнове за приоритетна подручја.</p> <p>Допунити меру тако да се експлицитно наведе да се приоритетно примењују НБС приступи: обнова влажних станишта, ревитализација обала и водотокова, природна ретенција вода, пошумљавање аутохтоним врстама, биолошка стабилизација деградираних терена и обнова земљишта.</p> <p>Мера 2.1 Додати посебан приоритет: обнова простора деградираних експлоатацијом камена, шљунка и песка, нарочито у речним коритима, приобаљу и зонама повећаног ризика од ерозије.</p>	<p>Коментар није прихваћен. Мером 2.1 планирана је идентификација деградираних екосистема приоритетних за обнову.</p>
Страна 55	<p>Мера 2.5</p> <p>Допунити, додати као што је наведено у објашњењу.</p> <p>Ублажавање негативног утицаја загађења ваздуха, воде и земљишта не може да се заснива само на мониторингу већ треба да буде допуњена и поступцима рекултивације, пошумљавања, смањењем емитовања загађеног ваздуха, пречишћавањем отпадних вода, превенцијом и рециклажом, односно смањењем отпада и др. што све доприноси обнови екосистема.</p>	<p>Коментар није прихваћен. Предложене измене предмет су другог документа јавне политике.</p>

Страна 63	<p>Показатељ Удео заштићених подручја која редовно користе стандардизоване алате за праћење ефективности управљања.</p> <p>Потребно је променити базну годину на 2025. и напоменути о ком алату се ради.</p>	Коментар није прихваћен. За пражење наведеног показатеља релевантна је 2023. година.
Страна 65	<p>Активност 1.2.11 „Успостављање методологије за идентификацију карактера и оцену предела (процену стања предела) и израда националне базе просторних података о предеоним вредностима“ планирана је тек за крај 2028. године, што је прекасно имајући у виду да методологија и база података представљају основу за све даље планирање и заштиту; препорука је да се рок помери раније (2026–2027), да се јасно дефинишу стандарди и индикатори оцене предела, да се обезбеди координација између министарстава, завода и факултета, и да се предвиди стабилно финансирање како би база била функционална и коришћена у просторном планирању и заштити природе.</p>	Коментар није прихваћен.
Страна 69	<p>1.3.9. Успостављање система управљања и финансирања еколошке мреже</p> <p>Раздвојити на две активности, јер је превише захтевно за једну.</p> <p>Активност је доста сложена, имајући у виду стање са успостављањем еколошке мреже, кашњење у доношењу прописа, непостојање система управљања, за ову активност је потребно пуно времена и капацитета па је реалније да финансирање буде одвојено јер је и оно захтевно.</p>	Коментар није прихваћен. Управљање еколошком мрежом се спроводи применом одговарајућих мера заштите док систем финансирања еколошке мреже обезбеђује средства неопходна за њихову примену.
Страна 68	<p>Показатељи за меру 1.5</p> <p>Сматрамо да је потребно обавити консултације са стручним организацијама цивилног друштва (пре свега са Друштвом за заштиту и проучавање птица Србије) и предефинисати како показатеље тако и циљане вредности.</p> <p>Консултовати и трендове у ЕУ.</p>	Коментар није прихваћен јер није дат конкретан предлог измена текста. Друштво за заштиту и проучавање птица Србије је учествовало у поступку јавних консултација за прикупљање коментара за основне

		информације о Предлогу програма.
Страна 70	Показатељ за меру 1.6 Додати бар још један показатељ, везан за генетичке ресурсе који се базира на подацима које има Министарство пољопривреде.	Коментар није прихваћен јер није дат конкретан предлог измена текста. Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде учествовало је у поступку јавне расправе.
Страна 72	Показатељи за посебан циљ 2 треба да буду проширени, додати показатеље везане за станишта и врсте. Имајући у виду да се код мера за овај циљ наводе и обнове екосистема, и одрживо коришћење услуга екосистема и сл. требало би додати још показатеља који би омогућили адекватно праћење.	Коментар није прихваћен јер није дат конкретан предлог измена текста.
Страна 73	Активност 2.2.1 „Доношење прописа који уређује одрживо коришћење услуга екосистема“ има добар рок (2026), јер правни оквир мора бити постављен раније да би се обезбедила примена током целог периода програма. Међутим, на основу чега ће се уредити начин одрживог коришћења када се активност 2.2.2 „Дефинисање методологије за процену и праћење стања услуга екосистема“ планирана је тек за крај 2028? Препорука је да се рок за методологију помери унапред, да се јасно дефинишу индикатори (нпр. вредновање услуга екосистема у пољопривреди, шумарству, водопривреди), и да се обезбеди координација између министарстава и завода како би се прописи и методологија примењивали паралелно.	Коментар није прихваћен јер није дат конкретан предлог измена текста.
Страна 76	Активност 2.4.4 „Планирање и припрема пројеката за примену решења заснованих на природи (Nature based Solutions) у складу са међународним стандардима“ планирана је тек за крај 2028. године, што је прекасно; препорука је да се рок помери на 2026–2027, да се јасно дефинишу приоритетне области примене (урбано планирање,	Коментар није прихваћен. Акционим планом су активности наведене у складу са приоритетима и административним капацитетима

	<p>управљање водама, заштита од поплава, енергетска ефикасност, обнова деградираних станишта) и да се обезбеди стабилно финансирање и координација између министарстава, завода и управљача заштићених подручја како би се пројекти могли правовремено развијати и користити као примери добре праксе.</p>	<p>институција надлежних за њихово спровођење.</p>
Страна 77	<p>Активност 2.5.2 Успостављање мониторинга опрашивача и дефинисање мера за унапређење стања њихових популација .Треба дефинисати годишњи мониторинг у складу са ЕУ-ПоМС директивом и адекватну институционалну координацију. Финансијски оквир делује недовољно у односу на обим посла.</p>	<p>Коментар није прихваћен јер није дат конкретан предлог измена текста.</p>
Страна 78	<p>Број формираних Савета корисника у заштићеним подручјима</p> <p>Повећати циљану вредност за 2028. годину на 50.</p>	<p>Коментар није прихваћен.</p> <p>Акционим планом су активности наведене у складу са приоритетима и административним капацитетима институција надлежних за њихово спровођење.</p>
Страна 78	<p>3.1.3 Формирање савета корисника у свим заштићеним подручјима</p> <p>Променити да гласи:</p> <p>Формирање савета корисника, са адекватном заступљеношћу жена и младих, у свим заштићеним подручјима.</p>	<p>Коментар није прихваћен.</p> <p>Програмом је планирана Мера 3.4.3. - Израда препорука за примену родно осетљивог приступа у областима заштите природе и биодиверзитета</p>
Страна 78	<p>Активност 3.1.1 Израда смерница за интегрисање заштите природе и биодиверзитета у релевантно национално законодавство и стандарде – рок: 4. квартал 2028. и</p> <p>Активност 3.1.2 Израда препорука за укључивање заштите природе и биодиверзитета у друге секторе – рок: 4. квартал 2028.</p> <p>Потребно је променити рокове.</p>	<p>Коментар није прихваћен.</p> <p>Акционим планом су активности наведене у складу са приоритетима и административним капацитетима институција надлежних за њихово спровођење.</p>

	Обе активности су остављене за крај 2028. године, што је прекасно имајући у виду да се ради о основним системским мерама.	
Страна 79	<p>Мера 3.2: Унапређење законодавног и институционалног оквира у области заштите природе и биодиверзитета.</p> <p>Унети показатељ за „унапређен институционални оквир“</p> <p>Недостаје показатељ за унапређен институционални оквир.</p> <p>У документу има само показатељ „Број донетих прописа у области заштите природе и биодиверзитета“ што не указује да ће се пратити и унапређивање институционалног оквира.</p>	<p>Коментар није прихваћен јер није дат конкретан предлог измена текста.</p> <p>Показатељ „Број донетих прописа у области заштите природе и биодиверзитета“ је одговарајући за праћење спровођења унапређења законодавног и институционалног оквира у области заштите природе и биодиверзитета.</p>
Страна 81	<p>Активност 3.3.5 Подстицање укључивања приватног сектора у финансирање активности из Програма заштите природе Републике Србије за период 2026–2031. године</p> <p>Треба јасно дефинисати мере и механизме укључивања приватног сектора да би се спречио “greenwashing”.</p>	Коментар није прихваћен јер није дат конкретан предлог измена текста.
Страна 82	<p>Мера 3.4.</p> <p>Променити базне године, променити циљане вредности.</p> <p>Додати показатељ везан за цивилни сектор.</p>	Коментар није прихваћен јер није дат конкретан предлог измена текста.
	<p>Потребно је уредити и допунити следеће активности:</p> <p>Активности 3.4.1 Подизање свести јавности и учешће у усаглашавању политика и прописа у области заштите природе и биодиверзитета</p> <p>3.4.2 Анализа програма академских студија у области екологије, заштите природе и заштите животне средине</p> <p>3.5.1 Успостављање информационог</p>	Коментар није прихваћен јер није дат конкретан предлог измена текста.

	система за природу и биодиверзитет, укључујући и успостављање националног портала за размену информација 3.5.2 Израда смерница за идентификовање и рано укључивање заинтересоване јавности (посебно ОЦД и осетљивих друштвених група) за државне органе надлежне за заштиту животне средине и привреду у процесима доношења одлука о питањима у вези са животном средином	
Страна 82	Мера 3.4. Јачање капацитета институција јавног, научноистраживачког, образовног и цивилног сектора и подизање свести јавности. Додати активност 3.4.5. Успостављање програма волонтирања у заштићеним подручјима на територији Републике Србије.	Коментар није прихваћен. Волонтирање у Републици Србији уређено је Законом о волонтирању („Службени гласник РС”, број 36/10)
4. Милан Милошевић (достављено 26.05.2026.) контакт телефон: 0641904460; e-mail: milanmilosevic@milanmilosevic.in.rs		
Поглавље 1, 1.1 Основ доношења Програма	У Поглављу 1.1, постојећи текст постаје став 1, а након њега додаје се потпуно нови став 2. који гласи: „Остваривање циљева овог Програма заснива се на принципу апсолутног приоритета јавног интереса заштите природе над партикуларним економским и инвестиционим интересима. Процеси секторске интеграције, привредног развоја, геолошких истраживања и експлоатације минералних сировина не могу се планирати нити спроводити на начин који узрокује трајну деградацију екосистема, фрагментацију станишта или смањење површина под строгим режимима заштите (И и ИИ степен). У случају било каквог институционалног или правног сукоба између развојних секторских политика и мера заштите предвиђених овим Програмом, надлежни органи ће по аутоматизму примењивати начело предострожности у корист очувања природе, док се сваки покушај накнадне пренамене земљишта еколошке мреже у грађевинско или индустријско земљиште сматра супротним овом Програму.”	Коментар није прихваћен. У Републици Србији, норме и забране се обавезно уређују законом (или другим правним прописима као што су уредбе, одлуке и правилници), а никада документом јавне политике

<p>Поглавље 4 („Средства потребна за спровођење овог програма”) и пратећи Акциони план (2026–2028), део који се односи на финансирање Оперативног циља 1</p>	<p>Поглавље 4. се у потпуности реструктурира тако што се постојећи пасус брише и замењује следећим правно-технолошким нормативом: „За спровођење активности из овог Програма које представљају базне државне функције еколошке безбедности – што имплицитно укључује успостављање Националног информационог система заштите природе, израду ГИС мапа, континуирани теренски мониторинг врста и станишта, као и рад инспекцијских органа – средства се у 100% износу обезбеђују из буџета Републике Србије, кроз фиксне и независне буџетске линије на Разделу Министарства заштите животне средине. Извори финансирања који обухватају међународне фондове, иностране донације или зајмове могу се користити искључиво као комплементарна (додатна) средства за пројекте међународне сарадње или надстандардне научне активности, и не могу бити примарни услов за реализацију циљева и индикатора из Акционог плана. Изостанак или кашњење иностраних донација не може бити основ за правно одлагање или необезбеђивање мера предвиђених овим Програмом.”</p>	<p>Коментар није прихваћен. Предложена измена није адекватно образложена и садржи термине и мере које не могу бити препознате у правном систему у Републици Србији.</p>
<p>Поглавље 3.</p>	<p>Текст у Нацрту програма: „Управљање заштићеним подручјима спроводе одређени јавни управљачи у складу са законом, обезбеђујући спровођење режима заштите и унапређење вредности подручја, у сарадњи са локалним самоуправама и заинтересованим странама.” ● ПРЕДЛОЖЕНА ИЗМЕНА И ДОПУНА (Нови алтернативни текст): Текст се мења, проширује и операционализује на следећи начин: „У циљу отклањања структурног сукоба интереса, управљање заштићеним подручјима и деловима еколошке мреже трансформише се кроз обавезан модел ко-менаџмента (партиципативног управљања). Најкасније у року од шест месеци од усвајања овог Програма, за свако заштићено подручје успоставља се 'Савет заједнице заштићеног подручја' као равноправно управљачко тело. Савет заједнице чине: 40% представници локалног становништва (власници приватних парцела унутар зона заштите), 30% представници научних институција и еколошких ОЦД, и 30% представници јавног управљача (нпр. јавних предузећа за газдовање шумама). Савет заједнице има надлежност суодлучивања и право вета на</p>	<p>Коментар није прихваћен. Успостављање савета корисника заштићеног подручја прописано је чланом 68а Закона о заштити природе („Службени гласник РС” бр. 36/09, 88/10, 91/10 – испр. 14/16, 95/18 - др. закон и 71/21)</p>

	<p>доношење Плана управљања, Годишњег програма управљања, као и на било коју одлуку која се односи на сечу шума изнад нивоа санитарног минимума, комерцијалну изградњу, или промену граница заштићених режима.”</p>	
<p>Комплетан Табеларни приказ Акционог плана (2026–2028), колона „Индикатори исхода / резултата” за све посебне циљеве</p>	<p>Текст у Нацрту програма: У нацрту доминирају индикатори типа: „Број израђених анализа”, „Број формираних радних група”, „Број одржаних едукативних радионица”, „Усвојен правилник”.</p> <p>ПРЕДЛОЖЕНА ИЗМЕНА И ДОПУНА (Нови алтернативни текст): Уводи се обавезујуће методолошко правило за ревизију Акционог плана које гласи: „Сви бирократски и процесни индикатори исхода унутар Акционог плана (2026–2028) бришу се и замењују искључиво материјалним, еколошки мерљивим и научно верификабилним индикаторима на терену. Квантитативни индикатори успеха морају бити изражени кроз: а) Процент стабилизације или реалног повећања густине популација строго заштићених врста (на основу КРП-јева Завода за заштиту природе); б) Површину станишта која су у потпуности ревитализована из деградираног стања у природно стање (изражено у хектарима); в) Нулту стопу деградације, нелегалне градње и пренамене шума и пашњака унутар еколошке мреже. Сваки извештај о испуњењу Акционог плана мора садржати јавно доступне, дигиталне теренске доказе и анализе независних научних институција. Процесни корак (попут 'одржаног састанка') сматраће се интерним радом органа и не може бити вреднован као учинак јавне политике.”</p>	<p>Коментар није прихваћен. Предложена измена није адекватно образложена и садржи термине и мере које не могу бити препознате у правном систему у Републици Србији.</p>
	<p>Захтевамо да се на крају Програма уведе посебно поглавље под називом „Право јавности на приступ правди и надзор над спровођењем” : „Свако физичко или правно лице, као и удружења грађана која се баве заштитом животне средине, имају право да у складу са Архуском конвенцијом поднесу захтев за ванредни инспекцијски надзор или ревизију акта о управљању заштићеним подручјем уколико уоче одступања од циљева овог Програма. Министарство је дужно да по таквом захтеву јавности достави детаљан, научно образложен одговор у року од најкасније 15</p>	<p>Коментар није прихваћен. Предложена измена није адекватно образложена и садржи термине и мере које не могу бити препознате у правном систему у Републици Србији.</p>

	<p>дана од дана пријема. Уколико надлежни органи или управљачи пропусте да спроведу мере из овог Програма, грађани и ОЦД имају директно право на подношење тужбе пред Управним судом ради отклањања последица нечињења државних органа, уз ослобађање од плаћања судских такси како би се обезбедио неометан приступ правди у циљу заштите општег добра.”</p>	
<p>5. Мирко Билек (достављено 26.05.2026.) e-mail: bilekmirko@gmail.com</p>		
<p>Акциони план, Општи циљ: Унапређење система заштите природе и очувања биодиверзитета</p>	<p>Индикатор од 30% је преширок и може дати привид напретка</p> <p>У Акционом плану је као показатељ општег циља предвиђен „удео површине обухваћене инструментима просторне заштите природе (заштићена подручја и еколошки значајна подручја еколошке мреже)”, са почетном вредношћу 27% и циљем 30% у последњој години Акционог плана (стр. 61). Истовремено, за меру која се односи на заштићена подручја наводи се да је удео површине под заштитом и у поступку заштите 11,2%, а циљ за 2028. годину је 13,5% (стр. 63).</p> <p>Ова разлика је суштинска. Грађанима се кроз општи циљ представља број од 30%, али стварно повећање формално заштићених подручја и подручја у поступку заштите иде само до 13,5%. Такав приступ може створити утисак да Србија достиже међународне циљеве, иако се велики део циља може остварити кроз шире, слабије или недовољно обавезујуће категорије просторне заштите.</p> <p>Предлог измене:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● раздвојити индикаторе за формално проглашена заштићена подручја, подручја у поступку заштите, еколошку мрежу, ОЕЦМ и строго заштићене површине; ● у образложењу јасно навести шта улази у 30%, а шта не улази; 	<p>Коментар није прихваћен. Предложена измена није адекватно образложена</p> <p>Као индикатор за општи циљ наводи се удео површине обухваћене инструментима просторне заштите природе (заштићена подручја и еколошки значајна подручја еколошке мреже) у односу на површину Републике Србије.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ● за сваки тип просторне заштите навести правни режим, управљача, начин финансирања, механизам контроле и обавезу јавног извештавања. 	
	<p>Недостаје посебан циљ за строгу заштиту</p> <p>Програм се позива на глобалне и европске циљеве заштите биодиверзитета, укључујући очување најмање 30% копнених и водених подручја, као и обнову 30% деградираних екосистема (стр. 41). Међутим, у Акционом плану не постоји довољно јасан посебан индикатор за строго заштићене површине. Без тог индикатора, повећање површина под неким обликом заштите може остати површинско, без стварне заштите највреднијих и најосетљивијих подручја.</p> <p>Предлог измене:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● увести посебан индикатор: „удео територије под режимом строге заштите”; ● утврдити међуциљеве до 2028. и циљ до 2031. године; ● навести критеријуме за избор подручја за строгу заштиту, са приоритетом за стара шумска станишта, влажна станишта, станишта строго заштићених врста, речне и приобалне екосистеме, пећинске и степске екосистеме. 	<p>Коментар није прихваћен.</p> <p>Предложена измена није адекватно образложена и садржи термине који не могу бити препознати у правном систему у Републици Србији.</p> <p>Режим заштите I степена – строга заштита, прописан је чланом 35. Закона о заштити природе („Службени гласник РС” бр. 36/09, 88/10, 91/10 – испр. 14/16, 95/18 - др. закон и 71/21).</p>
Страна 63.	<p>Акциони план предвиђа да удео заштићених подручја која редовно користе стандардизоване алате за праћење ефективности управљања порасте са 0% у 2023. на 30% у 2028. години (стр. 63). То значи да би и на крају Акционог плана 70% заштићених подручја могло остати без редовног стандардизованог праћења ефективности управљања.</p> <p>Предлог измене:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● циљ за 2028. годину повећати најмање на 80%, а за 2031. на 100%; ● увести обавезу да сваки управљач годишње објављује основни образац ефективности управљања; 	<p>Коментар није прихваћен.</p> <p>Предложена измена није адекватно образложена.</p> <p>Реализација Мере 1.2.- Повећање површине и унапређење управљања заштићеним подручјима, биће планирана и у оквиру наредног акционог плана.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> повезати финансирање управљача са квалитетом спровођења мера заштите, а не само са формалним постојањем плана управљања. 	
Мера 1.4	<p>ОЕЦМ не сме бити замена за формалну заштиту</p> <p>Мера 1.4 предвиђа успостављање оквира за ефективну ин-ситу просторну заштиту биодиверзитета ван заштићених подручја и еколошке мреже, укључујући ОЕЦМ. Идеја може бити корисна, али је ризична ако се користи за попуњавање процента од 30% без стварне заштите. У тексту се наводи да се тек планира утврђивање критеријума, идентификација подручја и мониторинг биодиверзитета у тим подручјима (стр. 50).</p> <p>Предлог измене:</p> <ul style="list-style-type: none"> ОЕЦМ не урачунавати у општи циљ док нису утврђени критеријуми, правни режим, одговорно лице/институција, извор финансирања и јавни систем мониторинга; за свако ОЕЦМ подручје објавити картографски приказ, опис природних вредности, мере заштите, дозвољене и забрањене активности и годишњи извештај; посебно забранити да се ОЕЦМ користи као начин да се прикаже напредак без стварног смањења притисака на природу. 	Коментар није прихваћен јер није дат конкретан предлог измена текста.
Мера 3.1.	<p>Интеграција заштите природе у друге секторе мора бити обавезујућа</p> <p>Мера 3.1. предвиђа интеграцију заштите природе у друге секторе кроз смернице и препоруке, а као показатељ се користи број докумената јавне политике у другим областима који интегришу заштиту природе (стр. 78). Међутим, притисци који највише утичу на природу често долазе управо из сектора рударства, енергетике, грађевинарства, саобраћаја, водопривреде, шумарства и пољопривреде. Смернице и препоруке нису довољне ако нису праћене обавезујућим правилима и контролом спровођења.</p>	Коментар није прихваћен јер није дат конкретан предлог измена текста.

	<p>Предлог измене:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● увести обавезу да се секторски прописи и плански документи ускладе са циљевима Програма у јасно одређеним роковима; ● за рударске, енергетске, инфраструктурне и водопривредне пројекте увести обавезну проверу кумулативног утицаја на биодиверзитет; ● увести правило да негативна оцена прихватљивости за еколошку мрежу мора водити одбијању пројекта, осим у изузетним случајевима прописаним законом и уз јавно образложење; ● успоставити јавни регистар пројеката код којих су услови заштите природе измењени, ублажени или нису испоштовани. 	
<p>Мера 2.5.</p>	<p>Мера о загађењу не сме остати само мониторинг</p> <p>Мера 2.5. носи назив „Ублажавање негативног утицаја загађења ваздуха, воде и земљишта на биодиверзитет и услуге екосистема”, али показатељ је број развијених индикатора за праћење негативних утицаја, а активности су успостављање праћења, мониторинг опрашивача и израда методологије/индикатора (стр. 76-77). Мониторинг је потребан, али није довољан. Природи није довољно да се штета мери; потребно је уклањати изворе штете.</p> <p>Предлог измене:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● додати индикаторе стварног смањења загађења у приоритетним стаништима и заштићеним подручјима; ● увести обавезу хитних мера када мониторинг покаже прекорачења или негативан тренд; ● повезати меру са инспекцијским надзором, санацијом и одговорношћу загађивача; ● увести јавну мапу критичних тачака загађења које утичу на биодиверзитет. 	<p>Коментар није прихваћен јер није дат конкретан предлог измена текста.</p>

<p>Мера 2.3.</p>	<p>Инвазивне врсте: листа није довољна</p> <p>Код мере 2.3 као индикатор се наводи „Листа инвазивних алохтоних врста”, са циљем 1, као и укупна количина полена амброзије у ваздуху за Суботицу, Београд и Врање (стр. 74). Листа је потребан почетак, али није мера успеха у сузбијању инвазивних врста. Такође, амброзија јесте важан проблем, али не може бити једини практични показатељ за читав национални систем управљања инвазивним врстама.</p> <p>Предлог измене:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● додати број жаришта инвазивних врста која су уклоњена или стављена под контролу; ● додати површину под активним мерама сузбијања; ● додати број локалних и управљачких планова за приоритетне инвазивне врсте; ● додати индикатор смањења поновног ширења након интервенције; ● обухватити инвазивне врсте у воденим, шумским, степским и урбаним екосистемима, а не само амброзију. 	<p>Коментар није прихваћен. Предложена измена није адекватно образложена. Реализација Мере 2.3. биће планирана и у оквиру наредног акционог плана</p>
<p>Мера 2.4.</p>	<p>Индикатор „површина под шумама” није довољан за биодиверзитет</p> <p>Мера 2.4. користи индикатор „удео површине под шумама у односу на површину Републике Србије”, са циљем 41% у 2028. години (стр. 75). Површина под шумама сама по себи не говори довољно о биодиверзитету. Природна стара шума, деградирана шума и монокултурна плантажа нису исто.</p> <p>Предлог измене:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● додати индикаторе квалитета шума: аутохтоност, старост, структура, мртво дрво, природна обнова, повезаност станишта и режим управљања; ● посебно пратити очување старих и природних шума; 	<p>Коментар није прихваћен јер није дат конкретан предлог измена текста. Предложене измене предмет су другог документа јавне политике.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ● раздвојити пошумљавање монокултурама од обнове природних шумских екосистема. 	
	<p>Дивље депоније као посебан притисак на природу</p> <p>Предлог програма препознаје загађење ваздуха, воде и земљишта, али не третира довољно јасно проблем дивљих депонија. Дивље депоније нису само комунални проблем. Оне су директан притисак на биодиверзитет, станишта, водотокове, шуме, заштићена подручја и еколошку мрежу.</p> <p>Дивље депоније изазивају загађење земљишта, површинских и подземних вода, ширење инвазивних и рудералних врста, опасност од пожара, тровање и повређивање животиња, нарушавање предела и стварање трајних жаришта деградације. Посебно су проблематичне депоније уз реке, канале, баре, шуме, рубове села, заштићена подручја и станишта заштићених врста.</p> <p>Предлог нове мере:</p> <p>У Програм и Акциони план додати меру: „Идентификација, санација и спречавање поновног настанка дивљих депонија које негативно утичу на биодиверзитет, заштићена подручја, еколошку мрежу, водотокове, шумска и влажна станишта.”</p> <p>Предложене активности:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● израдити јавни национални регистар/мапу дивљих депонија релевантних за заштиту природе; ● приоритетно евидентирати депоније у заштићеним подручјима, еколошкој мрежи, уз водотокове, у шумама и на стаништима заштићених врста; ● одредити приоритете санације према ризику за биодиверзитет, воде, земљиште и здравље људи; 	<p>Коментар није прихваћен.</p> <p>Предложене измене предмет су другог документа јавне политике.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ● спровести уклањање отпада, санацију земљишта и обнову станишта где је потребно; ● увести мере спречавања поновног настанка: физичке препреке, појачан надзор, комунално уређење, камере где је законито и оправдано, чешће контроле и едукацију локалног становништва; ● обавезати локалне самоуправе да квартално објављују статус санације приоритетних локација; ● покретати прекршајне и кривичне поступке када постоје основи и познати починиоци. <p>Предложени индикатори:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● број евидентираних дивљих депонија у/уз заштићена подручја, еколошку мрежу, водотокове, шуме и станишта заштићених врста; ● број санираних дивљих депонија годишње; ● површина санираног земљишта; ● број локација на којима је спречено поновно одлагање отпада; ● број инспекцијских надзора и покренутих поступака; ● број локација на којима је после санације спроведен мониторинг опоравка станишта. 	
Страна 83.	<p>Транспарентност и учешће јавности</p> <p>Програм предвиђа унапређење доступности информација кроз национални портал и израду смерница за рано укључивање јавности (стр. 83-84). То је корисно, али није довољно ако се не пропише шта тачно мора бити јавно доступно и у ком року.</p> <p>Предлог измене:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● прописати обавезну јавну објаву свих годишњих извештаја управљача заштићених подручја; 	<p>Коментар није прихваћен.</p> <p>У Републици Србији, норме и забране се обавезно уређују законом (или другим правним прописима као што су уредбе, одлуке и правилници), а никада документом јавне политике</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ● објавити планове управљања, програме управљања, финансијске извештаје и извештаје о спровођењу мера заштите; ● објавити услове заштите природе који се издају за планске документе и пројекте, уз заштиту података који по закону не могу бити објављени; ● објавити резултате мониторинга врста, станишта, загађења и ефективности управљања у отвореном и машински читљивом формату; ● успоставити грађански канал за пријаву угрожавања природе, дивљих депонија, нелегалне сече, загађења, криволова и радова у осетљивим подручјима; ● за сваку пријаву омогућити јавни статус: примљено, прослеђено, у поступању, решено, одбачено уз образложење. 	
Страна 58.	<p>Финансирање и одговорност</p> <p>Програм предвиђа финансирање из буџета Републике Србије, буџета аутономне покрајине и локалних самоуправа, донаторских средстава и других извора, а у табели финансирања приказана су и непотврђена донаторска средства (стр. 58-59). У Акционом плану се код више активности види да извори финансирања или средства још нису утврђени или обезбеђени.</p> <p>За заштиту природе није довољно да мера постоји као добра намера. Потребно је да постоји новац, одговоран орган, рок и последица ако се мера не спроведе.</p> <p>Предлог измене:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● за сваку меру означити да ли су средства обезбеђена, делимично обезбеђена или нису обезбеђена; ● активности које зависе од непотврђених донација означити као ризичне и предвидети резервни буџетски извор; 	<p>Коментар није прихваћен.</p> <p>У Републици Србији, норме и друге обавезе се уређују законом (или другим правним прописима као што су уредбе, одлуке и правилници), а никада документом јавне политике</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • увести годишњи извештај о реализацији средстава по мери и активности; • увести обавезу да се средства од накнада и казни у вези са природом наменски враћају у заштиту и обнову природе; • ојачати локалне фондове за заштиту животне средине и увести јасну забрану ненаменског коришћења средстава намењених заштити животне средине. 	
6. непознати подносилац „Српски сељак” (достављено 26.05.2026.) e-mail: seljaksrpski@gmail.com		
1.1. „Основ доношења Програма”	Додаје се нови став: „Овај програм не представља одобрење, сагласност, претходно позитивно мишљење, нити замену за било који појединачни поступак процене утицаја, стратешке процене утицаја, издавања услова заштите природе, водних услова, грађевинских, рударских, енергетских, инфраструктурних, туристичких или других дозвола. Сваки план, програм или пројекат који може имати утицај на природу, воде, земљиште, шуме, станишта, врсте, заштићена подручја, еколошку мрежу, Натура 2000 или локалне заједнице подлеже посебној, јавној и законом прописаној процени.”	Коментар није прихваћен. Предложена измена није адекватно образложена и садржи термине и мере који не могу бити препознате у правном систему у Републици Србији.
Визија програма	Постојећи текст визије допунити реченицом: „Интеграција заштите природе у секторске политике, развојне документе и просторне планове значи обавезу тих политика, докумената и планова да докажу усклађеност са циљевима заштите природе, а не прилагођавање режима заштите природе секторским, инвестиционим или експлоатационим интересима.”	Коментар није прихваћен. Предложена измена није адекватно образложена и садржи термине и мере који не могу бити препознате у правном систему у Републици Србији.
Увод / опште одредбе о јавном интересу	Додаје се нови став: „Природа, биодиверзитет, воде, шуме, земљиште, предели, станишта, врсте и екосистемске функције представљају јавни интерес од посебног значаја за здравље, безбедност, локални развој, имовинску сигурност и међугенерациску правду грађана Републике	Коментар није прихваћен. Предложена измена није адекватно образложена и садржи термине и мере који не могу бити

	Србије. Све мере овог програма тумаче се и примењују у корист очувања ових вредности.”	препознате у правном систему у Републици Србији.
2.1.8. Утицај других сектора на заштиту природе	Додаје се нова клаузула: „Вода, изворишта, подземне воде, водотокови, влажна станишта, алувијалне шуме, речни коридори, рибља станишта и водни екосистеми представљају примарни јавни интерес у спровођењу овог програма. У случају сукоба између експлоатационих, рударских, енергетских, инфраструктурних, урбанистичких, туристичких или других развојних интереса и ризика значајне или неповратне штете по воде и водне екосистеме, примењује се начело предострожности и предност има очување воде као јавног добра.”	Коментар није прихваћен. Предложена измена није адекватно образложена и садржи термине и мере који не могу бити препознате у правном систему у Републици Србији.
2.1.5. Заштићена подручја	Додаје се нови став: „За сваку меру која може утицати на коришћење непокретности, пољопривредног земљишта, шума, пашњака, ливада, вода, објеката или локалних ресурса, израђује се имовински тест. Имовински тест садржи: просторни обухват, категорије погођених власника и корисника, врсту ограничења, правни основ, јавни интерес, процену пропорционалности, могућу накнаду или подстицај, рокове, доступне правне лекове и јавну мапу обухвата.”	Коментар није прихваћен. У Републици Србији, норме и друге обавезе се уређују законом (или другим правним прописима као што су уредбе, одлуке и правилници), а никада документом јавне политике
додати у део о субјектима заштите природе и јавном учешћу	Додаје се нови став: „Ниједна мера, режим заштите, измена режима заштите, проширење заштићеног подручја, успостављање еколошке мреже, Натура 2000 подручја или друга активност која битно утиче на локални простор, локалну имовину, воде, шуме, пољопривредно земљиште, традиционалне начине коришћења простора или локални развој не може се спроводити без раног, стварног, разумљивог и документованог учешћа погођене локалне заједнице.”	Коментар није прихваћен. У Републици Србији, норме и друге обавезе се уређују законом (или другим правним прописима као што су уредбе, одлуке и правилници), а никада документом јавне политике
додати као посебну меру у Акциони план	Додаје се нова мера: „Министарство заштите животне средине, у сарадњи са Заводом за заштиту природе Србије, Покрајинским заводом за заштиту природе и Агенцијом за заштиту животне средине, успоставља Јавни портал заштите природе Републике Србије. Портал садржи отворене, претраживе, машински читљиве и, када је применљиво, геореференциране податке о заштићеним подручјима,	Коментар није прихваћен. У Републици Србији, норме и друге обавезе се уређују законом (или другим правним прописима као што су уредбе, одлуке и

	еколошкој мрежи, Натура 2000 подручјима, стаништима, врстама, управљачима, финансирању, мониторингу, јавним расправама, примедбама, одговорима, инспекцијским налазима и правним лековима.”	правилници), а никада документом јавне политике
	Додаје се нова мера: „Успоставља се јединствени национални систем мониторинга биодиверзитета, станишта, врста, заштићених подручја, еколошке мреже, Натура 2000 подручја и секторских притисака. Систем садржи јединствену методологију, јавне индикаторе, обавезну периодичност прикупљања података, одговорне институције, механизам валидације података и обавезу годишњег јавног извештавања.”	Коментар није прихваћен. У Републици Србији, норме и друге обавезе се уређују законом (или другим правним прописима као што су уредбе, одлуке и правилници), а никада документом јавне политике
додати у део о заштићеним подручјима и индикаторима	Додаје се нови индикатор: „Заштићено подручје се за потребе праћења овог програма сматра ефективно заштићеним само ако, поред формалног правног статуса, има именованог управљача, важећи план управљања, обезбеђено финансирање, чуварску службу, систем мониторинга, јавни годишњи извештај, механизам учешћа локалне заједнице, инспекцијски надзор и применљиве санкције за повреду режима заштите.”	Коментар није прихваћен. Предложена измена није адекватно образложена и садржи термине и мере који не могу бити препознате у правном систему у Републици Србији. Такође, није могуће утврдити на који део текста Програма се односи предложена измена.
додати у део о рударству, енергетици, инфраструктури и другим секторима	Додаје се нови став: „Свака секторска политика, стратегија, програм, просторни или урбанистички план, инвестициони план или пројекат у области рударства, енергетике, водопривреде, пољопривреде, шумарства, саобраћаја, инфраструктуре, туризма, урбанизације или друге делатности која може утицати на природу, дужна је да докаже усклађеност са циљевима овог програма и да не наноси значајну, кумулативну или неповратну штету природи, водама, земљишту, стаништима, врстама, предеоним вредностима, локалним заједницама и правној сигурности имовине.”	Коментар није прихваћен. У Републици Србији, норме и друге обавезе се уређују законом (или другим правним прописима као што су уредбе, одлуке и правилници), а никада документом јавне политике.

<p>Натура 2000 и еколошка мрежа; додати јавне профиле подручја</p>	<p>Додаје се нова мера: „За свако подручје еколошке мреже и свако потенцијално Натура 2000 подручје објављује се јавни профил који садржи: назив подручја, геореференцирану мапу, врсте и станишта због којих се подручје штити, циљеве очувања, правне последице, дозвољене и ограничене активности, погођене катастарске општине, механизам учешћа локалне заједнице, финансирање, надлежне органе и доступне правне лекове.”</p>	<p>Коментар није прихваћен. У Републици Србији, норме и друге обавезе се уређују законом (или другим правним прописима као што су уредбе, одлуке и правилници), а никада документом јавне политике.</p>
<p>додати буџетску картицу мере у Акциони план</p>	<p>Додаје се нова обавеза: „За сваку меру из Акционог плана објављује се буџетска картица мере која садржи: назив мере, носиоца, партнере, укупан износ, извор финансирања, статус средстава — обезбеђено, планирано или непотврђено, распоред по годинама, индикатор, очекивани исход, јавни доказ утрошка, ризик кашњења и корективну меру ако средства изостану.”</p>	<p>Коментар није прихваћен. У Републици Србији, норме и друге обавезе се уређују законом (или другим правним прописима као што су уредбе, одлуке и правилници), а никада документом јавне политике.</p>
<p>допунити део о консултативном процесу</p>	<p>Додаје се нови став: „Уз сваки извештај о јавној расправи објављује се табела свих пристиглих примедба, предлога и сугестија, са податком о подносиоцу, датуму пријема, начину пријема, статусу примедбе — прихваћена, делимично прихваћена или одбијена — појединачним образложењем и упоредним приказом измена текста које су настале као резултат јавне расправе.”</p>	<p>Коментар није прихваћен. У Републици Србији, норме и друге обавезе се уређују законом (или другим правним прописима као што су уредбе, одлуке и правилници), а никада документом јавне политике.</p>
<p>додати посебну хоризонталну клаузулу</p>	<p>Додаје се нова клаузула: „За сваку меру која може утицати на права грађана, локалне заједнице, власнике, кориснике земљишта, управљаче, организације цивилног друштва или стање природе, надлежни орган је дужан да јавно назначи доступне правне лекове, рокове, надлежне органе, начин подношења приговора, жалбе, инспекцијске иницијативе, захтева за приступ информацијама од јавног значаја и судске заштите.”</p>	<p>Коментар није прихваћен. У Републици Србији, норме и друге обавезе се уређују законом (или другим правним прописима као што су уредбе, одлуке и правилници), а никада документом јавне политике.</p>

<p>додати у део о праћењу примене</p>	<p>Додаје се нова обавеза: „Влада Републике Србије једном годишње доставља Народној скупштини и објављује јавни извештај о спровођењу Програма и Акционог плана. Извештај садржи стање по свакој мери, носиоца, рок, вредност индикатора, утрошена средства, извор финансирања, степен реализације, одступања, разлоге одступања, корективне мере, податке о јавности података, локалном учешћу, мониторингу, заштићеним подручјима, секторским притисцима и правним лековима.”</p>	<p>Коментар није прихваћен. У Републици Србији, норме и друге обавезе се уређују законом (или другим правним прописима као што су уредбе, одлуке и правилници), а никада документом јавне политике.</p>
<p>7. РЕРИ - Регулаторни Институт за обновљиву енергију и животну средину (достављено на обрасцу, дана 27.05.2026.) Контакт телефон: 0114514528; e-mail: office@reri.org.rs</p>		
<p>Мера 3.1</p>	<p>Мера 3.1 - Интеграција заштите природе у секторске политике (Одсек о утицају енергетског сектора) Предлог: У Мери 3.1 додати нову активност: израда и усвајање оперативних смерница за просторно планирање пројеката обновљивих извора енергије (ОИЕ), у сарадњи Министарства заштите животне средине и Министарства рударства и енергетике. Смернице треба да утврде картографски и нормативни оквир за идентификацију зона искључења и зона посебне пажње за пројекте ветроенергетике и соларне енергетике, и да буду обавезујући анекс уз измене Уредбе о еколошкој мрежи. Рок: 2027. година.</p>	<p>Коментар није прихваћен. Предложена активност израда и усвајање оперативних смерница за просторно планирање пројеката обновљивих извора енергије биће спроведена доношењем Уредбе о оцени прихватљивости. Инструмент оцене прихватљивости је поступак којим се утврђује да ли неки план, пројекат или активност може имати негативан утицај на подручја еколошке мреже.</p>
<p>Мера 2.1 и Мера 2.5</p>	<p>Коментар 2. Мера 2.1 и Мера 2.5 - Мале хидроелектране и водени екосистеми Предлог: (а) У Мери 2.1 уврстити активност: ревизија утицаја постојећих МХЕ на еколошко стање водотока и популације заштићених врста риба (кечига, младица, липљен), са обавезом израде планова санације за објекте чији се негативан утицај потврди биолошким мониторингом. (б) У Мери 2.5 додати обавезу примене еколошког протока у складу са</p>	<p>Коментар није прихваћен. Предложена нова активност у оквиру Мере 2.1. обухваћена је активношћу 2.1.1. Идентификација деградираних екосистема приоритетних за обнову и израда планова обнове.</p>

	методологијом ЕУ Оквирне директиве о водама, као обавезног услова заштитних мера природе за све хидротехничке објекте. Рок: 2027. за ревизију; 2028. за планове санације.	Предложена нова активност у оквиру Мере 2.5. обухваћена је активношћу 2.5.3. Израда методологије и индикатора за праћење негативних утицаја на биодиверзитет.
Мера 2.4 и Визија / Општи циљ - Климатске промене и биодиверзитет	Предлог: (а) Мери 2.4 проширити активношћу: израда националног оквира за климатски адаптивно управљање шумским и мочварним екосистемима, усклађеног са НДЦ и Програмом прилагођавања, који ће служити као основ за преусмеравање финансирања из климатских фондова (GCF, GEF, LIFE) у мере заштите природе. (б) У Визију и Општи циљ Програма унети експлицитно упутиште на међузависност биодиверзитета и климатских циљева, уз референцу на заједнички извештај IPCC-IPBES (2021).	Коментар није прихваћен. Предложена активност у оквиру Мере 2.4. биће планирана у оквиру наредног акционог плана. Коментар који се односи на Визију и општи циљ делимично је садржан у постојећој визији и општем циљу програма. Међузависност биодиверзитета и климатскох циљева веч је наглашена у визији програма, као и у мери 2.4. акционог плана.
Мера 3.3 - Повећана улагања у заштиту природе из свих извора	Предлог: У Мери 3.3 унети: (а) конкретан циљ: повећање годишњег буџетског издвајања за заштиту природе на минимално 0,15% БДП до 2028. године; (б) активност: израда Националног плана финансирања биодиверзитета у складу са методологијом CBD BIOFIN програма, са роком до краја 2027; (в) препоруку да се приликом доношења подзаконских аката о зеленим финансијама у Србији DNSH критеријум (не наноси значајну штету) обавезно укључи као услов за категоризацију инвестиција као зелених, у складу са ЕУ таксономијом.	Коментар није прихваћен јер недостаје образложење предложеног повећања годишњег буџетског издвајања за заштиту природе на минимално 0,15% БДП до 2028. године. Такође, препорука да се приликом доношења подзаконских аката о зеленим финансијама у Србији DNSH критеријум (не наноси значајну штету) обавезно укључи као услов за категоризацију инвестиција као зелених, у складу

		<p>са ЕУ таксономијом, није предмет овог програма и као препорука не може бити садржана у Мери 3.3. Предложена активност: израда Националног плана финансирања биодиверзитета у складу са методологијом CBD BIOFIN програма, са роком до краја 2027, већ је садржана у активности 3.3.3. у оквиру Мере 3.3. са роком IV квартал 2026. године, у складу са пројектним активностима Програма Уједињених нација за развој.</p>
<p>Мера 3.5 - Унапредити доступност информација и јачати јавно учешће</p>	<p>Предлог: У Мери 3.5 додати: (а) обавезу обављивања годишњих извештаја свих управљача заштићених подручја у машински читљивом формату на јединственој платформи Завода за заштиту природе Србије, најкасније до 31. марта за претходну годину; (б) успостављање Саветодавног одбора за праћење спровођења Програма, у чијем саставу би били представници организација цивилног друштва, научне заједнице и приватног сектора, са обавезом достављања годишњег сенки извештаја Министарству.</p>	<p>Коментар који се односи на обавезу обављивања годишњих извештаја свих управљача заштићених подручја у машински читљивом формату на јединственој платформи Завода за заштиту природе Србије, најкасније до 31. марта за претходну годину, није прихваћен јер се тако наведене норме прописују законом. Коментар је прихватљив и могућ искључиво као предлог измене постојећих прописа који уређују област заштите природе.</p> <p>Предложено успостављање Саветодавног одбора за праћење спровођења Програма, већ је</p>

		<p>предвиђено Предлогом програма заштите природе Републике Србије за период 2026–2031. На страни 58. наводи се да за потребе спровођења, праћења и извештавања Програма и Акционог плана министар надлежан за послове заштите животне средине образоваће Радну групу. Радну групу води Министарство заштите животне средине, а у њеном раду учествују представници државних органа, организација и институција, као и организације цивилног друштва који су одређени за партнере у спровођењу активности у складу са својим надлежностима.</p>
<p>Акциони план - индикатори учинка</p>	<p>Предлог: За сваки индикатор у Акционом плану експлицитно навести: (1) извор података - институцију надлежну за прикупљање; (2) методологију мерења; (3) учесталост и рок извештавања; и (4) платформу за јавно објављивање. Препоручује се доследна примена SMART методологије при дефинисању свих индикатора. Такође, у Одељку 1.2 (Консултативни процес) унети тачне датуме спровођења е-консултација и јавне расправе, пошто у достављеном тексту ти датуми нису попуњени.</p>	<p>Коментар који се односи на индикаторе учинка није прихваћен јер је већ садржан у постојећем тексту Програма. Предлог програма заштите природе Републике Србије за период 2026–2031. са акционим планом је припремљен у складу са Законом о планском систему Републике Србије („Службени гласник РС”, број 30/2018) , Уредбом о методологији израде докумената јавних политика („Службени</p>

		<p>гласник РС”, број 20/25, 27/26 и 30/26) и Уредбом о анализи ефеката прописа („Службени гласник РС”, број 20/25, 27/26 и 30/26). Коментар који се односи на консултативни процес, изуношење тачних датума спровођења е-консултација и јавне расправе, није могуће прихватити јер је у тексту Предлога програма заштите природе Републике Србије за период 2026–2031. са акционим планом трајање програма јавне расправе јасно наведено.</p>
<p>Посебан циљ 1, Мера 1.5 (Унапређење система заштите дивљих врста),</p>	<p>-Нелогичност индикатора и смањење броја заштићених врста Предлог: Акциони план, Посебан циљ 1, Мера 1.5 (Унапређење система заштите дивљих врста), Показатељ резултата: Број строго заштићених врста. У табели за Мери 1.5, наводи се да је почетна вредност број строго заштићених врста 1784 (базна 2023. година), док је циљана вредност за 2028. годину 1770. Овакав приказ индикатора имплицира да је стратешки циљ Републике Србије смањење броја строго заштићених врста за 14 таксона у наредне две године. Ово је у директној супротности са општим циљем Програма („Унапређење система заштите”), као и са међународним обавезама из Стратегије ЕУ о биодиверзитету до 2030. и Бернске конвенције. Захтевамо појашњење: да ли држава планира деституционализацију заштите одређених врста и на основу којих научних критеријума је постављен овакав (регресивни) индикатор?</p>	<p>Коментар није прихваћен јер није достављен у конкретном облику који је могуће интегрисати у текст (коментаром је затражено образложење Мере 1.5.). Применом ефикасних мера заштите планирано је да се унапреди систем заштите дивљих врста и на основу тога одређени број строго заштићених врста промени категорију у заштићене врсте, на основу утврђеног повољног статуса заштите популација ових врста.</p>

<p>Предлог: Поглавље 4. „Оквирна процена укупних трошкова...”, Табела 3. „Збирни преглед финансијског оквира”; График 1. „Динамика и структура финансирања (Gap)”; Табеле за Мере 1.2, 1.4, 1.5 и 1.6.</p>	<p>Предложени текст и пратећи финансијски оквир директно крше Члан 19. став 1. тачка 5) Закона о планском систему (ЗПС), који императивно прописује да Акциони план обавезно садржи изворе финансирања за обезбеђена средства.</p> <p>Предлагач у Табели 3. и Графику 1. експлицитно уводи категорију “Непотврђена средства (Gap)”, која за период 2026–2028. износе 136.400.000 РСД. Самим дефинисањем ових средстава као 'непотврђених' и графичким приказивањем “финансијског јаза” (Gap), предлагач потврђује да за наведене мере и активности (1.2.10, 1.4.1, 1.4.2, 1.5.8, 1.6.2) средства нису обезбеђена у тренутку предлога акта.</p> <p>Овакво планирање је у супротности са:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Начелом финансијске одрживости (члан 3. тачка 2 ЗПС), јер се не поштују фискална ограничења; 2. Начелом реалистичности (члан 3. тачка 3 ЗПС), јер се планирају активности за које предлагач сам признаје да нема потврђене изворе финансирања; 3. Чланом 19. став 1. тачка 5) ЗПС који не познаје категорију 'непотврђених средстава' нити 'накнадног планирања извора након усвајања', већ изричито захтева навођење извора за већ обезбеђена средства. <p>Захтевамо да се све активности које се ослањају на “Gap” избришу из Програма или да се за њих пре усвајања обезбеде и наведу јасни извори финансирања, како би се испунио законски услов о обезбеђеним средствима.</p>	<p>Коментар није прихваћен. Приликом израде Програма коришћен је Приручник за утврђивање трошкова јавних политика и прописа, који је израђен у оквиру Пројекта ЕУ за реформу јавне управе у оквиру Секторског реформског уговора https://rsjp.gov.rs/wp-content/uploads/Prirucnik-za-utvrdjivanje-troskova-javnih-politika-i-propisa-1.pdf.</p> <p>Садржај Приручника је заснован на Закону о планском систему Републике Србије („Службени гласник РС”, број 30/18) и пратећим уредбама: Уредби о методологији израде докумената јавних политика („Службени гласник РС”, број 20/25), Уредби о анализи ефеката прописа („Службени гласник РС”, број 20-25) и Уредби о методологији за израду средњорочних планова („Службени гласник РС”, број 8/19), као и на одредбама Закона о буџетском систему и прописима који разрађују њихову примену. Приручник је израђен у сарадњи Републичког секретаријата за</p>
--	---	--

		јавне политике и Министарства финансија.
Поглавље 4. и пратећи Акциони план (финансијски део).	<p>Предлог програма је у директној колизији са одредбама Уредбе о методологији управљања јавним политикама, анализи ефеката јавних политика и прописа и садржају појединачних докумената јавних политика.</p> <p>Посебно истичемо кршење Члана 25. став 2. Уредбе, који изричито забрањује планирање мера за чије спровођење нису обезбеђена средства. Признањем предлагача да за одређени број мера средства “нису још увек опредељена” (Поглавље 4) и увођењем категорије “непотврђених средстава”, предлагач је поступио супротно овој императивној забрани. Захтевамо потпуно усклађивање Програма и Акционог плана са строгим методологијом прописаном Уредбом, што подразумева уклањање свих мера које немају прецизно утврђене и обезбеђене изворе финансирања у тренутку израде документа</p>	<p>Коментар није прихваћен.</p> <p>Даном почетка примене Уредбе о анализи ефеката прописа („Службени гласник РС”, број 20/2025) престала је да важи Уредба о методологији управљања јавним политикама, анализи ефеката јавних политика и прописа и садржају појединачних докумената јавних политика у делу који се односи на анализу ефеката прописа и прописе.</p> <p>Даном почетка примене Уредбе о методологији израде докумената јавних политика („Службени гласник РС”, број 20/2025) престала је да важи Уредба о методологији управљања јавним политикама, анализи ефеката јавних политика и прописа и садржају појединачних докумената јавних политика у делу који се односи на јавне политике.</p>
Поглавље 2.1.5.	Предлог: Заштићена подручја проширити констатацијом да су у јануару 2022. године покренут поступак заштите Националних паркова „Стара Планина” и „Кучај Бељаница” У оквиру мере 1.2. Повећање површине и	Коментар је прихваћен.

	унапређење управљања заштићеним подручјима придодати Закон о националним парковима, а потом предвидети и као посебну активност „Доношење новог Закона о националним парковима”	
Мера 3.5	Предлог: Међу показатељима резултата за Меру 3.5: Унапредити доступност информација о заштити природе и биодиверзитета, као и учешће свих заинтересованих страна у процесима доношења одлука, додати као засебан индикатор: Јавно објављен информациони систем за природу и биодиверзитет, доступан на интернет страници МЗЖС.	Коментар је прихваћен.
Табела 1.	Неадекватно представљање реализованих трошкова по областима деловања у оквиру табеле бр. 1. Предлог: Ревидирати Табела 1. Упоредни преглед планираних и реализованих трошкова за заштиту природе (2021–2023) на начин да реализовани буџет кореспондира наведеним групама мера дефинисаним првом колоном и реалним трошковима који су у њихову сврху утрошене.	Коментар је прихваћен.
Мера 1.2	Акциони план, Мера 1.2 - Недостатак рока и активности за усклађивање докумената управљања 1. У табели „Показатељи на нивоу мере“ за Меру 1.2, додати нови показатељ резултата: „Удео заштићених подручја чији су десетогодишњи Планови управљања ревидирани и усклађени са новим Програмом (Циљна вредност у 2028: 100%)“. 2. Испод активности 1.2.2, увести нову сукцесивну активност 1.2.2а: „Спровођење ревизије и усклађивање десетогодишњих Планова управљања заштићених подручја са циљевима новог Програма заштите природе“, са роком извршења до 4. квартала 2028. године.	Коментар није прихваћен. Планирање управљања заштићеним подручјем утврђено је чл. 51, 52, 53. и 54. Закона о заштити природе („Службени гласник РС” бр. 36/09, 88/10 и 91/10 – испр. 14/16, 95/18 - др. закон и 71/21) и актом о проглашењу заштићеног подручја.
8. СЕКОР - Центар за еколоогију и одрживи развој (достављено 27.05.2026.) Контакт телефон: 0603131937; e-mail: djnatasa@yahoo.com		
Мера 1.2.	Програм не садржи довољно прецизне и мерљиве обавезе за достизање циља заштите 30% територије до 2030. године у складу са Кунминг–	Коментар није прихваћен јер није достављен у конкретном облику

	<p>Монтреал оквиром и ЕУ Стратегијом биодиверзитета. Предлажемо дефинисање годишњих циљева проширења заштићених подручја, уз јавно доступну мапу приоритетних подручја и индикатор напретка.</p>	<p>који је могуће интегрисати у текст. Такође, Акционим планом за спровођење Програма, као показатељ за Мету 1.2. наведен је удео површине под заштитом и у поступку заштите у односу на површину Србије, са циљним вредностима за сваку годину Акционог плана.</p>
	<p>Програм препознаје растуће притиске рударских и инфраструктурних пројеката на биодиверзитет, али не предвиђа довољно снажне превентивне механизме. Предлажемо увођење забране експлоатације минералних сировина и изградње пројеката са значајним негативним утицајем у заштићеним подручјима, подручјима еколошке мреже и потенцијалним Натура 2000 подручјима.</p>	<p>Коментар није прихваћен. У Републици Србији, норме и друге обавезе се уређују законом (или другим правним прописима као што су уредбе, одлуке и правилници), а никада документом јавне политике.</p>
	<p>Програм не предвиђа успостављање јавно доступног, интегрисаног информационог система о биодиверзитету, иако сам документ констатује да национални систем мониторинга још није успостављен и да постоје фрагментисане базе података различитих институција. Предлажемо успостављање јединственог, јавно доступног информационог система о биодиверзитету који би садржао податке о врстама, стаништима, заштићеним подручјима, еколошкој мрежи, мониторинг програмима и притисцима на природу.</p>	<p>Коментар није прихваћен. Акционим планом за спровођење Програма, планирана је активност 3.5.1. Успостављање информационог система за природу и биодиверзитет, укључујући и успостављање националног портала за размену информација.</p>
	<p>Потребно је обезбедити јавну доступност годишњих извештаја управљача заштићених подручја, података о финансирању, спроведеним мерама заштите и резултатима мониторинга, у циљу повећања транспарентности и независног праћења спровођења Програма. Документ сам констатује да део извештаја тренутно није јавно доступан.</p>	<p>Коментар није прихваћен јер није достављен у конкретном облику који је могуће интегрисати у текст. Такође, Акционим планом за спровођење Програма</p>

	<p>Предлажемо да се сви подаци прикупљени средствима из јавних буџета објављују у отвореном формату, укључујући ГИС слојеве еколошке мреже, Натура 2000 подручја, заштићена подручја и резултате мониторинга.</p>	<p>планирана је активност 3.5.1. Успостављање информационог система за природу и биодиверзитет, укључујући и успостављање националног портала за размену информација.</p>
	<p>Неопходно је увести обавезу редовног јавног извештавања о спровођењу Програма, са јасним индикаторима напретка, како би јавност и организације цивилног друштва могли да прате испуњавање постављених циљева. Предлажемо да Министарство успостави онлајн платформу за праћење спровођења мера Програма, са ажурираним подацима о статусу активности, надлежним институцијама, роковима и изворима финансирања.</p>	<p>Коментар није прихваћен. Извештавање о резултатима спровођења докумената јавних политика уређено је Законом о планском систему Републике Србије („Службени гласник РС”, број 30/18) и успостављен је Јединствени информациони систем за планирање, праћење спровођења, координацију јавних политика и извештавање.</p>
	<p>Иако Програм препознаје значај учешћа јавности и организација цивилног друштва у заштити природе, предложене мере нису довољно разрађене нити обезбеђују трајне и обавезујуће механизме партиципације у процесима доношења одлука.</p> <p>Предлажемо да се Програм допуни мерама које ће обезбедити системско и континуирано укључивање организација цивилног друштва, научних институција и локалних заједница у планирање, спровођење и праћење политика заштите природе, укључујући учешће у радним групама, саветодавним телима и процесима управљања заштићеним подручјима. Предлажемо да се као партнери код свих мера наведу организације цивилног друштва.</p>	<p>Коментар није прихваћен. Законом о заштити природе („Службени гласник РС” бр. 36/09, 88/10, 91/10 – испр. 14/16, 95/18 - др. закон и 71/21) нису пренета јавна овлашћења на организације цивилног друштва да спроводе мере заштите природе. Међутим, чланом 68а наведеног закона прописано је успостављање савета корисника заштићеног подручја које нарочито истиче улогу организација цивилног друштва. Такође, учешће организација</p>

		<p>цивилног друштва у радним групама прописано је Закључком о усвајању Смерница за укључивање организација цивилног друштва у радне групе за израду предлога докумената јавних политика и нацрта, односно предлога прописа („Службени гласник РС”, бр. 8/20 и 107/21).</p>
	<p>Такође предлажемо успостављање обавезе јавног објављивања свих нацрта одлука, студија, извештаја и података релевантних за заштиту природе, уз довољно дуге рокове за достављање коментара и обавезно образложење прихватања или одбијања примедби заинтересоване јавности.</p>	<p>Коментар није прихваћен.</p> <p>У Републици Србији, норме и друге обавезе се уређују законом (или другим правним прописима као што су уредбе, одлуке и правилници), а никада документом јавне политике.</p> <p>Законом о слободном приступу информацијама од јавног значаја („Службени гласник РС” бр. 120/04, 54/07, 104/09, 36/10 и 105/21) уређена су права на приступ информацијама од јавног значаја којима располажу органи јавне власти, ради остварења и заштите интереса јавности да зна и остварења слободног демократског поретка и отвореног друштва.</p>
	<p>Програм констатује да процес успостављања еколошке мреже и Натура 2000 подручја још није завршен, као и да нови подзаконски акт којим би се унапредила функционалност еколошке мреже још није донет.</p>	<p>Коментар није прихваћен.</p>

	<p>Предлажемо да Програм дефинише јасне рокове за завршетак идентификације, проглашења и успостављања Натура 2000 подручја, као и усвајање нове Уредбе о еколошкој мрежи усклађене са релевантним прописима Европске уније.</p>	<p>Акционим планом за спровођење Програма, у Мери 1.3: - Унапређење функционалне еколошке мреже у Републици Србији, планиране су све тражене активности.</p>
	<p>Такође предлажемо увођење привремених заштитних мера за подручја идентификована као потенцијална Натура 2000 подручја, како би се спречила деградација станишта и губитак биодиверзитета до завршетка формалног поступка заштите.</p>	<p>Коментар није прихваћен. У Републици Србији, норме и друге обавезе се уређују законом (или другим правним прописима као што су уредбе, одлуке и правилници), а никада документом јавне политике.</p>
	<p>Неопходно је обезбедити јавну доступност просторних података, критеријума и стручних основа коришћених у процесу успостављања еколошке мреже и Натура 2000 подручја.</p>	<p>Коментар није прихваћен јер није достављен у конкретном облику који је могуће интегрисати у текст. Такође, Акционим планом за спровођење Програма планирана је активност 3.5.1. Успостављање информационог система за природу и биодиверзитет, укључујући и успостављање националног портала за размену информација.</p>
	<p>Програм недовољно препознаје међусобну повезаност климатских промена и губитка биодиверзитета, као и значај природних екосистема у ублажавању климатских промена и прилагођавању њиховим последицама. Предлажемо да Програм снажније интегрише мере засноване на очувању и обнови природних екосистема, укључујући</p>	<p>Коментар није прихваћен. Изнети став није тачан. Програмом су, у оквиру Посебног циља 2: - Смањени негативни утицаји на</p>

	<p>заштиту шума, влажних станишта, река и травних екосистема, као кључних природних решења за ублажавање климатских промена и очување биодиверзитета.</p>	<p>биодиверзитет, планиране следеће мере са бројним активностима:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Мера 2.1: Деградирани екосистеми идентификовани и предузете неопходне ефикасне мере обнове за приоритетна подручја; - Мера 2.4: Успостављање праћења утицаја климатских промена на биодиверзитет и утицај биодиверзитета на ублажавање ефеката климатских промена.
	<p>Потребно је успоставити систем праћења утицаја климатских промена на врсте и станишта, са јасно дефинисаним индикаторима, методологијом мониторинга и јавно доступним резултатима. Предлажемо да се инфраструктурни, енергетски и рударски пројекти планирају и процењују уз обавезно сагледавање кумулативних утицаја на климатску отпорност екосистема и повезаност станишта.</p>	<p>Коментар није прихваћен. У Републици Србији, норме и друге обавезе се уређују законом (или другим правним прописима као што су уредбе, одлуке и правилници), а никада документом јавне политике.</p> <p>Програмом су, у оквиру Посебног циља 2: - Смањени негативни утицаји на биодиверзитет, планиране следеће мере са бројним активностима:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Мера 2.1: Деградирани екосистеми идентификовани и предузете неопходне ефикасне

		<p>мере обнове за приоритетна подручја;</p> <p>Мера 2.4: Успостављање праћења утицаја климатских промена на биодиверзитет и утицај биодиверзитета на ублажавање ефеката климатских промена.</p>
	<p>Такође предлажемо успостављање механизма редовног јавног извештавања о спровођењу Програма, уз обавезно укључивање стручне и заинтересоване јавности у процес евалуације.</p>	<p>Коментар није прихваћен.</p> <p>Извештавање о резултатима спровођења докумената јавних политика уређено је Законом о планском систему Републике Србије („Службени гласник РС”, број 30/18) и успостављен је Јединствени информациони систем за планирање, праћење спровођења, координацију јавних политика и извештавање.</p>
	<p>Иако Акциони план садржи показатеље, рокове и носиоце активности, недостају мере које би обезбедиле јавну доступност података, резултата мониторинга и извештаја о спровођењу активности. Предлажемо да се у оквиру Акционог плана уведе посебна активност која подразумева успостављање јавно доступног националног информационог система о биодиверзитету, са отвореним приступом подацима о врстама, стаништима, заштићеним подручјима, еколошкој мрежи, резултатима мониторинга и спроведеним мерама заштите.</p>	<p>Коментар није прихваћен.</p> <p>Акционим планом за спровођење Програма, планирана је активност 3.5.1. Успостављање информационог система за природу и биодиверзитет, укључујући и успостављање националног портала за размену информација.</p>
	<p>Предлажемо да се као обавезни показатељи успешности уведу: број јавно доступних база података, број објављених годишњих извештаја</p>	<p>Коментар није прихваћен јер није достављен у конкретном облику</p>

	управљача, проценат доступних ГИС података, број јавно доступних резултата мониторинга.	који је могуће интегрисати у текст.
	Акциони план представља значајан корак ка операционализацији Програма, али за велики број активности нису довољно прецизно дефинисани мерљиви индикатори, извори финансирања, методологија праћења и механизми јавне контроле спровођења. Предлажемо да се за сваку активност дефинишу: јасно мерљиви показатељи резултата и учинка, методологија прикупљања података, обавеза јавног објављивања резултата, одговорна институција за извештавање, процена потребних финансијских средстава и извори финансирања. Исто тако, предлажемо успостављање јавно доступног система за праћење реализације Акционог плана, са редовно ажурираним подацима о статусу активности, реализованим средствима и оствареним резултатима.	Коментар није прихваћен. Предлог програма заштите природе Републике Србије за период 2026–2031. са акционим планом је припремљен у складу са Законом о планском систему Републике Србије („Службени гласник РС”, број 30/2018) , Уредбом о методологији израде докумената јавних политика („Службени гласник РС”, број 20/25, 27/26 и 30/26) и Уредбом о анализи ефеката прописа („Службени гласник РС”, број 20/25, 27/26 и 30/26). Извештавање о резултатима спровођења докумената јавних политика уређено је Законом о планском систему Републике Србије и успостављен је Јединствени информациони систем за планирање, праћење спровођења, координацију јавних политика и извештавање.
9. БОШ - Београдска отворена школа (достављено на обрасцу, дана 27.05.2026.) Контакт телефон: 0113111314; e-mail: bos@bos.rs		
Страна 7.	2.1. Сажетак налаза вредновања претходног документа јавне политике	Коментар није прихваћен јер није достављен у конкретном облику

	<p>Текст на који се односи коментар:</p> <p>“ОПШТИ ЦИЉ: Унапређење система заштите природе и очување биодиверзитета делимично је остварен у посматраном периоду. Република Србија је наставила да унапређује законски и стратешки оквир за заштиту природе.</p> <p>Ипак многи показатељи у вези с заштитом и природе и биодиверзитета указују да још увек није дошло до значајног преокрета негативних трендова губитка врста и станишта.</p> <p>Положени су темељи за унапређење – попут боље планске основе, ширење мреже заштићених подручја, и укључивања заштите природе и биодиверзитета у друге секторске политике.”</p> <p>Паушална оцена да је општи циљ Програма делимично остварен је нејасан и не одговара на питање - које резултате претходни Програм јесте, а које резултате није постигао.</p> <p>У претходном Програму заштите природе Републике Србије за период 2021. до 2023. године за општи циљ су били дефинисани индикатори:</p> <p>Индикатор 1: Удео еколошке мреже у Републици Србији (%) са циљаном вредношћу од 11% у 2023. години.</p> <p>Колики удео еколошке мреже је остварен на крају периода реализације претходног програма, у 2023. години? Колико он износи у 2026. години?</p> <p>Индикатор 2: Удео четинарских врста без дефолиације (%) са циљем од 73% у 2023. години</p> <p>Колики удео четинарских врста без дефолијације је остварен на крају периода реализације претходног програма, у 2023. години? Колико он износи у 2026. години?</p> <p>Индикатор 3: Удео листопадних врста без дефолиације (%) са циљем од 85% у 2023. години.</p>	<p>који је могуће интегрисати у текст.</p>
--	--	--

	<p>Колики удео листопадних врста без дефолијације је остварен на крају периода реализације претходног програма, у 2023. години? Колико он износи у 2026. години?</p> <p>Без одговора на ова питања, односно јасних података о вредностима јасних и мерљивих индикатора у 2023. години, није могуће проценити у којој мери је општи циљ претходног Програма остварен.</p>	
Страна 8.	<p>ПОСЕБАН ЦИЉ 1.1: Смањени негативни утицаји на биодиверзитет “Остварење овог посебног циља било је ограничено”.</p> <p>Наводи се да је напредак остварен у смислу усклађивања са ЕУ прописима али да “конкретни ефекти на терену нису довољно измерени”.</p> <p>Исто као и за општи циљ, наводи се уопштена оцена (ограничено остварење), уз набрајање мера које је циљ обухватао и констатацију да конкретни ефекти на терену нису довољно измерени. Није јасно да ли није било могуће измерити ефекте (због неустављеног систематског мониторинга) или је мониторинг показао недовољне ефекте.</p> <p>На крају се опет даје генерална оцена да посебан циљ 1.1 није у потпуности испуњен, јер нису смањени главни узрочници губитка биодиверзитета, али ова тврдња није поткрепљена никаквим подацима ни информацијама.</p> <p>И овај посебан циљ имао је дефинисане индикаторе за које је требало образложити у којој је мери су остварени, како би се закључила оствареност посебног циља 1, због чега уопштене оцене о остварености циља нису потребне (а ни прихватљиве, обзиром да постоје конкретни индикатори).</p> <p>Индикатор 1: Удео врста и станишта у повољном статусу очувања у односу на референтну листу са циљаном вредношћу од 27% у 2023. години.</p>	Коментар није прихваћен јер није достављен у конкретном облику који је могуће интегрисати у текст.

	<p>Колика је вредност овог индикатора остварена на крају периода реализације претходног програма, у 2023. години? Колико он износи у 2026. години?</p> <p>Индикатор 2: Бројности популација крупних карнивора, са циљаним вредностима за популације вука од 1600 јединки, медведа - 130, дабра-50, и риса од 25 јединки.</p> <p>Колика је вредност овог индикатора остварена на крају периода реализације претходног програма, у 2023. години? Колико он износи у 2026. години?</p> <p>Индикатор 3: Бројности популација шумских врста птица и Бројности популација ливадских врста птица, са циљаним вредностима за сумарни тренд (%) за популације шумских врста птица од 107,4% а за популације ливадских врста птица 96%.</p> <p>Колика је вредност овог индикатора остварена на крају периода реализације претходног програма, у 2023. години? Колико он износи у 2026. години?</p> <p>Без одговора на ова питања, односно јасних података о вредностима јасних и мерљивих индикатора у 2023. години, није могуће проценити у којој мери је остварен посебан циљ 1.1. Смањени негативни утицаји на биодиверзитет.</p>	
Страна 8.	<p>ПОСЕБАН ЦИЉ 1.2: Унапређен систем управљања заштићеним подручјима, еколошком мрежом и врстама.</p> <p>Остварење овог циља је адекватно описано. Међутим, уместо да се дају информације о испуњености индикатора посебног циља 1.2 (Површина еколошке мреже у односу на укупну површину Републике Србије %), у тексту се дају подаци о остварењу циљаних вредности индикатора за Мету 1.2.1: Повећање површине заштићених подручја и ефективности управљања.</p>	Коментар је прихваћен. У тексту је допуњена информација.

	<p>Потребно је приказати инфомације о остварености циљане вредности индикатора посебног циља 1.2.</p>	
<p>Страна 8.</p>	<p>На почетку спровођења овог програма, 2021. године, под заштитом је било око 678.237 ha, што одговара око 7,66% територије Републике Србије. До краја 2023. године, укупна површина заштићених подручја порасла је на приближно 762.960 ha, што је око 8,62% територије. До краја 2025. године овај проценат повећан је на 9,5% територије Републике Србије, док је заједно са заштићеним подручјима у поступку заштите укупно 10,73% територије Републике Србије.</p> <p>Извештај о стању заштите животне средине у Републици Србији за 2024. годину Агенције за заштиту животне средине наводи:</p> <p>"Укупна површина заштићених природних добара износи 826.708 ha, што представља 9,34% територије Републике Србије (подаци за АП Косово и Метохија су из 1999. године). Укупно 468 заштићених површина и добара налази се под заштитом државе. Први степен заштите обухвата 4,8%, други степен 26,3%, трећи степен 66,8%, док је 2,1% некатегорисано. На подручју Централне Србије и АП Војводине заштићено је око 802.000 ha, У складу са националним законодавством, поступак заштите природног подручја је покренут када Завод за заштиту природе Србије достави студију заштите надлежном органу и Министарство заштите животне средине обавести јавност о поступку покретања заштите природног подручја на интернет страници Министарства заштите животне средине. Ова подручја сматрају се заштићеним иако није донет акт о заштити. Укупна површина ових природних подручја на територији централне Србије и АП Војводине је 97.016 ha, што укупно износи 923.724 ha, и представља 11.7% територије Централне Србије и АП Војводине"</p> <p>Извештај о стању заштите животне средине у Републици Србији за 2023. годину Агенције за заштиту животне средине наводи:</p>	<p>Коментар није прихваћен јер није достављен у конкретном облику који је могуће интегрисати у текст.</p> <p>Разлике у приказаним вредностима између наведених докумената последица су различитог временског пресека података и промена у евиденцији заштићених природних добара до којих долази услед проглашења нових заштићених подручја, измене њихових граница, као и престанка заштите појединих природних добара, пре свега оних од локалног значаја.</p>

	<p>"Укупна површина заштићених природних добара износи 762.960 ha, што представља 8,62% територије Републике Србије. Укупно 474 заштићених површина и добара налази се под заштитом државе. Током 2023. године повећана је површина заштићених подручја за 48.815 ha."</p> <p>Објаснити пад броја заштићених површина и добара са 474 (из 2023. Године) на 468 заштићених површина и добара (из 2024. године).</p> <p>Такође, навести извор података.</p> <p>Следеће, потребно је навести % територије Републике Србије по степену заштите (први степен, други степен, трећи степен, некатегорисано).</p>	
<p>Страна 11.</p>	<p>ПОСЕБАН ЦИЉ 1.3: Унапређена јавна политика за заштиту природе и очување биодиверзитета и учешће јавности у доношењу одлука.</p> <p>“У овој области остварен је напредак, првенствено на плану израде стратешких докумената и учешћа у међународним иницијативама, док је напредак у процесима одлучивања и интеграције биодиверзитета у друге секторске јавне политике делимичан”</p> <p>И овде се, и поред постојања квантитативних индикатора, наводи квалитативна оцена. Потребно је дати информацију о постигнућу вредности за оба индикатора:</p> <p>Индикатор 1: Учешће Републике Србије у поступку израде и усвајања докумената везаних за биодиверзитет на глобалном и регионалном нивоу на конференцијама чланица (UNCBD и пратећи протоколи, CITES, CMS и пратећи споразуми, Рамсарска, Бернска, Карпатска конвенција и Конвенција о пределу) са циљаном вредношћу од 100 учествовања у 2023. Години.</p> <p>Колика је вредност овог индикатора остварена на крају периода реализације претходног програма, у 2023. години? Колико он износи у 2026. години?</p>	<p>Коментар није прихваћен јер није достављен у конкретном облику који је могуће интегрисати у текст.</p>

	<p>Индикатор 2: Број потписаних, споразума, на регионалном и билатералном нивоу, са циљаном вредношћу од 12 споразума у 2023. години</p> <p>Колика је вредност овог индикатора остварена на крају периода реализације претходног програма, у 2023. години? Колико он износи у 2026. години?</p> <p>Додатно, на страни 15 се наводи “Посебан циљ 1.3. Унапређена јавна политика за заштиту природе и очување биодиверзитета и учешће јавности у доношењу одлука постигао је видљив успех али се очекује да учешће јавности и интеграција заштите природе у друге секторе тек треба да заживе у пуној мери у наредном програмском периоду.”</p> <p>Није јасно на основу чега је процењено да је циљ постигао “видљив успех” и зашто је оцена различита од оне на страни 11.</p>	
Страна 13.	<p>Одлуком Владе Републике Србије образована је Радна група за имплементацију циљева Декларације из Софије о Зеленој агенди за западни Балкан. Задатак Радне групе је да учествује у праћењу спровођења Декларације из Софије и регионалног Акционог плана, као и у извештавању и у дефинисању рокова и изради докумената који прате њихову имплементацију.</p> <p>Тачно навести годину оснивања Радне групе и објаснити закључке Радне групе, као и досадашњи рад. Навести о којој Одлуци Владе Републике Србије је реч, односно навести број Службеног гласника у коме је одлука објављена.</p> <p>Влада Републике Србије је у марту 2023. године образовала Радну групу за праћење и спровођење Декларације из Софије о Зеленој агенди за Западни Балкан, а у јануару 2025. донета је нова одлука о њеном образовању. Нова одлука предвиђа проширен састав, јачи међуресорни приступ, могућност формирања подгрупа и јасније рокове за</p>	<p>Коментар није прихваћен.</p> <p>У Републици Србији, норме и забране се обавезно уређују законом (или другим правним прописима као што су уредбе, одлуке и правилници), а никада документом јавне политике</p> <p>Такође, учешће организација цивилног друштва у радним групама прописано је Закључком о усвајању Смерница за укључивање организација цивилног друштва у радне групе за израду предлога докумената</p>

	<p>извештавање. Иако је у априлу 2025. формирана нова Влада, састав Радне групе није мењан.</p> <p>Представници организација цивилног друштва и даље нису укључени у рад Радне групе, иако је предвиђена сарадња са различитим институцијама и организацијама. О раду групе доступно је веома мало информација, без јавних извештаја о активностима и резултатима, што указује на недостатак транспарентности.</p> <p>У поменутој Радној групи потребно је предвидети укључивање организација цивилног друштва у склопу Посебног циља 3 новог Програма заштите природе.</p>	<p>јавних политика и нацрта, односно предлога прописа („Службени гласник РС”, бр. 8/20 и 107/21).</p>
<p>Страна 14.</p>	<p>“У погледу укључивања јавности у доношење одлука, забележен је напредак у формалном смислу. Организације цивилног друштва активно учествују у раду свих радних група које за циљ имају измену или доношење националних прописа, као и докумената јавних политика, а у складу са Смерницама за укључивање организација цивилног друштва у радне групе за израду предлога докумената јавних политика и нацрта, односно предлога прописа. Министарство заштите животне средине је током 2022. и 2023. године одржало више јавних расправа о проглашењу заштићених подручја, где је заинтересована јавност могла дати примедбе. Ипак, када је реч о транспарентности спровођења постојећих политика, ситуација је мање повољна. Неки годишњи извештаји управљача заштићених подручја нису јавно објављивани.”</p> <p>На основу овог текста могло би се закључити да је једини проблем у укључивању јавности и транспарентношћу спровођења политика заштите природе - недовољна транспарентност о спровођењу програма и планова управљања заштићених подручја, будући да се констатује да “неки годишњи извештаји управљача заштићених подручја нису јавно објављивани”.</p> <p>Са оваквом формулацијом, али и целокупном поставком текста постоји више проблема. У потпуности је изостављена информација о томе да су</p>	<p>Коментар није прихваћен јер није достављен у конкретном облику који је могуће интегрисати у текст.</p>

током 2025. године организације цивилног друштва већински обуставиле своје активности у радним телима Владе, најпре кроз замрзавање активности у раду Савета за сарадњу са цивилним друштвом (због низа околност које су угрожавале основна права на слободу говора, изражавања и окупљања), а затим и напуштањем рада у појединачним радним групама Министарства заштите животне средине.

У фебруару 2025. године чланице Радне групе за израду Предлога стратегије за примену Конвенције о доступности информација, учешћу јавности у доношењу одлука и праву на правну заштиту у питањима животне средине (Архуске конвенције), донеле су одлуку да у наредном периоду не присуствују састанцима и не учествују у активностима Радне групе. Чланство организација у овом радном телу Министарства заштите животне средине су обуставиле и тражиле да се утврде околности које су довеле до нетранспарентног и нелегитимног процеса издавања решења о Условима заштите природе за пројекат „Јадар“ Завода за заштиту природе Србије, који по мишљењу стручњака и организација, нарушава поверење у институције и отвара могућност угрожавања природе и биодиверзитета наше земље. О овом инциденту јавност је обавештена путем медија.

Након овога, стручне организације цивилног друштва са дугим и значајним искуством у области заштите природе и заштите животне средине нису се укључивале у процесе доношења одлука, услед све већег притиска на цивилно друштво. Ово је резултирало тиме да Министарство заштите животне средине у израду неких од најзначајнијих прописа (попут Нацрта закона о заштити природе) укључи организације са мало или нимало искуства у заштити природе, и на тај начин само “формално” испуни захтеве за укључивање цивилног друштва. У том смислу оцена да је у овој области остварен “напредак у формалном смислу” је тачан - организације цивилног друштва су укључене само формално, на папиру, док у стварности не учествују у доношењу одлука због низа системских притисака на простор за деловање цивилног друштва.

	<p>Укључивање јавности у процесе доношења одлука је у претходних 3 године (од истека претходног Програма) било недовољно, најчешће само формално без стварних ефеката, углавном неприлагођено потребама и капацитетима како организација тако и самих грађана (који су јавност).</p> <p>Констатација да “када је реч о транспарентности спровођења постојећих политика, ситуација је мање повољна” јер неки годишњи извештаји управљача заштићених подручја нису јавно објављивани - је врло паушална и неутемељена. Који су то неки извештаји и који су то управљачи који не објављују своје извештаје? Оваквом констатацијом се читав задатак транспарентности сектора заштите природе своди на активности управљача, док је систем заштите природе много шири и обухвата много процеса и много актера, од самог Министарства, преко Завода за заштиту природе па до јединица локалне самоуправе. На пример, само Министарство је нетранспарентно у објави информација о стању природе, обзиром да Извештај о стању природе у Србији за период 2021-2023 (који је према информацијама са канала комуникације Министарке - усвојен на седници Владе Републике Србије) није доступан јавности, односно није објављен на каналима комуникације Министарства.</p> <p>Потребно је читав овај сегмент исправити и допунити информацијама тако да представи реално стање у области учешћа јавности и организација цивилног друштва у доношењу одлука и транспарентности спровођења политика заштите природе.</p>	
Страна 23.	<p>Наводи се „Закључно са 31. децембром 2025. године проглашено је 469 заштићених подручја, укупне површине 840.752 ha или 9,50% територије Републике Србије.</p> <p>У Нацрту стратегије заштите животне средине, представљеном на јавној расправи током децембра 2025. Године наводи се „Укупна површина под заштитом територије централне Србије и АП Војводине, износи 733.500 ha, или 9,53% укупне територије.”</p>	<p>Коментар није прихваћен.</p> <p>У складу са чланом 50. Закона о заштити природе, Централни регистар заштићених природних добара представља званичну евиденцију о заштићеним природним добрима на територији</p>

	<p>Потребно је елаборирати методологију процене територије Републике Србије под заштитом и усагласити процењене вредности између два документа.</p>	<p>Републике Србије, коју води Завод за заштиту природе Србије. Садржај и начин вођења регистра прописани су Правилником о садржају и начину вођења регистра заштићених природних добара („Службени гласник РС”, број 81/10), https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/sgrs/ministarstva/pravilnik/2010/81/1/reg.</p> <p>Разлике у приказаним вредностима између наведених докумената последица су различитог временског пресека података и промена у евиденцији заштићених природних добара до којих долази услед проглашења нових заштићених подручја, измене њихових граница, као и престанка заштите појединих природних добара, пре свега оних од локалног значаја.</p>
Страна 26.	<p>2.1.8. Утицај других сектора на заштиту природе</p> <p>У делу 2.1.8. који се односи на утицај других сектора на заштиту природе и биодиверзитет недостаје комунална делатност, нарочито значајна област у погледу заштите природе, а пре свега управљање комуналним отпадом и комуналним отпадним водама.</p> <p>Несанитарне и дивље депоније, испуштање отпадних вода у водотокове значајно деградира природу и биодиверзитет. Повећање органског отпада представља један од главних узрочника пораста синантропне фауне, што</p>	<p>Коментар није прихваћен. У делу 2.1.8. наводи се утицај других сектора на заштиту природе и биодиверзитет. Како је област управљања отпадом и комуналним отпадним водама обухваћен секторском политиком заштите животне средине, где припада и</p>

	<p>може угрозити здравље и безбедност људи у урбаним и руралним срединама.</p> <p>Значајно је да је у последњем Плану превенције стварања отпада први пут наведен као проблем и задатак за решавање отпад у заштићеним областима природе (што је у директној вези са циљем интегрисања заштите природе у друге секторске политике и обратно).</p> <p>Ово захтева допуну текста и мере 3.1.</p>	<p>заштита природе, достављени коментар који указује на реалан и присутан проблем није могао бити прихваћен као измена текста на страни 26.</p>
Страна 48.	<p>Посебан циљ 3: Унапређен институционални и законодавни оквир, јавне политике, капацитети, финансирање и учешће јавности у заштити природе и биодиверзитета</p> <p>Потребно је предвидети да се део прикупљених средстава за заштиту природе усмери ка локалном нивоу, нарочито за ЈЛС које трпе последице експлоатације и спроводе мере заштите, рестаурације и мониторинга.</p> <p>Програм истиче да локалне заједнице нису довољно укључене и да им недостају механизми и подстицаји за активнију улогу у заштити природе. Наменско усмеравање дела накнада могло би бити важан коректив тог недостатка.</p>	<p>Коментар није прихваћен.</p> <p>Законом о заштити природе („Службени гласник РС” бр. 36/09, 88/10, 91/10 – испр. 14/16, 95/18 - др. закон и 71/21) нису пренета јавна овлашћења на јединице локалне самоуправе да спроводе мере заштите, обнове природе и мониторинга.</p>
Страна 48.	<p>Посебан циљ 3: Унапређен институционални и законодавни оквир, јавне политике, капацитети, финансирање и учешће јавности у заштити природе и биодиверзитета</p> <p>Увести јасније обавезивање на усклађивање са ЕУ стратегијом Farm to Fork, посебно кроз интегрисање принципа одрживе пољопривреде у мере очувања биодиверзитета и обнове екосистема.</p> <p>Програм већ наводи да су одржива пољопривреда и рурални развој део ширег оквира Зелене агенде, али тај део није довољно операционализован кроз конкретне мере и индикаторе у самом Програму.</p> <p>Такође треба прописати конкретне мере којима ће принципи одрживе пољопривреде бити интегрисани у све секторске политике, а у сарадњи са Министарством пољопривреде, шумарства и водопривреде.</p>	<p>Коментар није прихваћен.</p> <p>Предложене измене предмет су другог документа јавне политике</p>

	<p>Додати посебну меру или подмеру која би обухватила: смањење притисака интензивне пољопривреде на биодиверзитет, очување полуприродних станишта у агроекосистемима, подстицање агроеколошких пракси, трака биодиверзитета, агрошумарства и заштите опрашивача.</p> <p>Сам Програм у анализи усаглашености наводи да су смањење нутријената и пестицида, нарочито у пољопривреди, међу највећим обавезама усаглашавања са ЕУ тенденцијама. Зато то мора бити јасније преведено у меру, а не остати само на нивоу општег опредељења</p> <p>Увести индикаторе који мере допринос одрживе пољопривреде заштити природе, нпр. површине под агроеколошким праксама, број пилот NbS интервенција у пољопривреди, стање опрашивача, обим обновљених пољопривредних станишта.</p>	
Страна 52.	<p>Посебан циљ 2: Смањени негативни утицаји на биодиверзитет</p> <p>Кривољов је препознат као један од изазова заштите врста, односно као негативни утицај на биодиверзитет, након имплементације претходног Програма (страница 9). Такође на страни 22. кривољов се наводи као негативна активност која представља једну од главних притисака на популације дивљих врста.</p> <p>Како је Посебни циљ 2 усмерен на смањење директних и индиректних притисака на биодиверзитет, потребно је формирати посебну меру која би адресирала негативни утицај кривољова на смањење бројности и угрожавања дивљих (заштићених) врста. Такође, мера треба да адресира и системско прикупљање и објављивање података о кривољову на територији Републике Србије, као и јачање капацитета институција, нарочито инспекција, за спречавање и санкцију кривољова.</p>	<p>Коментар није прихваћен јер није достављен у конкретном облику који је могуће интегрисати у текст. Јачање капацитета институција, нарочито инспекција, за спречавање и санкцију кривољова делимично је обухваћено активношћу 1.5.10. Јачање капацитета за надзор сакупљања, коришћења и промета дивљих врста.</p>
Страна 52.	<p>Мера 2.1 – Деградирани екосистеми идентификовани и предузете неопходне ефикасне мере обнове за приоритетна подручја</p> <p>Постојећи опис мере 2.1 говори о плановима обнове и пројектима рестаурације, али не раздваја довољно класичне техничке интервенције</p>	<p>Коментар није прихваћен. Мером 2.1 планирана је идентификација деградираних екосистема приоритетних за обнову као и активност реализације пројеката</p>

	<p>од NbS приступа, иако су управо они највише у складу са савременим ЕУ тенденцијама конзервације и рестаурације природе.</p> <p>Програм препознаје деградирани екосистеме, али не издваја довољно јасно експлоатацију минералних сировина као посебан узрок деградације простора, иако се у тексту наводи да геодиверзитет трпи притиске управо од експлоатације минералних сировина</p> <p>Допунити меру 2.1. тако да се експлицитно наведе да се приоритетно примењују NbS приступи: обнова влажних станишта, ревитализација обала и водотокова, природна ретенција вода, пошумљавање аутохтоним врстама, биолошка стабилизација деградираних терена и обнова земљишта.</p> <p>У меру 2.1 додати посебан приоритет: обнова простора деградираних експлоатацијом камена, шљунка и песка, нарочито у речним коритима, приобаљу и зонама повећаног ризика од ерозије.</p>	<p>обнове деградираних екосистема приоритетних за обнову.</p>
Страна 52.	<p>Мера 2.2 Успостављање одрживог коришћења услуга екосистема</p> <p>Екосистемске услуге, као концепт и као термин, тренутно нису дефинисане ни у једном документу јавне политике нити једном пропису. Потребно је дефинисати боље овај термин, навести типове / категорије екосистемских услуга, као и описати бенефите, али и постојеће притиске који угрожавају способност екосистема да пружају екосистемске услуге, стање и дозвољене начине коришћења екосистемских услуга, као и улоге различитих актера у систему заштите природе.</p>	<p>Коментар није прихваћен јер није дат конкретан предлог измена текста.</p>
Страна 54.	<p>Мера 2.4. Успостављање праћења утицаја климатских промена на биодиверзитет и утицај биодиверзитета на ублажавање ефеката климатских промена</p> <p>Влада Републике Србије, усвојила је Програм прилагођавања на измењене климатске услове за период од 2023. до 2030. године, у коме је биодиверзитет посебно описан и предвиђена је мера Израда</p>	<p>Коментар није прихваћен јер није дат конкретан предлог измена текста.</p>

	<p>методологије за праћење стања и рањивости биодиверзитета на климатске промене</p> <p>У Програму заштите природе је потребно да се опише јасна веза и усклађеност између Програма заштите природе и Програма прилагођавања на измењене климатске услове и наведу комплементарне мере , као и јасан међусобни допринос ова два документа.</p>	
Страна 54.	<p>Мера 2.4. Успостављање праћења утицаја климатских промена на биодиверзитет и утицај биодиверзитета на ублажавање ефеката климатских промена</p> <p>Пасус: Ова мера доприноси дефинисању методологије и индикатора, броја врста, станишта и екосистема на којима се врши праћење утицаја климатских промена на биодиверзитет, успостављању нових индикатора за осетљиве и отпорне врсте флоре и фауне на климатске промене, и развоју модела специфичних поступака заштите врста и станишта осетљивих на климатске промене. Примена мера адаптације кроз примену решења блиских природи (енгл. Nature based solutions) такође доприносе и ублажавању ефеката климатских промена.</p> <p>Уједначити терминологију, односно превод енглеског термина Nature based solution у целом документу.</p> <p>У већини документа термин се преводи као „решења заснована на природи" (страна 47, 49,54, 76), док се у истакнутом пасусу термин преводи као „решења блиских природи".</p>	Коментар је прихваћен.
Страна 57.	<p>Мера 3.5: Унапредити доступност информација о заштити природе и биодиверзитета, као и учешће свих заинтересованих страна у процесима доношења одлука</p> <p>Унапредити доступност информација о заштити природе и биодиверзитета, као и учешће свих заинтересованих страна у процесима доношења одлука</p>	Коментар је прихваћен.

	<p>Текст: Успостављање информационог система за природу и биодиверзитет, укључујући и успостављање националног портала за размену информација кључни су кораци за размену и доступност информација о заштити природе и биодиверзитету.</p> <p>Текст треба јасно да образложи циљ и сврху информационог система, односно портала, као и да дефинише кључне податке и информације који ће бити објављени на порталу за размену информација.</p> <p>Текст наводи израду портала за размену информација, али из наведеног текста није у потпуности јасно о којим информацијама се ради.</p> <p>Такође, потребно је нагласити и да ће портал бити јавно доступан, односно додати: „јавно доступан портал за размену информација”; како из наведеног није јасно дефинисано да ли ће портал бити доступан јавности.</p>	
<p>Страна 57.</p>	<p>Мера 3.5: Унапредити доступност информација о заштити природе и биодиверзитета, као и учешће свих заинтересованих страна у процесима доношења одлука Унапредити доступност информација о заштити природе и биодиверзитета, као и учешће свих заинтересованих страна у процесима доношења одлука</p> <p>Мера треба да предвиди и обавезу јавног објављивања извештаја управљача заштићених подручја (укључујући опис реализованих активности попут обележавања граница, мониторинга врста, едукативних програма, финансијских показатеља и др.). Ови извештаји управљача нису сви јавно доступни, што је наведено и на страни 9 Програма.</p> <p>Такође, извештаји управљача треба да буду саставни део портала за размену информација, што би обезбедило присуство свих релевантних извештаја на једном месту и лакшу доступност података и информација свом заинтересованим странама.</p>	<p>Коментар није прихваћен.</p> <p>У Републици Србији, норме и друге обавезе се уређују законом (или другим правним прописима као што су уредбе, одлуке и правилници), а никада документом јавне политике.</p>

	<p>На овај начин допринело би се већој транспарентности у управљању заштићеним подручјима.</p>	
Страна 57.	<p>Мера 3.5: Унапредити доступност информација о заштити природе и биодиверзитета, као и учешће свих заинтересованих страна у процесима доношења одлука Унапредити доступност информација о заштити природе и биодиверзитета, као и учешће свих заинтересованих страна у процесима доношења одлука</p> <p>На страни 8. програма наводи се:</p> <p>„Иако је инспекцијски надзор ојачан у односу на претходни период, и даље долази до случајева кршења прописа што указује на потребу за даљим јачањем. На пример, заплењене су одређене количине нелегално сакупљених заштићених врста у сарадњи са царинским и полицијским органима, али системски подаци о смањењу учесталости ових појава нису јавно доступни.“</p> <p>Потребно је предвидети активности, или уврстити у информације које ће бити доступне на јавно доступном порталу за размену информација и податке о нелегално сакупљеним заштићеним врстама.</p> <p>Информација о нелегално сакупљеним заштићеним врстама је потребно учинити јавно доступним, како би се имао увид у стање криволава ради његовог сузбијања.</p>	<p>Коментар није прихваћен јер није дат конкретан предлог измена текста.</p>
Страна 58.	<p>Спровођење програма и извештавање</p> <p>Прописати да је Радна група за спровођење, праћење и извештавање Програма и Акционог плана, коју образује министар надлежан за послове заштите животне средине у обавези да објављује Годишњи извештај о спровођењу Акционог плана Програма заштите природе на интернет страници Министарства заштите животне средине у складу са чланом 43 Закона о планском систему Републике Србије.</p> <p>Такође, у посебном пасусу навести обавезне чланове Радне групе у складу са заинтересованим странама препознатих Програмом,</p>	<p>Коментар није прихваћен.</p> <p>У Републици Србији, норме и друге обавезе се уређују законом (или другим правним прописима као што су уредбе, одлуке и правилници), а никада документом јавне политике.</p>

	<p>укључујући релевантне националне институције, агенције, управљаче заштићених подручја, представнике ЈЛС, као и организације цивилног друштва.</p>	
<p>Страна 61. - Акциони план</p>	<p>Општи циљ: Унапређење система заштите природе и очувања биодиверзитета</p> <p>Показатељ: Удео површине обухваћене инструментима просторне заштите природе (заштићена подручја и еколошки значајна подручја еколошке мреже) у односу на површину Републике Србије</p> <p>Предлажемо да се преиспита и преформулише Општи циљ: „Унапређење система заштите природе и очувања биодиверзитета“, јер овако дефинисан циљ не одражава довољно јасно стварну намеру документа нити суштинске резултате које је потребно постићи у области заштите природе.</p> <p>Наиме, фокус Програма заштите природе не би требало да буде искључиво на „унапређењу система“, будући да сам систем представља инструмент за постизање резултата, а не крајњи циљ. Систем може бити добро нормативно и институционално постављен, али истовремено недовољно ефикасан у пракси услед политичко-административних утицаја, недовољних капацитета, неадекватног управљања или недостатка механизма за спровођење.</p> <p>Сматрамо да општи циљ треба јасније усмерити ка стварним исходима заштите природе, односно ка постизању повољног стања очувања врста и станишта и добро управљање природом, природним ресурсима и биодиверзитетом.</p> <p>У том смислу, као адекватнија формулација може се размотрити: Унапређење заштите природе, очувања биодиверзитета и одрживо коришћење природних ресурса, како је већ дефинисано у Општем циљу 4 Нацрта стратегије заштите животне средине.</p>	<p>Коментар није прихваћен јер није дат конкретан предлог измена текста.</p> <p>Предложено увођење додатних индикатора није адекватно образложено, с обзиром да захтева процену административних и стручних капацитета као и додатне финансијске инструменте за развој и коришћење нових индикатора.</p>

	<p>Такође, сматрамо да постојећи показатељ: „Удео површине обухваћене инструментима просторне заштите природе (заштићена подручја и еколошки значајна подручја еколошке мреже) у односу на површину Републике Србије“ није довољан за праћење остварености општег циља.</p> <p>Само повећање површина под просторном заштитом не представља нужно доказ унапређене заштите природе, јер квалитет заштите пре свега зависи од начина управљања заштићеним подручјима, степена спровођења мера заштите, финансијске одрживости и ефективности институционалних механизма.</p> <p>Сходно томе, предлажемо увођење додатних индикатора, као што су: – степен ефикасности управљања заштићеним подручјима, у односу на показатеље доброг управљања, институционалне и финансијске капацитете, као и спровођење планова управљања; – индикатори везани за унапређење стања популација дивљих врста и очуваности станишта; – индикатори засновани на међународно признатим методологијама, попут Living Planet Index (LPI), који развија WWF, а који служи за праћење трендова популација кичмењака.</p> <p>Сматрамо да је неопходно додатно продискутовати и прецизније дефинисати општи циљ, како би било јасно шта су суштински резултати које Програм жели да постигне до 2031. године.</p> <p>Сходно наведеном, потребно је извршити и одговарајуће измене текста на Страни 43. Предлога програма.</p>	
<p>Страна 61. - Акциони план</p>	<p>Мера 1.1. Обезбедити интегрисано и партиципативно просторно и урбанистичко планирање и ефикасно управљање, које укључује биодиверзитет и плаву и зелену инфраструктуру</p> <p>Предлажемо да се кроз нову активност формализује потреба израде Студијских основа за очување и развој зелене инфраструктуре (енгл. Urban nature plan), у складу са ЕУ Стратегијом заштите биодиверзитета до 2030. године, која позива градове и насеља са преко 20.000</p>	<p>Предложена активност биће размотрена за наредни акциони план овог програма, у складу са приоритетима.</p>

	<p>становника да развију Urban nature plans као неопходан аналитички и синтезни документ за потребе израде урбанистичких планова у циљу очувања зелене инфраструктуре у урбаним подручјима. Ова активност ће омогућити да природни и природи блиски елементи добију адекватан статус у урбанистичком планирању градова чиме се поред несумњивог утицаја на очување и унапређење биодиверзитета утицати и на успостављање структуре која има капацитет да одговори на климатске ризике.</p>	
Страна 61. - Акциони план	<p>Мера 1.1. Обезбедити интегрисано и партиципативно просторно и урбанистичко планирање и ефикасно управљање, које укључује биодиверзитет и плаву и зелену инфраструктуру</p> <p>Показатељ: Број докумената развојног планирања који укључују биодиверзитет и плаву и зелену инфраструктуру укључујући и зелене прелазе</p> <p>Додати почетну вредност за базну годину 2025.</p> <p>Додати циљане вредности за све године важења Акционог плана (2026, 2027, 2028)</p>	<p>Коментар је прихваћен.</p> <p>Током поступка прибављања мишљења надлежних органа, показатељ који се односи на број докумената развојног планирања који укључују биодиверзитет и плаву и зелену инфраструктуру укључујући и зелене прелазе биће допуњен почетном вредношћу као и циљаним вредностима.</p>
Страна 61. - Акциони план	<p>Мера 1.1. Обезбедити интегрисано и партиципативно просторно и урбанистичко планирање и ефикасно управљање, које укључује биодиверзитет и плаву и зелену инфраструктуру</p> <p>Активност 1.1.1. Донети релевантне документе развојног планирања и друга релевантна документа просторног планирања</p> <p>Навести изворе финансирања, везу са програмским буџетом и укупну процену финансијских средстава за активност 1.1.1</p> <p>Скратити рок за завршетак активности 1.1.1, како се ради о документима важним за имплементацију Програма заштите природе, а односе се на просторно планирање. Предлог је да документа буду израђена до краја 2. квартала 2027. године.</p>	<p>Коментар је прихваћен.</p> <p>Током поступка прибављања мишљења надлежних органа, биће допуњени подаци који се односе на изворе финансирања, везу са програмским буџетом и укупну процену финансијских средстава за активност 1.1.1.</p>

<p>Страна 61. - Акциони план</p>	<p>Мера 1.1. Обезбедити интегрисано и партиципативно просторно и урбанистичко планирање и ефикасно управљање, које укључује биодиверзитет и плаву и зелену инфраструктуру</p> <p>1.1.2. Измена и допуна националне листе индикатора за праћење утицаја сектора просторног планирања и инфраструктуре на природу и биодиверзитет</p> <p>Навести укупну процену финансијских средстава за активност 1.1.2.</p> <p>Скратити рок за завршетак активности 1.1.2, како се ради о документима важним за имплементацију Програма заштите природе, као и активности 1.1.1. Предлог је да документа буду израђена до краја 1. квартала 2027. године.</p>	<p>Коментар није прихваћен. Процена финансијских средстава за активност 1.1.2. се не наводи, с обзиром да потичу из редовних издвајања Агенције за заштиту животне средине.</p> <p>Акционим планом су активности наведене у складу са приоритетима и административним капацитетима инситуција надлежних за њихово спровођење.</p>
	<p>Страна 62. - Акциони план</p> <p>Мера 1.2. Повећање површине и унапређење управљања заштићеним подручјима</p> <p>Додати показатељ или редефинисати показатељ Удео површине под заштитом и у поступку заштите у односу на површину Србије тако да прати и проценат површине под строгом заштитом (први степен) у складу са ЕУ Стратегијом биодиверзитета, као главног дела Европског зеленог договора (енгл. EU Green Deal).</p> <p>На страни 35. Програма наведено је:</p> <p>„Стратегија, између осталог, обухвата приоритетне обавезе и активности које треба да буду испуњене до 2030. године, и то: 1) успостављање законске заштите на минимум 30% територије ЕУ на копну и на мору, од чега је 10% подручја строго заштићено укључујући све преостале примарне и старе шуме ЕУ..”</p> <p>Република Србија потписница је Зелене агенде за Западни Балкан, којом се обавезала на испуњење циљева Европског зеленог договора, као и земља кандидат за чланство у ЕУ; сходно томе треба да у својим</p>	<p>Коментар није прихваћен. За потребе испуњавања међународних обавеза, укључујући и процес ЕУ интеграција, Република Србија ће прикупљати све неопходне податке. Режији заштите се прате повремено, када доље до значајнијих промена услед ревизија и проглашења већег броја заштићених подручја. Нису предмет индикатора, јер нема значајнијих промена на међугодишњем нивоу.</p>

	стратешким и планским документима прати и индикатор предвиђен ЕУ Стратегијом биодиверзитета.	
Страна 63. - Акциони план	<p>Показатељ: Удео површине под заштитом и у поступку заштите у односу на површину Србије - почетна вредност и базна година</p> <p>Усагласити процене (почетну вредност) удела површине под заштитом и у поступку заштите у односу на површину Србије, као и базну годину.</p> <p>За базну годину треба навести 2025. годину.</p> <p>На страни 8 наводи се:</p> <p>До краја 2023. године, укупна површина заштићених подручја порасла је на приближно 762.960 ha, што је око 8,62% територије. До краја 2025. године овај проценат повећан је на 9,5% територије Републике Србије, док је заједно са заштићеним подручјима у поступку заштите укупно 10,73% територије Републике Србије.</p>	Коментар је прихваћен.
Страна 63. - Акциони план	<p>Показатељ: Удео заштићених подручја која редовно користе стандардизоване алате за праћење ефикасности управљања</p> <p>Показатељ је доста нејасан, није наведено који конкретно алат се користи, и шта је то редовно коришћење.</p> <p>Потребно је променити базну годину на 2025. и напоменути о ком алату се ради.</p> <p>Препорука је да се користи стандардизовани алат признат од глобалне заједнице и IUCN-а, односно Management Effectiveness Tracking Tool (METT-4)</p>	Коментар је прихваћен. Базна година је промењена на 2025.

<p>Страна 64. - Акциони план</p>	<p>Мера 1.2 Повећање површине и унапређење управљања заштићеним подручјима</p> <p>Активност 1.2.2. Унапређење стандарда за израду докумената управљања заштићеним подручјима</p> <p>Уврстити у активност 1.2.2. или додати нову активност која предвиђа припрему/усвајање методологије за процену ефикасног управљања заштићеним подручјима до 4. квартала 2026. године.</p> <p>Предвидети укупну процену финансијских средстава.</p>	<p>Коментар није прихваћен.</p> <p>Процена финансијских средстава за активност 1.2.2. се не наводи, с обзиром да потичу из редовних издвајања.</p>
<p>Страна 64. - Акциони план</p>	<p>1.2.6. Унапређење система управљања и финансирања заштићених подручја</p> <p>Активност 1.2.6 је широко дефинисана, вез јасних смерница на који начин је планирано унапређење система управљања и финансирања заштићених подручја.</p> <p>Објашњење није дато ни на страни 49.</p> <p>Потребно је конкретизовати активност и дати објашњење у оквиру описа мере 1.3.</p>	<p>Коментар није прихваћен јер није дат конкретан предлог измена текста.</p>
<p>Страна 65. - Акциони план</p>	<p>Активност 1.2.11 „Успостављање методологије за идентификацију карактера и оцену предела (процену стања предела) и израда националне базе просторних података о предеоним вредностима“</p> <p>У анализи остварења претходног програма (на страни 10) констатује се да није било напретка у вези унапређења заштите предеоне разноврсности јер Србија до 2023. године није израдила национални атлас типова предела (што је била мера 1.2.4 у претходном програму), нити је ова тема садржана у прописима који уређују област заштите природе, што је овај програм идентификовао као недостатак. Даље се констатује да због тога, у овом сегменту није остварен напредак и да се очување предела и даље одвија само кроз процедуре издавања услова</p>	<p>Предложена активност биће размотрена за наредни акциони план овог програма, у складу са приоритетима.</p>

	<p>заштите природе у оквиру просторно-планских аката, без стратешког приступа вредновању и управљању предеоним наслеђем.</p> <p>Поред тога, наводи се да је потребно успоставити активне мере управљања ван заштићених подручја, како би се унапредила функционалност еколошке мреже. Обзиром да је заштита и управљање пределима интегрални начин заштите функционалности екосистема, а у складу са Европском конвенцијом о пределу, израда националног атласа са проценом осетљивости карактера предела би и у овом аспекту донела бенефите, који би се односили пре свега на статус предела у јавним политикама и документима просторног планирања.</p> <p>И док је претходни програм кроз меру 1.2.4 предвиђао читав низ активности како би се остварила идентификација, вредновање и заштита различитих типова предела на територији Републике Србије, предлог новог Програма заштиту предела своди само на једну активност, и то у последњем кварталу 2028. године. Активност 1.2.11 „Успостављање методологије за идентификацију карактера и оцену предела (процену стања предела) и израда националне базе просторних података о предеоним вредностима“ је апсолутно недовољна да одговори на изазове и притиске на предеони диверзитет, интегритет, конститутивне елементима предела који припадају природним и природи-блиским групама и способност екосистема да континуирано обезбеђују неопходне услуге екосистема.</p> <p>Сматрамо да је ово неоправдано, и супротно Конвенцији о пределу, према којој смо се као Страна потписница обавезали да ћемо:</p> <p>а) законом признати предео као битну компоненту људског окружења, као израз разноврсности заједничког културног и природног наслеђа, и темељ њиховог идентитета;</p>	
--	--	--

б) успоставити и спроводити предеоне политике које за циљ имају заштиту, управљање и планирање предела, доношењем посебних мера утврђених чланом 6 Конвенције;

ц) успоставити процедуре за укључивање најшире јавности, локалних и регионалних власти, као и других страна које су заинтересоване за одређивање и примењивање предеоних политика наведених у ставу б. овога члана;

д) интегрисати предео у политике просторног (регионалног) и урбанистичког планирања, и у културне, пољопривредне, социјалне, економске и политике животне средине, као и у све остале политике које могу да имају посредан или непосредан утицај на предео.

Да би било шта од овога било могуће реализовати, неопходно је у Програму предвидети посебну меру (која је постојала и у претходном Програму) “Идентификација, вредновање и заштита различитих типова предела на територији Републике Србије”. Мера треба да буде разрађена кроз активности које ће осигурати да се предео као оквир за заштиту природе препозна, интегрише у законске оквире и заштити. Обзиром да предуслови за ове активности већ постоје (већ постоји утврђена методологија на Шумарском факултету, постоје стручњаци у академском сектору и постоји искуство стечено кроз ЦЦЦ), препорука је да се већ у наредној години (2026–2027) јасно дефинишу стандарди и индикатори оцене предела, да се обезбеди координација између министарстава, завода и факултета, и да се предвиди стабилно финансирање како би база била функционална и коришћена у просторном планирању и заштити природе. Потребно је дефинисати додатну активност која би се односила на израду атласа предеоне разноврсности Републике Србије.

У случају да израђивач Програма ипак одлучи да интервенције у вези са карактеризацијом типова предела задржи на нивоу активности, сматрамо да тренутно место активности не може да буде Мера 1.2.

	<p>Повећање површине и унапређење управљања заштићеним подручјима. Наиме, предео као просторна категорија обухвата одређено подручје, онако како га људи виде и доживе, чији је карактер резултат деловања и интеракције природних и/или људских фактора (Европска конвенција о пределу, 2000) и не мора нужно да обухвата само заштићена подручја, већ је ширег обухвата. Смисленије је ову активност интегрисати или у меру 1.1: Обезбедити интегрисано и партиципативно просторно и урбанистичко планирање и ефикасно управљање, које укључује биодиверзитет и плаву и зелену инфраструктуру или у меру 1.3: Унапређење функционалне еколошке мреже у Републици Србији.</p> <p>Такође, активност је планирана тек за крај 2028. године, што је прекасно имајући у виду да методологија и база података представљају основу за све даље планирање и заштиту;</p>	
<p>Страна 68. - Акциони план</p>	<p>Активност 1.4.1. Утврђивање критеријума за ефективну in-situ просторну заштиту биодиверзитета ван заштићених подручја и еколошке мреже (ОЕСМ)</p> <p>Рок за завршетак активност: 4. квартал 2028.</p> <p>Постављени рок (4. квартал 2028. године) за завршетак активности 1.4.1, односно утврђивање критеријума in-situ просторне заштите биодиверзитета ван заштићених подручја је неприхватљив.</p> <p>У прилог овом, говори да показатељ мере 1.4, који % прати површину просторне заштите биодиверзитета ван заштићених подручја, којим су постављене циљане вредности:</p> <ul style="list-style-type: none"> - за 2026. годину: 10% - за 2027. годину: 13% - за 2028. годину: 16% <p>Те утврђивање критеријума за спровођење in-situ просторне заштите је неопходно утврдити у што краћем року, како би се несметано у</p>	<p>Коментар није прихваћен.</p> <p>Акционим планом су активности наведене у складу са приоритетима и административним капацитетима инситуција надлежних за њихово спровођење.</p>

	<p>обављала заштита ван заштићених подручја под јасним критеријумима и оствариле циљане вредности мере 1.4.</p> <p>Предлог је да се рок завршетка активности постави за најкасније почетак IV квартала 2026.</p>	
Страна 69. - Акциони план	<p>Мера 1.5: Унапређење система заштите дивљих врста и типова станишта</p> <p>Предлаже се додавање активности која се односи на усклађивање система заштите дивљих врста и типова станишта са IUCN стандардима и категоријама заштите.</p> <p>Образложење:</p> <p>Усклађивање са IUCN стандардима допринело би јачању националног система заштите природе, бољој упоредивости података и пракси са међународним оквирима, као и ефикаснијем планирању и праћењу мера очувања биодиверзитета. Иако се овај предлог може формулисати као посебна активност, сматрамо да је прикладно да се принцип усклађивања са IUCN стандардима наведе и у самом опису мере 1.5. на страни 50.</p>	<p>Коментар није прихваћен.</p> <p>Предложена активност обухваћена је активношћу 1.5.3. - Доношење прописа којим се утврђује категоризација заштите дивљих врста у складу са међународним стандардима и прописима ЕУ.</p>
Страна 71. - Акциони план	<p>Активност 1.6.1 Успостављање законодавног и институционалног оквира за очување генетичких ресурса, приступ и равномерну поделу користи од генетичких ресурса, као и од информација о дигиталним секвенцама генетичких ресурса и повезаног традиционалног знања</p> <p>Рок за завршетак активности: 4. квартал 2028. године</p> <p>Предлаже се скраћење рока за завршетак активности са 4. квартала 2028. године на 2. квартал 2027. године.</p> <p>Уколико је показатељ за Меру 1.6 „број издатих дозвола за приступ и коришћење генетичког материјала аутохтоних дивљих врста“ постављен на 10 у 2028. години, неопходно је да законодавни и институционални оквир буде успостављен раније, како би постојало</p>	<p>Коментар није прихваћен.</p> <p>Акционим планом су активности наведене у складу са приоритетима и административним капацитетима инситуиција надлежних за њихово спровођење.</p>

	<p>довољно времена за његову примену и издавање дозвола. Такође, како до сада овај тип дозвола није издаван на територији Републике Србије (према почетној вредности 0 у одабраној базној години, 2026.) потребно је обезбедити довољно времена за обуку подносиоца захтева за издавање дозвола, као и сам процес евалуације захтева и издавање дозвола.</p>	
<p>Страна 72.- Акциони план</p>	<p>Акциони план: Посебан циљ 2: Смањени негативни утицаји на биодиверзитет</p> <p>Имајући у виду да се код мера за овај циљ наводе и обнове екосистема, и одрживо коришћење услуга екосистема и сл. требало би додати још показатеља који би омогућили адекватно праћење .</p> <p>Предлаже се дефинисање индикатора који прати број пројеката и површина обнове деградираних екосистема у којима је примењен NbS принцип.</p> <p>Такође, потребно је дефинисати индикаторе за праћење стања угрожених популација и врста.</p> <p>Такође, показатељи општег циља, нити мера не узимају у обзир водене (акватичне) и влажне екосистеме, те је потребно дефинисати индикаторе усмерене на ове екосистеме.</p>	<p>Коментар није прихваћен.</p> <p>За Меру 2.1: Деградирани екосистеми идентификовани и предузете неопходне ефикасне мере обнове за приоритетна подручја, планирани су следећи индикатори:</p> <ul style="list-style-type: none"> - број пројеката обнове деградираних екосистема приоритетних за обнову; - површина обновљених екосистема.
<p>Страна 73. - Акциони план</p>	<p>Мера 2.2: Успостављање одрживог коришћења услуга екосистема</p> <p>Активности 2.2.1 и 2.2.2.</p> <p>Активност 2.2.1 „Доношење прописа који уређује одрживо коришћење услуга екосистема“ има добар рок (4. квартал 2026), јер правни оквир мора бити постављен раније да би се обезбедила примена током целог периода програма. Међутим, на основу чега ће се уредити начин одрживог коришћења када је активност 2.2.2 „Дефинисање методологије за процену и праћење стања услуга екосистема“ планирана је тек за крај 2028?</p>	<p>Коментар је прихваћен.</p>

	<p>Препорука је да се рок за методологију помери унапред, да се јасно дефинишу индикатори (нпр. вредновање услуга екосистема у пољопривреди, шумарству, водопривреди), и да се обезбеди координација између министарстава и завода како би се прописи и методологија примењивали паралелно.</p>	
<p>Страна 74. - Акциони план</p>	<p>Мера 2.3: Идентификација, смањење и ублажавање утицаја инвазивних алохтоних врста на биодиверзитет и услуге екосистема</p> <p>Додати индикатор „Удео инвазивних алохтононих врста у флори и фауни Србије“, како би се пратио однос инвазивних врста у односу на аутохотоне врсте.</p>	<p>Коментар није прихваћен. С обзиром да је индикатор мерљива променљива која приказује стање или прати промену неког система кроз време, предложено не испуњава критеријуме за успостављање новог индикатора.</p>
<p>Страна 76. - Акциони план</p>	<p>Активност 2.4.4 „Планирање и припрема пројеката за примену решења заснованих на природи (Nature based Solutions) у складу са међународним стандардима“.</p> <p>Планирана је тек за крај 2028. године, што је прекасно; препорука је да се рок помери на 2026–2027, да се јасно дефинишу приоритетне области примене (урбано планирање, управљање водама, заштита од поплава, енергетска ефикасност, обнова деградираних станишта) и да се обезбеди стабилно финансирање и координација између министарстава, завода и управљача заштићених подручја како би се пројекти могли правовремено развијати и користити као примери добре праксе</p>	<p>Коментар није прихваћен.</p> <p>Акционим планом су активности наведене у складу са приоритетима и административним капацитетима инситуција надлежних за њихово спровођење</p>
<p>Страна 77. - Акциони план</p>	<p>Активност 2.5.2 Успостављање мониторинга опрашивача и дефинисање мера за унапређење стања њихових популација.</p> <p>Треба дефинисати годишњи мониторинг у складу са ЕУ-ПоМС директивом и адекватну институционалну координацију. Финансијски оквир делује недовољно у односу на обим посла.</p>	<p>Коментар није прихваћен јер није дат конкретан предлог измена текста.</p>

<p>Страна 78. - Акциони план</p>	<p>Показатељ: Број формираних Савета корисника у заштићеним подручјима</p> <p>Успостављање Савета корисника је убрзано током 2025. године. У мају 2026. године, према подацима доступним на интернету, Савете корисника су формирали: НП „Ђердап“, НП „Тара“, НП „Фрушка гора“, ПП „Голија“, ПП „Радан“, ПП „Велики Јастребац“, СРП „Мојстирско-Драшке шуме“, СРП „Краљевац“, док је великом броју заштићених подручја постављена обавеза успостављања Савета корисника уредбама о проглашењу у којима је дефинисан члан о успостављању Савета корисника: „Управљач је дужан да, формира Савет корисника у циљу међусобне сарадње и обезбеђивања интереса локалног становништва и других корисника заштићеног подручја, у року од 12 месеци од дана ступања на снагу ове уредбе.“</p> <p>Све ово указује да постоји потенцијал, и да циљана вредност треба да буде најмање 50.</p>	<p>Коментар није прихваћен. Акционим планом су активности наведене у складу са приоритетима и административним капацитетима инситуиција надлежних за њихово спровођење.</p>
<p>Страна 78. - Акциони план</p>	<p>Активност 3.1.3 Формирање савета корисника у свим заштићеним подручјима</p> <p>Променити да гласи:</p> <p>Формирање савета корисника, са адекватном заступљеношћу жена и младих, у свим заштићеним подручјима.</p> <p>Како би процес сарадње, консултација и доношења одлука кроз Савете корисника у заштићеним подручјима био инклузивнији и боље прилагођен потребама локалних корисника, потребно је стимулисати укључивање жена и младих.</p> <p>Додатно, предложена промена би допринела спровођењу политика родне равноправности Републике Србије.</p> <p>Влада Републике Србије донела је у априлу 2026. године Програм за подршку у спровођењу политике родне равноправности, чији је циљ</p>	<p>Коментар није прихваћен. Програмом је планирана Мера 3.4.3. - Израда препорука за примену родно осетљивог приступа у областима заштите природе и биодиверзитета</p>

	<p>„да се системски унапреди положај жена и оствари пуна родна равноправност на локалном нивоу, да се кроз финансијску и стручну подршку подстакну развој и спровођење инклузивних и одрживих мера које доприносе спречавању и смањењу родно заснованог и других облика насиља и оснаживању жена за учешће у јавном и политичком животу локалне заједнице, посебно жена из осетљивих друштвених група“.</p> <p>Додатно, осигурао би се правичнији приступ (родно осетљив) у планирању и спровођењу мера заштите природе и биодиверзитета сагласно Мери 3.4 овог Програма заштите животне средине.</p>	
Страна 78. - Акциони план	<p>Активност 3.1.1 Израда смерница за интегрисање заштите природе и биодиверзитета у релевантно национално законодавство и стандарде – рок: 4. квартал 2028. и</p> <p>Активност 3.1.2 Израда препорука за укључивање заштите природе и биодиверзитета у друге секторе – рок: 4. квартал 2028.</p> <p>Потребно је променити рокове.</p> <p>Обе активности су остављене за крај 2028. године, што је прекасно имајући у виду да се ради о основним системским мерама.</p>	Коментар није прихваћен. Акционим планом су активности наведене у складу са приоритетима и административним капацитетима институција надлежних за њихово спровођење.
Страна 79. - Акциони план	<p>Мера 3.2: Унапређење законодавног и институционалног оквира у области заштите природе и биодиверзитета.</p> <p>Недостаје показатељ за унапређен институционални оквир. У документу има само показатељ „Број донетих прописа у области заштите природе и биодиверзитета“ што не указује да ће се пратити и унапређивање институционалног оквира. Унети показатељ за „унапређен институционални оквир“</p>	Коментар није прихваћен. За меру 3.2. дат је показатељ за унапређен институционални оквир - Број донетих прописа у области заштите природе и биодиверзитета
Страна 79. - Акциони план	<p>Мера 3.2: Унапређење законодавног и институционалног оквира у области заштите природе и биодиверзитета.</p>	Коментар није прихваћен. Акционим планом су активности наведене у складу са приоритетима и

	<p>Активност 3.2.1. Анализа недостатака институционалног оквира и јачање капацитета за спровођење потврђених међународних уговора</p> <p>Активност 3.2.2. Анализа усклађености институционалног и законодавног оквира са ЕУ прописима из области заштите природе и биодиверзитета</p> <p>Обе активности остављене су за крај 2027. године, а говори се о анализама важним за унапређење институционалног оквира и процес доношења одлука, али и интеграцији Србије у ЕУ.</p> <p>Предлаже се скраћивање рока за спровођење активности 3.2.1 и активности 3.2.2 за 2. квартал 2027. године.</p>	<p>административним капацитетима институција надлежних за њихово спровођење, као и другим документима јавних политика.</p>
<p>Страна 81. - Акциони план</p>	<p>Активност 3.3.5 Подстицање укључивања приватног сектора у финансирање активности из Програма заштите природе Републике Србије за период 2026–2031. године</p> <p>Треба јасно дефинисати мере и механизме укључивања приватног сектора да би се спречио „greenwashing”.</p> <p>Активност је важна јер препознаје улогу приватног сектора, али рок (2028) је постављен прекасно – укључивање привреде треба да почне раније да би се обезбедила стабилна подршка током целог периода програма.</p> <p>Није јасно дефинисано на који начин ће се приватни сектор укључити (пореске олакшице за компаније које улажу у заштиту природе, јавно-приватна партнерства или фондови за биодиверзитет у које привреда може да доприноси).</p> <p>Пољопривреда, енергетика, грађевинарство, туризам, транспорт су сектори са највећим утицајем на природу па би било логично да такви привредни актери највишедопринесу у смислу инвестиција, али и да буду препознати Програмом.</p>	<p>Коментар није прихваћен.</p> <p>Подстицање и начин укључивања приватног сектора у финансирање активности заштите природе, у обухвату овог акционог плана 2026 – 2028. реализује се кроз пројекат UNDP BIOFIN са којим је усклађена динамика активности.</p>

<p>Страна 82. - Акциони план</p>	<p>Мера 3.4. - Јачање капацитета институција јавног, научноистраживачког, образовног и цивилног сектора и подизање свести јавности</p> <p>За показатељ „Финансирање научних пројеката биодиверзитета” базна година је 2018. што је неприхватљиво, тј. не даје добру основу за даље пројекције.</p> <p>За показатељ „Број научно-истраживачких пројеката из области биодиверзитета и заштите природе, укупно“ повећати циљану вредност.</p> <p>У оквиру Мере 3.4 потребно је увести посебан показатељ који се односи на цивилни сектор, односно на организације цивилног друштва које делују у области заштите природе и животне средине.</p> <p>Оваквим показатељем би се омогућило праћење стварног напретка у јачању капацитета удружења грађана, њиховог учешћа у процесима доношења одлука, као и развоја сарадње са институцијама. Посебно је важно дефинисати мерљиве параметре који ће показати на који начин ће се унапредити комуникација, поверење и партнерски однос између Министарства заштите животне средине и организација цивилног друштва, имајући у виду да је тај однос у претходном периоду значајно нарушен.</p>	<p>Коментар је прихваћен.</p> <p>Након консултација са Министарством науке, технолошког развоја и иновација, показатељ ће бити редефинисан.</p>
<p>Стране 82 - 84. - Акциони план</p>	<p>Потребно је уредити и допунити следеће активности:</p> <p>3.4.1 Подизање свести јавности и учешће у усаглашавању политика и прописа у области заштите природе и биодиверзитета</p> <p>3.4.2 Анализа програма академских студија у области екологије, заштите природе и заштите животне средине</p> <p>3.5.1 Успостављање информационог система за природу и биодиверзитет, укључујући и успостављање националног портала за размену информација</p>	<p>Коментар није прихваћен јер није дат конкретан предлог измена текста.</p>

	<p>3.5.2 Израда смерница за идентификовање и рано укључивање заинтересоване јавности (посебно ОЦД и осетљивих друштвених група) за државне органе надлежне за заштиту животне средине и привреду у процесима доношења одлука о питањима у вези са животном средином</p> <p>Ове важне активности остављене су за сам крај Акционог плана, практично без буџетираних средстава за спровођење. Ово показује важност која се придаје јавности, образовању, транспарентности и инклузивности, стубовима одговорног понашања грађана према природи и друштву.</p> <p>Потреби је редефинисати рокове за имплементацију ових активности, као и повећати буџетска средства за имплементацију предвиђених активности.</p>	
<p>Страна 82.- Акциони план</p>	<p>Мера 3.4. Јачање капацитета институција јавног, научноистраживачког, образовног и цивилног сектора и подизање свести јавности.</p> <p>Волонтери имају велики потенцијал да помогну управљачима у спровођењу мера заштите. Додатно, активно укључивање грађана кроз волонтирање је ефикасан модел за подизање свести јавности.</p> <p>Додати активност 3.4.5. Успостављање програма волонтирања у заштићеним подручјима на територији Републике Србије.</p>	<p>Коментар није прихваћен. Закон о волонтирању у Србији правно је уредио волонтерски рад тако што дефинише појам волонтера и организатора, уређује обавезе и права обе стране (попис, писани уговор/споразум, обука, осигурање) и обезбеђује заштиту волонтера. Одлука о укључивању волонтера зависи од руководства или органа управљања привредног друштва/организације и њихове процене потреба, капацитета и безбедности за ангажовање волонтера.</p>